

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gl. na leto.

Letnik VIII.

V Ljubljani, marcija 1891.

3. zvezek.

Tretja postna nedelja.

a)

III. Žebli in sulica.

Moje roke in moje noge so mi prebodli.
Ps. 21. 17.

Neki oče je imel edinega sina, ki je bil pa zelo razuzdan. In žali, je bil oče sam kriv, da se je njegov sin tako spridil. Ker je bil zelo bogat, dajal mu je denarja, kolikor je hotel, da si je lahko privoščil vse, kar mu je srce pozelelo, in stregel svojim strastem. Zato je sin živel prav razbrzdano in delal veliko pohujšanje, pa roka očeta je bila vedno odprta, mu dajati, in srce njegovo zmiraj pripravljeno, mu odpustčati. Poslednjič se vendar očetu oči odpró, ter začne brezbožnega sina svariti, rotiti in prositi, naj zapusti svoje lahkomišljeno in hudobno življenje. To pa je bilo sinu zoprno, zato mu pride v glavo strahovita misel, očeta s poti spraviti, da bi potem vse njegovo premoženje v roke dobil. Oče pa je zvedel grozovitni naklep hudobnega sina, in kaj stori? — Nekega dne nagovori sina, da sta se šla sprehajat v samotni gozd. Ko sta bila tamkaj sama pod milim nebom in nobenega človeka ni bilo daleč okoli, ustavi se oče, žalostno-milo pogleda svojega sina, odkrije prsi, podá sinu ostro bodalo in mu reče: „Moj sin! ti me nameravaš umoriti; jaz sem že star in tako ne bodem več dolgo živel, pripravljen sem umreti. Vzemi bodalo in prebodi srce svojega očeta; tukaj sva sama, nihče te ne vidi, nikdar se ne bode zvedelo, kar z menoj storiš, in jaz bodem to tolažbo s seboj v grob vzel, da sem te še v smrti sramote obvaroval in rabeljnovim rokam odtegnil. — Čemu se obotavljaš? — Jaz se ne bodem branil, vzemi nož in prederi mi srce, in ti si potem gospodar vsega mojega premoženja.“ — Tedaj sin vzame bodalo, dvigne ga visoko in . . . prebode . . . ne, ni prebodel, ampak daleč

proč od sebe ga je vrgel, padel k nogam očetu, ginen od tolike ljubezni, potok solz se mu ulije iz oči in ves potrpt prosí milosti in odpušcanja ter obljubi poboljšanje.

Predragi v Kristusu! kar hudobni, potem pa skesani sin svojemu očetu ni hotel storiti, to se je v resnici zgodilo z Jezusom Kristusom, ki nam je neskončno več postal kakor prijatelj ali brat, več kot oče ali mati, kateri nas je prvi ljubil z neskončno ljubeznijo in nas obsipal z milostmi in dobrotami. Njegove roke in noge so bile grozovitno predrte, njegovo srce je bilo neusmiljeno prebodeno, zato sam toži pri preroku: *Moje roke in moje noge so mi prebodli*; in prerok Caharija je o njem prerokoval: *Gledali bodo v njega, katerega so prebodli, in objokovali ga bodo s plakanjem kakor edino-rojenega, in žalovali bodo za njim, kakor žalujejo pri smrti edino-rojenega*. — S temi besedami sem vam tudi sedaj naznanil, kaj bomo danes pobožno premišljevali. Ker tudi sv. cerkev drugi petek v postu obhaja spomin sulice in žebljev Gospoda Jezusa Kristusa, s katerimi je bilo presveto telo Jezusovo prebodeno, jih hočemo tudi mi pobožno premišljevati.

I. Sveti žeblji.

I. Skrivnost Jezusovega križanja. Bilo je okoli poldne na veliki petek, ko so prišli vojščaki in rabeljni z Jezusom na goro Kalvarijo. Rabeljni božjemu Zveličarju oblačila slečejo in mu dajo piti vina z žolčem in miro zmešanega. In sedaj se začne najgrozovitnejša skrivnost, ki se je kedaj na svetu godila. Evangelisti so jo zapisali samo s tremi besedami: *Et crucifixerunt eum — križali so ga*. Vsi prestrašeni po tem nepopisljivem dejanji molčijo, kakor bi jim ne bilo mogoče s peresom popisati toliko nepopisljivo Jezusovo muko in ljubezen. Kako se je to godilo, so si mislili, naj si vsaka duša, ki v Jezusa veruje, ga ljubi in miluje, katera hoče rasti v ljubezni do Jezusa, sama predstavlja in v srcu občuti. Pojdi tedaj, krščanska duša! z menoj na goro Kalvarijo in oglejva si to pribijanje Jezusovo na križ, ki se vrši v treh dejanjih.

1. Prvo dejanje: Jezusa vržejo rabeljni na križ. Ko je naš ljubi Zveličar križ pred seboj zagledal, hotel ga je poljubiti, ter sam radovoljno svoje roke raztegniti. Toda neusmiljeni rabeljni pahnejo slečenega Jezusa na križ, da bi ga pribijali, in Jezus molči. Kdo se ne zmislí pri tem besed prerokovih: *Kakor ovca je peljan v zaklanje in kakor jagnje, ki molči pred njim, ki ga striže, in ne odpre*

svojih ust. Kdo se ne zmislil na nedolžnega Izaka, predpodobo Jezusa Kristusa, ko se je brez ugovora dal na drva položiti, da bi bil darovan? O krščanski bratje in sestre! ali razumete to poniževanje? Tistega, katerega je nekdanj sv. Devica z nežno roko v plenice povila ter v jasli položila, tistega sedaj grozovitni rabeljni vržejo na trdi križ. Tisti, ki je nekdanj na gori Tabor v nebeški bliščobi plaval v višavi, obdan od Mozesa in Elija, leži sedaj na sramotnem lesu, svojega oblačila oropan, obdan od krvoločnih rabeljnov. Predragi v Kristusu! če verujemo v Jezusa, v jasli položenega, če verujemo v Jezusa, v zakramentu sv. rešnjega Telesa v revni podobi kruha pričujočega, tedaj moramo tudi verovati v Jezusa, na sramotni križ položenega, — v duhu se vzmimo vžaljeni pred njega na kolena in po božno ga molimo.

2. Premišljajmo drugo dejanje: Jezusa razpnejo po križu. Rabeljni začnejo njegove roke raztegovati po zgornjem tramu, privezujejo jih trdo z vrvmi, da bi jih lažje pribili, potem nategujejo noge in telo po križu, da se je res spolnilo prerokovanje: *Vse kosti so mi prešteli.* (Ps. 21.) Kje si vendar, večni Oče! zakaj tu molčiš? Ko je Abraham zvezal svojega sina in ga položil na altar in stegnil svojo roko, da bi mu smrtni nož zabodel, poslal si svojega angelja, ki je zaklical: „Ne steguj svoje roke nad mladeniča in nič mu ne stōri!“ — Glej, tukaj je več kot Izak, tu je tvoj edinorojeni, tvoj ljubeznivi Sin, nad katerim imaš dopadajenje. Oče nebeški! zakaj ne pošlješ angelja? zakaj ne udriš neusmiljene roke? Toda Oče nebeški molči, in Jezus moli, kakor na Oljski gori: *Oče! ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi;* in že se začne

3. tretje dejanje: Jezusa pribijajo na križ. Glej, en rabelj drži raztegneno roko, drugi nastavi eno ped dolg, top žebelj na dlan desne roke, zavihti težko kladivo in grozen udarec pade in razdrobi kost v roki, visoko škropi presveta kri in pomoči trinoge po obrazu in po rokah. Udarec za udarcem pada šestindvajsetkrat, dokler žebelj ne predere roke in v lesu trdo ne obtiči, da ne more več ven. In sedaj pride vrsta tudi na noge. Ker so se po pribijanju rok kite in žile skrčile, se je vse telo Jezusovo navzgor potegnilo, da noge niso več segle do izvrtane luknje, kjer so se imele pribiti. Zato rabeljni zopet silovito nategujejo sveti život, da se ponovijo vse prejšnje in še hujše muke po vseh njegovih udih. In žebelj je nastavljen na noge in udarci odmevajo okrog in kri škropi po trinogih in svete noge so trdo pribite na križ.

4. Tako se je tedaj dopolnilo prerokovanje kraljevega pevca Davida: *Moje roke in moje noge so mi prebodli*. Tako je tedaj Sin božji pribit na sramotnem lesu, pribit z živim telesom. Tiste svete, neomadežane roke, ki so bile pripravljene vsem ljudem deliti blagoslov in milost, tiste ljubeznive roke, ki so nedolžne otročiče blagoslavliale in objemale, tiste dobrotljive roke, ki so lačnim kruha lomile in jih nasitovale, tiste čudežne roke, ki so gobove očiščevale, slepim oči odpirale in bolnike ozdravljale, tiste usmiljene roke, ki so aposteljnem pri zadnji večerji noge umivale; tiste božje roke, ki so jim podale najsvetejši zakrament rešnjega Telesa; — tiste svete roke so sedaj neusmiljeno prebodene in predrte. — In tiste svete noge dobrega, zvestega pastirja, ki neutrudeno hitijo za zgubljeno ovčico; tiste ljubeznive noge, katere je Magdalena s svojimi solzami umivala, z lasmi svoje glave brisala in z dišečim mazilom mazilila; tiste božje noge, ki so po morskih valovih hodile; tiste mogočne noge, katerih podnožje je zemlja — so oskrunjene, ranjene, s krvjo polite in z groznimi žebli prebodene. O večni Bog! kje se najde taka ljubezen! O Jezus, božji Sin! samo ti moreš tako ljubiti!

II. *Zgodovina sv. žebljev*. Ko smo premišljevali skrivnost Jezusovega križanja, poslušajte še zgodovino teh svetih žebljev. Vi vidite, predragi v Kristusu! da je Jezus Kristus na nekaterih podobah ali kipih s tremi, na drugih pa tudi s štirimi žebli na križ pribit. Kaj je pač zgodovinsko resnično? ali so se trije ali štirje žebli rabili pri križanju Jezusovem? Gotovega se ne more povedati, zakaj sveti evangeliji o tem nič ne govoré. Najstarejši cerkveni učenci n. pr. Justin in Tertulijan, katerim je bilo znano, kako so imeli navado Rimljani križati, pripovedujejo o štirih žeblih. Drugi zopet mislijo, da so rabili le tri žeblje, ker ste bili obe nogi z enim žebljem pribiti. — Svete žeblje, s katerimi je bil Jezus na križ pribit, kakor tudi tiste, s katerimi je bil napis na križ nabit, je našla cesarica sv. Helena takrat, ko je bil najden tudi križ Jezusov, ter jih dala svojemu sinu Konstantinu. Eden svetih žebljev se hrani v cerkvi sv. Križa v Rimu; enega je češki kralj Karol IV. izprosil za Prago, in sedaj je v cesarski kapeli na Dunaji; eden se hrani v Treviru na Nemškem. Romarji, ki pridejo iz Rima, prinesó s saboj za spomin žeblje, ki so natanko tako narejeni, kakor pravi žebelj Jezusov, ki je v Rimu, ter so s tem blagoslovljeni in posvečeni, da se z njimi dotaknejo pravega žeblja Jezusovega.

III. *Kaj nas žebli učijo?* 1. Predragi v Kristusu! sveti apostelj Pavel je zapisal v listu do Hebrejcev (6. 6.) veliko, čudno

besedo, besedo, katera nas mora s strahom in trepetom napolniti. Glasi se: *Oni* (ki smrtno grešijo) *zopet križajo sami sebi Sina božjega in ga zasramujejo*. K temu pravi sv. Tomaž Akvinski: *Grešniki križajo vnovič Gospoda Jezusa, ker ravno to delajo, namreč greh, zavoljo katerega je bil Jezus Kristus na gori Kalvariji križan*. Vam se bode pač čudno zdelo in boste rekli: Tega vendar nisem mislil, da bi z grehom Jezusa križal in umoril. Pa le poslušajte in povejte mi, zakaj je Kristus umrl? Zavoljo greha, kaj ne? Tedaj ne samo zavoljo greha Adama in Eve, ne samo zavoljo grehov, katere so drugi storili, ampak tudi zavoljo mojih grehov, tudi zavoljo vaših grehov; umrl je zavoljo grehov vseh ljudi, vseh časov do konca sveta; umrl je tudi za vsaki greh posebej, torej tudi za vsaki greh, katerega ste vi storili, ali katerega boste še storili. Ako bode te tedaj vnovič grešili, bode te Jezusa vnovič križali in umorili. — O kako strašna hudobija je vendar smrtni greh! Grešnik, kakor pravi sv. Pavel, Jezusa takorekoč z nogami potepta; človek, ki smrtno greši, bi Jezusa še enkrat na križ pribil, še enkrat njegove roke in noge z žebli neusmiljeno prebodel. Ali pa veste, kristijani, zakaj je greh kristijanov še večji, kakor greh judov?

2. Prvič zavoljo tega, ker mi dobro, popolnoma vémo in spoznamo tistega, ki ga razžalimo. Rabeljni, hlapci hudičevi in srditih velikih duhovnov in farizejev so se hudo pregrešili, ker so križali Sina božjega, toda niso spoznali njegovega božjega veličastva, zato pravi sv. Pavel: *Ko bi ga bili spoznali, bi ne bili Gospoda časti križali*. Mi pa dobro vémo, kdo je tisti, ki ga s smrtnim grehom razžalimo. On je neskončni večni Bog, Gospod nebes in zemlje, naš sodnik, naš odrešenik, ki je svojo drago kri do zadnje kaplje prelil, da bi rešil naše neumrjoče duše; naš Oče, ki nas srčneje ljubi, kakor le more mati ljubiti svoje dete, ker sam pravi: *Ali more mati pozabiti svoje dete, da bi se ga ne usmilila? In ko bi ga tudi ona pozabila, jaz te ne bodem pozabil*. (Iz. 49, 15.) Kristijani, vse to vémo, in vendar smo tako nehvaležni, tako brezsrčni, tako neusmiljeni, da Jezusa žalimo, Jezusa zaničujemo, Jezusa z nogami teptamo Jezusa takorekoč vnovič križamo.

Henrik II., kralj angleški, imel je hudo vojsko s francoskim kraljem Filipom Avgustom. V veliki stiski je bil, ker je mnogo prej njemu zvestih podložnikov njega zapustilo in se pridružilo njegovemu nasprotniku. Ker v vojski ni imel sreče, začel je Filipa Avgusta prositi za mir. Ali drago je moral plačati mir, vendar v vse je privolil; samo eno reč si je izgovoril, namreč, naj mu dajo zapisane vse tiste angleške velikaše, kateri so se zoper njega zarotili. Ko mu to spolnijo,

najde na prvem mestu zapisano ime svojega najljubšega sina Janeza, o katerem si še misliti ni mogel, da je od njega odpal. Henrik ne bere dalje, list mu pade iz trepetajoče roke, s potrjim srcem gre proč, nepopisljiva otožnost ga prevzame, da zbolí. Malo pred smrtjo zakliče besede: „Prokleti naj bodo od Boga sinovi, katere zapustim!“ Umrl je 6. junija 1189.

Poglejmo sedaj Jezusa! Bolj, neskončno bolj ljubi Jezus nas, svoje otroke. In mi smo tako neusmiljeni, da svojega najboljšega očeta duhovno trpinčimo, s svojimi rokami na križ pribijamo. Zares lahko božji Zveličar milo toži: *Ljudstvo moje! kaj sem ti storil? ali s čem sem te razžalil, odgovori mi! Jaz sem te visoko povzdignil in ti si me pribilo na les križa!*

3. Pa še nekaj je, kar greh kristijana tako velik dela. Judje so Zveličarja Jezusa samo enkrat križali, ti pa, o kristijan, ga križáš tolikrat, kolikorkrat smrtno grešíš. Le poglejmo s potrjim srcem nazaj v pretečeno življenje, in preštejmo, če moremo, vse smrtne grehe, katere smo že storili. Ali ne bodemo zaklicali z Davidom: *Moje hudobije so mi čez glavo prerasle, in kakor težko breme leži na meni.* (Ps. 37.) Prašajmo svoje srce, prašajmo svojo vest, kaj nam pové? Ali moremo prešteti grozovitne žeblje, smrtne grehe, s katerimi smo svete roke in noge Gospodove prebodli? — O ljubeznivi Jezus, prešteti ne moremo, kolikokrat smo te duhovno vnovič križali; ali nekaj moremo: mi obžalujemo in objokujemo svoje grehe, mi poljubimo tvoje svete prebodene roke, s solzami močimo, kakor nekda Magdalena, tvoje svete noge in kličemo: Nikar ne pripusti, da bi tvoje bolečine, tvoje trpljenje bilo nad nami zgubljeno. Križani Jezus, usmili se nas!

II. Sveta sulica.

I. Skrivnost. Ko so pretekle tri ure najstrašnejših bolečin na križu, je Zveličar nagnil svojo glavo in umrl ob treh popoldne. Po judovski postavi so se morala trupla križanih še tisti dan pokopati. Ker je tudi z večerom že nastopil veliki judovski praznik, zato so judje prosili Pilata, naj se križanim kosti polomijo, ter njih trupla snamejo s križev. Prišli so tedaj vojaki in so prvemu kosti strli in drugemu, ki je bil ž njim križan. Ko so pa do Jezusa prišli, so videli, da je že mrtev in mu niso kosti strli, ampak eden vojakov je s sulico njegovo stran odprl, in zdajci je tekla kri in voda iz nje. In kateri je to videl (namreč sv. evangelist Janez), je pričeval o tem, in njegovo pričevanje je resnično. To se je namreč zgodilo, da je dopolnjeno sv. pismo: *Nobene kosti mu ne sterite*, in zopet drugo

prerokovanje pravi: *Gledali bodo vanj, katerega so prebodli.* — Sveta povest nam je ohranila ime tistega vojaka, ki je iz lastne grozovitosti ali jeze, ali pa po judih našuntan, sveto stran Jezusovo z močnim sunljejem prebodel. Imenuje ga Longina, ter pripoveduje, da je bil na eno oko slep; pa ena kaplja sv. krvi iz strani Zveličarjeve kanila je na to mrtvo oko ter ga ozdravila. Ob enem pa je šinil tudi žarek milosti božje v srce tega grozovitnega vojaka, ga je omečil in spreobrnil, tako da je slednjič svetnik postal; njegov spomin se obhaja 15. sušca.

Predragi v Kristusu! kako visoka je skrivnost, katero tukaj preišljujemo! Vse je hotel Gospod za nas dati. V potokih je že tekla njegova predraga kri, pa še nekaj kapljic je v njegovem svetem sreču; še to je hotel preliti, da bi nam lahko govoril: *Otroci moji! glejte, kako sem vas ljubil, s v o j e s r c e e sem v a m o d p r l; moj sin, moja hči, daj mi tudi ti svoje srce!* Iz te srčne rane Jezusove so izšli sedmeri z a k r a m e n t i svete cerkve, ki nas s sveto krvjo Jezusovo grehov očiščujejo in posvečujejo. Tudi s v. c e r k v e v s a m a, nevesta Jezusa Kristusa, je izšla iz odprte strani Jezusa Kristusa, družega Adama, ko je spal na križu smrtno spanje, kot nova mati vseh živih, ravno tako kakor je Eva prva mati izšla iz odprte strani prvega Adama. Zato pravi sv. papež Inocencij: *O srečno prebodenje presvete strani! iz nje je izšla edina, neomadežana, deviška nevesta Kristusova, mati sveta cerkev.* — O blažena sulica, ki nam je tako srečo prinesla!

II. Z g o d o v i n a s v. s u l i c e. To sulico je našla cesarica sv. Helena; ukazala jo je vložiti v prekrasen lesen križ in pred kapelo božjega groba v Jeruzalem izpostaviti ljudstvu v počeščenje. Konec svete sulice, to je tisti del, ki je predril božje Srce Jezusovo, prišel je v Carigrad v last grških cesarjev; drog in drugi del sulice pa je bil prenesen v Antijohijo v Mali Aziji in je potem prišel kristolijanom v roke, kar nam zgodovina tako pripoveduje:

V prvi križarski vojski (l. 1095—1100) premagali so križarski vojščaki z nepopisljivim trudom mesto Antijohijo; pa komaj so se mesta polastili, že zvedó strašno novico, da se bliža Korboga, vladar Mozulski, z veliko vojsko 200.000 mož, jim mesto zopet vzeti. Križarji so vsi preplašeni. Pa kjer je sila najhujša, tam je božja pomoč najbližja. K grofu Rajmundu iz Toloze pride duhoven Peter in mu pové, da se mu je sv. apostelj Andrej štirikrat v sanjah prikazal ter mu pokazal kraj, kjer je v cerkvi sv. Petra skrita sveta sulica, s katero je bila stran Zveličarjeva prebodena; tudi je ukazal, naj to knezu naznani. Takoj začno kopati na tistem kraju in res najdejo 12 čevljev globoko pod altarjem zarujavelo sulico 26. junija 1098. Z nepopisljivim veseljem jo pozdravijo krščanski vojščaki kot vidno znamenje božje pomoči, ter z enim glasom silijo, naj gredó precej v boj nad

sovražnike. Tri dni se pripravljajo za napad z molitvijo, postom in slovesnimi procesijami. Četrty dan zgodaj zjutraj obhajal je škof Ademar slovesno sveto mašo, med katero so bili vojščaki obhajani. Tako pokrepani se vzdignejo kristijani v boj, njim na čelu nosi sveto sulico duhovnik Rajmund, kakor sam pripoveduje. Ko sovražni vojvoda Korboga to zvé, se še ne zmeni, in mirno sedi pri igri, tako gotov je bil zmage. Ali z nepremagljivo navdušenostjo planejo kristijani na turško vojsko, jo razbijejo in popolnoma razkropijo. Korboga beži in vse šotorišče z neizmernimi zakladi dobijo kristijani v roke. Vsi pa so se sveti sulici zahvaljevali za veličastno zmago.

Sveta sulica prišla je pozneje v Carigrad in poslednjič v Rim, kar pripoveduje zgodovina. Turški sultan Bajazed II. je premagal svojega brata Zizima, ki se je spuntal zoper njega. Zizim se poda v Rim k papežu Inocenciju. Bajazed, da bi si papeža pridobil prijatelja, da bi ne izpustil njegovega sovražnika, podari mu sveto sulico, ki je bila shranjena v Carigradu. Dva škofa se podasta v Ankono, da bi sprejeli dragoceni dar, in 31. maja 1492 na praznik Vnebohoda Kristusovega prenesli so jo v Rim. Sam sv. oče ji gre naproti, vsi kardinali v bliščečih oblačilih, vsa rimska duhovščina in brezštevilna množica, vsi nosijo goreče sveče v rokah. Papež z največjo častjo sprejme sveto sulico, pobožno poljubi in v slovesni procesiji med zvonjenjem vseh zvonov nese v cerkev sv. Petra. Tam stopi na vzvišeno mesto nad velikimi vratmi in blagoslovi s sveto sulico brezštevilno množico, ki na kolenih kleči in ginjenja solze pretaka. — Zdaj je shranjena sveta sulica v cerkvi sv. Petra v enem štirih velikanskih stebrov, ki nosijo mogočno kupoljo. V votlini tega stebra je sveta sulica, vložena v zlate in srebrne dragocene olupšave; zunaj pri stebrih pa stoji velikanski kip rimskega vojščaka Longina, ki je s to sulico prebodel stran Gospodovo.

III. N a u k (prebadanje s sulico se ponavlja). Ko smo premišljevali skrivnost in zgodovino sv. sulice, vam moram še povedati žalostno resnico, da se to prebadanje s sulico še vedno ponavlja. Vi prašate, kako? Poslušajte:

1. Po besedah sv. apostelna Pavla smo vsi kristijani skupaj eno duhovno telo, katerega glava je Jezus Kristus; torej tisti prebode s sulico telo Jezusa Kristusa, kateri zoper dobro ime in čast svojega bližnjega vihti sulico opravljanja, obrekovanja, krivega natolcevanja in predrzne sodbe. — Ko je David premagal velikana Goljata in ga je ljudstvo hvalilo in slavilo, zbudi se nevoščljivost v sreču Savlovem. Prišel je hudi duh čez njega, pravi sv. pismo, in je sedel v svoji hiši in držal sulico, in David je na harfo igral. Savel je hotel Davida s sulico k steni pribosti; David pa je zbežal izpred obličja Savlovega in sulica se je v steno zasadila. Poglej, kristijan! ako ti bližnjemu škoduješ na njegovem dobrem imenu,

če njegove slabosti raznašaš, ali si celo izmisliš napake in pregrehe, katerih nikdar ni storil, tedaj vržeš sulico v svojega bližnjega, tedaj si med tistimi, o katerih pravi sv. pismo: *Njih zobje so sulice in pušice, njih jezik je oster meč.* In kdo izmed nas se še ni pregrešil zoper dobro ime svojega bližnjega? Kdo še ni vihtil sulice predrzne sodbe zoper dobro ime svojega bližnjega? Kdo pa prav premisli, koliko hudega stori nabrušena sulica zlobnega jezika?

Janez Lanuza pripoveduje sledečo dogodbo: Mlad plemenitaž je prišel v Alkalo k slovečemu duhovnemu učeniku Alfonzu de Castro in ga je prosil sveta in tolažbe v važni zadevi. „Bil sem“, tako pripoveduje, „v imenitni družbi. Pogovor nanese na dvorsko gospo visokega knežjega stanu. Vsi povzdigujejo njeno čednost in jo stavljajo kot izgled čistega življenja. Jaz pa se nasmejem, delam se, kakor bi gospo poznal od druge strani in naravnost pravim, da se je meni vdala. Ker pa to ni res in sem se zlagal, mi vest očita in zato prosim sveta in tolažbe, kaj mi je storiti?“ Alfonz malo časa molči, potem pa žalosten reče: „Moj gospod! vam ni več pomagati; vi ste večno pogubljeni!“ Plemenitaž se prestraši pri teh besedah, kakor bi ga bila strela zadela, in nima nobene mirne ure več. Zato se poda v Salamanko, da bi na tej sloveči visoki šoli poprašal za svet enega prvih verskih učencikov. Ko mu vse razloži, odgovori duhovnik: „Vso čast sicer učenemu gospodu Alfonzu de Castro! mislim pa, da se morajo njegove besede drugače umeti. Verjemite, da Bog največjega grešnika ne zavrže, ampak mu odpusti, če je le pripravljen pokoro delati.“ — Plemenitaž si oddahne in pravi: „Naložite mi pokoro, kakoršno hočete, pripravljen sem tudi najtežjo delati.“ Učenik odgovori: „Tu ni treba posebne in hude pokore. Druzega vam ni treba storiti, kakor da obiščete vse tiste osebe, katere so bile tisti večer v družbi, in jim poveste, da vse, kar ste govorili zoper tisto gospo, je obrekovanje in gola laž.“ — Plemenitaž, ko to sliši, pesti stiska, z zobmi škriplje in zavpije: „Nikdar ne! tega ne storim; tako se ne ponižam, to je zoper mojo čast!“ — „Zdaj vidim“, pravi učenik, „da je prav sodil Alfonz de Castro: „Vam ni več pomagati, vi ste večno pogubljeni!“

Predragi v Kristusu! ako je kdo med nami, ki je lučal sulico obrekovanja zoper svojega bližnjega, rad bi ga prašal: Ali si se že tega velikega greha, tega satanskega greha spovedal? ali si že pošteno preklical svoje laži in obrekovanje? Če ne — potem si še vedno v smrtnem grehu, in če ne prekličesh, ti nič druzega ne more pomagati, ti si večno pogubljen. Torej predragi moji! ozrimo se danes v rano strani Jezusove in trdno sklenimo, da ne bodemo več prebadali s sulico Gospoda Jezusa, da ne bodemo zaganjali pušic in sulic obreklivega govorjenja zoper svojega bližnjega, ki je brat Jezusa Kristusa; zakaj če zdaj ljubeznivo in prizanesljivo ravnamo z bližnjim,

dodelil nam bode Gospod Bog enkrat srečno zadnjo uro in milostljivo sodbo.

2. Pa še drugače se prebada s sulico presveto Sree Jezusovo. Ko je vojščak s sulico prebodel stran Jezusovo, bil je Jezus že mrtev, zato ga ta rana ni več bolela. Ali pod križem je stala Marija, presveta mati Jezusova. Presveto Sree Jezusovo ni več občutilo bolečine, ali toliko bolj je presunila materno srce Marijino ta nova grozovitnost; toliko bolj je njeno občutljivo srce se treslo in trepetalo, ko je videla, kako je najsvetejše Sree njenega božjega Sina s sulico onečasteno. Sulica je tedaj prav za prav prebodla in ranila sveto materno srce Marijino. Ti, o grešnik, tedaj s smrtnim grehom kakor z oestro sulico prebadaš Srce Marijino!

3. Dalje, predragi v Kristusu! ima vsak katoliški kristijan tri matere. Ena mu je dala natorno življenje, to je njegova telesna mati. Druga mu je v zakramentu sv. krsta podelila čeznatorno življenje, to je njegova duhovna mati sv. cerkev. Tretja moli za svojega otroka v nebesih in ga želi enkrat pri sebi imeti, to je nebeška mati Marija. Povedal sem že poprej, kakor je iz odprte strani prvega Adama izšla Eva, mati vseh živih, tako je izšla iz odprte strani družega Adama Jezusa Kristusa sv. cerkev, duhovna mati vseh, ki v Jezusu Kristusu živijo. In ta naša duhovna mati mora stati pod križem svojega božjega ženina, vtopljen v morje bolečin in trpljenja, ker v njo brezverneži sedanjega časa zabadajo svoje strupene pušice in sulice. — O predragi! ali ne veste, kako našo mater sveto cerkev, nevesto Jezusovo, katero je on sam v svoji krvi očistil in posvetil, v sedanjem času napadajo, zasramujejo in ranijo? Ona je naša duhovna mati, ki nam tako milostljivo deli sv. zakramente, ki nas tako ljubeznivo spremlja skozi življenje, ki stoji pri naši smrtni postelji in nas tolaži v smrtnih bridkostih, ki nas še po smrti ne pozabi, in jo sovražniki vere dan za dnevom obrekujejo in zasramujejo v nesramnih bukvah in časopisih in kričijo: „na križ ž njo!“ Njene svete nauke, katere ji je Bog sam izročil, tajijo nasprotniki in pravijo, da so izmišljeni, da so zoper našo pamet; njene svete zakramente zaničujejo, njene svete, spodbudljive obrede zasmehujejo; njene duhovne nesramno, lažljivo obrekujejo, sv. očeta papeža, vidnega namestnika njenega božjega Ženina preganjajo in mu najsvetejše pravice kratijo. Ali niso to grozovitne sulice, katere srce naše matere sv. cerkve prebadajo? V resnici more tožiti: Otroke sem izredila in povišala, oni so me pa zaničevali. — In zdaj, predragi kristijan! roko na sree položi in odgovori mi: Ali nisi tudi ti med

tistimi, ki materno srce sv. cerkve s sulico prebadajo? Če ti, o kristijan! svete obrede cerkvene zaničuješ in zasramuješ, tedaj sulico zoper njo vzdiguješ. Če ti čez posvečene mašnike sv. cerkve zaničljivo govoriš ali izmišljene govorce o njih raznašaš, tedaj vzdiguješ sulico zoper sveto cerkev. O ti nevhvaležni sin! ali ne bodeš vrgel od sebe tega morilnega orožja? Ali ne bodeš nehal raniti materno srce svoje sv. cerkve, ki te je izredila?

K sklepu, predragi v Kristusu! ozrite se tje na križanega Zveličarja v stranskem altarij; pogledjte njegove prebodene roke in noge, pogledjte sveto srčno rano, katero mu je naredila grozovitna sulica. Ali to je le mrtva podoba iz lesa, to vas nič ne gine. Kaj pa, ko bi zdaj le ta mrtva podoba oživelala, ko bi na tem-le križu res visel naš Zveličar Jezus Kristus, kakoršen je bil, ko so mu s sulico srce prebodli? Iz ran žebļjev se še ceđi njegova strjena kri, iz njegove srčne rane teče kri in voda, telo njegovo se še ni ohladilo in mi stojimo tu pred njegovim smrtnim odrom, pred križem. Potem vsaj mislim, če imate le kaj srca, če niso vaša srca trja kakor skale, ki so pokale pri Jezusovi smrti, potem bi se vam vsaj milo storilo ob pogledu tolikega trpljenja in tako žalostne smrti. Vi bi se morebiti še srdili in jezili nad nečloveškimi rabeljni, ki so mogli kaj takega storiti. — Toda stojte, nikar sami sebe ne slepite! — te žebļje z vsemi bolečinami in ranami in prelito krvjo si tudi ti, kristijan, grešnik! pomagal zabijati; to sulico si tudi ti v njegovo srce zabodel. *Zavoljo grehov mojega ljudstva sem ga udaril*, govori Bog po preroku, in k temu ljudstvu se prištevaš tudi ti, moj kristijan. — Nedolžni Jezus je pribit z žebļji na rokah in nogah in trpi strašne bolečine zavoljo tistih brezštevilnih grehov, katere ljudje s svojimi rokami in nogami doprinašajo. In zares, kolikorkrat ti, o kristijan, svojo roko steguješ po tujem blagu in krivico delaš; kolikorkrat vzdiguješ svoje roke čez bližnjega in ga napadaš, daviš in biješ; kolikorkrat ob nedeljah in praznikih namesto molitvenih bukev ali rožnega venca drugo orodje ali delo v roke jemlješ; kolikorkrat ti mladenič svoje roke v to porabiš, da svoje lastno telo ali telo druge osebe z nečistim dejanjem oskrunjaš; kolikorkrat ti nesramno dek­le v temni noči vrata in okna odpiraš, sprejemaš od zapeljivcev daril, ali jih sama daješ, ali zaljubljena pisma pišeš . . . tolikrat stojiš med rabeljni in vzdiguješ težko kladivo in neusmiljeno pribijaš na križ roke Zveličarjeve. — In kedar ti, o kristijan! svoje noge za greh rabiš in hodiš po široki cesti, ki pelje v pogubljenje, kedar hodiš v nevarne

kraje in nesramne hiše, k igranju in pijančevanju, kedar hitiš na plešišče in se tamkaj ves v ognji hudega poželenja cele ure, cele noči vrtiš; kedar ti, razuzdani ponočnjak, po noči, ko je vse tibo in mirno in v sladkem spanji počiva, ta mir kališ in s svojimi nogami po temnih, grešnih potih hodiš; — o takrat ti vzameš težko kladivo, stopiš med rabeljne in zabijaš žeblje v noge Gospodove. — In kedar ti mladenič, dekle, poprej nedolžen, nedolžna, kakor angelj božji, se vdaš skušnjavi in prvokrat deviško nedolžnost zapraviš; — oh takrat vzameš britko sulico in jo zasadiš v božje sree Jezusovo, da mu kri do zadnje kaplje iztočiš. Kaj pravite zdaj, preljubi v Kristusu! kaj ne, če si mislite prav živo, da tukaj na križi res visi mrtev ljubi Jezus, vaš Zveličar, če si mislite, da ste ga vi sami na križ pribili, potem se vam vender Jezus smili, žal vam je, da ste tako neusmiljeno ž njim ravnali, obžalujete svoje grehe in sveto obljubujete: Nikdar več, o Jezus! te ne bodemo žalili! — Hinaveci! Jutri, čez en teden, čez 14 dni bote ravno taki, kakor ste do zdaj bili, bodete ravno tiste grehe doprinašali, kakor do sedaj. Jezus bode še na križ pribit, vi bodete še v smrtnih grehah. Ako je resnična vaša žalost, ako se vam res smili ubogi Jezus, pokažite sedaj v svojem življenju z resničnim, stanovitnim poboljšanjem; če ne, vam veljajo strašne besede: *Gorje vam, ker ste prelili nedolžno kri!* Amen.

Ljud. Škulca.

b)

III. Krvavi križ.

Kristus je z lastno krvijo enkrat v svetišče šel, in je večno odrešenje našel. Hebr. 9, 12.

V zadnji postni pridigi smo premišljevali težki križ našega Gospoda Jezusa Kristusa. Prepričali smo se lahko, da je moral križ za našega božjega Odrešenika res silno težak biti, ker je bil iz trdega lesa in velik, in ker je na njem ležala teža vseh grehov vsega sveta, in ker je bil Jezus tako oslavljen zavoljo tolikega prestanega trpljenja, in ker je v duhu gledal strašno grozovitost in nevhvaležnost svojih sovražnikov.

Oh, ali še vse hujše trpljenje je čakalo ljubega Jezusa na gori Kalvariji. Strašen pogled se nam tukaj odkriva. Solnce je jelo okoli poldne temneti in postajati krvavo na otemnelem nebesu; zemlja se

je groze tresla, nebo in zemlja sta se zavzela nad strašnim hudodelstvom, ki so ga storili ljudje, ki pa v svoji togoti in svojem oslepljenju niso marali za grozna znamenja, ki so se godila. Tam leži križ, in pred njim stoji Gospod življenja; sovraštvo in grozovitost potegneta ljubemu s krvijo oblitemu Zveličarju njegova oblačila s telesa in z oblačilom vred mu odtrgata tudi cele kosce kože in mesa, ki so se bili prijeli oblačila njegovega; zdaj podajo Jezusu ostudno in grenko žolčno pijačo, da bi ga omamila; on jo je sicer pokusil, pa je ni hotel piti, ker je hotel s polno zavednostjo svojih bolečin trpeti in umreti. Zdaj vzamejo trinogi mučilno orodje v roke, in Jezus se vleže prostovoljno na križ, in stegne svoje roke in noge, in začnejo ga pribijati na križ, udarec za udarcem žene debele žeblje skozi roke in noge in presveta kri sikne kviško. O ubogi Jezus! Oh, strašne so bolečine prebodenih rok in nog, kri teče v potokih, grozoviti so udarci s kladvom in Jezus molči, nič se ne pritoži! Zdaj ga vzdignejo in v jamo spustijo. Kako strašno se razširijo Jezusu rane, ko se pri tem križ močno strese! In zdaj visi naš ljubi Zveličar na žeblih na križu, zasmehovan od zdivjanega ljudstva. In kaj gledajo v duhu zdaj naše oči na križu? Skoraj nič drugega kakor kri, kri po vsem životu Kristusovem, kri na križu, kri tekočo na zemljo; zato hočemo tudi danes premišljevati krvavi križ. Stopimo danes v duhu z žalostno Materjo božjo, z nedolžnim sv. Janezom in s spokorno Magdaleno pod sv. križ, pogledjmo in poslušajmo, kaj se tam godi. Premišljajmo pri Jezusovem križu danes zlasti dve reči: I. skrivnost krvi sploh in II. posebno sad Kristusove krvi. — Govoriti hočem v imenu križanega Jezusa in žalostne Matere božje.

I. Bog je prvemu človeku Adamu v raju tako-le rekel: *Od vsega drevja po vrtu jej, od drevesa spoznanja dobrega in hudega pa nikar ne jej; zakaj katerikoli dan od njega ješ, bodeš moral umreti.* (I. Moz. 2, 16. 17.) in sicer umreti na duši in na telesu. Ali Adam in Eva sta jedla in dvojna smrt je bila nasledek greha; namreč zguba milosti in prijaznosti božje in tudi telesna smrt. In od zdaj naprej je človek čutil v sebi, da je zapravil življenje, in da je smrti vreden. Zelel je razžaljenega Boga potolažiti in se ž njim spraviti, pa kako? kako se z Bogom spraviti in življenje ohraniti?

Bog je v svoji neskončni milosti učil že naše prve stariše in pozneje njih mlajše, kaj naj storijo, da se bodo z Bogom spravili in za svoje grehe zadostovali. Učil je ljudi, da naj kri živali namesto svoje krvi prelivajo in to kri Bogu darujejo v spravo za svoje grehe.

In tako so začenjali ljudje Bogu v dar živali klati, kakor ovce, ovne, vole itd. in so Bogu v spravo za svoje grehe darovali živalsko prelito kri. Mislili so, da žival namesto ljudi kazen prestane zavoljo grehov in namesto ljudi umrje, in da živalska prelita kri ljudi grehov očičuje. Tako so bile krvave daritve v stari zavezi skoraj pri vseh ljudstvih v navadi, in kri živalska je bila Bogu posvečena; in ko je Bog Noetu dovolil, da sme meso od živali vživati, je kri izvzel in prepovedal, da krvi od živali ne sme vživati. (I. Mojz. 9, 4.)

To prepričanje, da je človek smrti vreden, in da se more s prelivanjem krvi z Bogom spraviti, so ljudje tudi s seboj vzeli po Noetovem času, ko so se po vsem svetu razkropili, in to prepričanje jim je ostalo še potem, ko so padli v malikovanje, in skorej se ne najde kako ljudstvo, ki bi ne imelo krvavih daritev. Pa grozno je slišati, v kakšne zmote so pri tem zabredli pagani, da so malikom v čast in spravo za svoje grehe celo ljudi klali, posebno v vojski vjete sovražnike, pa tudi nedolžne otroke; tako so nekemu ostudnemu maliku, molohu, v čast na tisoče in tisoče nedolžnih otrok poklali. Nekdanji Mehikanci so svojemu najvišjemu maliku v čast in v spravo za svoje grehe vsako leto kakih 200 plemenitih deklet poklali! Pa kaj so pomagali le-ti potoki prelite človeške krvi, ker s tem greh ni bil odzvet ljudem?

Izraelcem, svojemu izvoljenemu ljudstvu, pa je Bog dal po Mojzesu v ozir daritev prav določne zapovedi. Posebno je Bog Izraelcem prepovedal človeške klavne daritve. Dalje je Bog prepovedal Izraelcem vživanje krvi, ker kri živali je dana zato, *da bi po njej na altarji spravo zadobivali svojim dušam, in da bi bila kri duši v spravo.* (III. Mojz. 17, 11.) Zato piše tudi sv. apostelj Pavel: *Skoraj vse se po postavi s krvjo očičuje in brez prelivanja krvi ni odpuščenja.* (Hebr. 9, 22.)

Ko je pa Izraelec Bogu žival daroval, je položil svoje roke na glavo živali v znamenje, da zdaj svoje grehe na žival prenese, in da tako žival človeku grehe odjemlje, in da bodo z zaklanjem živali tudi grehi izbrisani. Kri zaklane živali pa je bila Bogu darovana; kajti duhoven jo je prinesel v šotor, pozneje v tempelj, tam je ž njo sedemkrat pokropil zagrinjalo svetišča, potem je z enim delom krvi zaznamenal štiri vogle altarja, drugo kri pa je pred altarjem na tla izlil.

Tako je bil Bog sam v stari zavezi krvave daritve zapovedal in spravo na te daritve navezal. Vendar pa vsa ta kri zaklanih in darovanih živali je mogla človeka le po zunanjem očistiti in pred ljudstvom

poštenega narediti, v resnici pa greha ni odvezla in zbrisala. Notranje opravičenje ali odpuščanje greha pa je mogel Izraelec doseči, ako je s pokornim duhom združil vero v obljube božje in obljubljenega Odrešenika. Klavne daritve so Izraelca le opominjale na njegovo pregrešnost, in kaj on zasluži zavoljo greha, namreč smrt, katero žival namesto njega prestane, greha zbrisati pa le-te daritve niso mogle; *zakaj nemogoče je*, piše sv. apostelj Pavel, *da bi bili s krvjo juncev in kozlov grehi odvezti.* (Hebr. 10, 4.) Morala se je torej druga veliko dražja kri preliti, da se ž njo v resnici zbrisujejo grehi vsega sveta, in le-ta kri je kri nedolžnega in neomadežanega Jagnjeta božjega, Jezusa Kristusa, ki je bil na lesu sv. križa na gori Kalvariji darovan in je tam svojo predrago kri preлил v odpuščanje grehov vsega sveta, kar hočemo slišati v drugem delu.

II. *Klavščine in daru nisi hotel*, o nebeški Oče, *telo pa si mi pripravil*, t. j. telo si mi dal, da ti ž njim po svojem trpljenji in po svoji smrti dar pokorščine prinesem, *žgavni darovi in darovi za greh ti niso bili všeč: tedaj sem rekel: Glej, pridem, da storim, o Bog! tvojo voljo.* (Hebr. 10, 56. 7.) Tako je govoril Sin božji ob svojem prihodu na ta svet, in je s tem naznanil, da mora njegova krvava daritev stopiti namesto starih darov, in da more njegova v pokorščini in ljubezni doprinešena daritev edino Bogu dopasti. Zato je dobil naš ljubi Zveličar med prelivanjem prvih kapljic svoje krvi, pri obrezovanji, svoje ime *Jezus* v dokaz, da bode svoje ljudstvo s svojo krvjo od njih grehov odrešil. In zato je imenoval Jezus svojo jed, voljo svojega nebeškega Očeta spolnovati; zato se je daroval za ljudi po dnevu in po noči; zato je v pokorščini svojo kri prelival v krvavem potu, ob grozovitem bičanju in kronanju s trnjem, zato je s krvjo močil ulice jeruzalemskega mesta in pot na goro Kalvarijo, zato je visel vso svojo kri prelivajoč na križu. Slišali smo, da so se v stari zavezi s krvjo darovane živali štirje vogli darilnega altarja zaznamovali. Ta obred starozavezne službe božje se je pri krvavi daritvi na sv. križu po strašnem načinu spolnil. Tam stoji altar sv. križa in na vseh štirih njegovih koncéh teče presveta kri našega ljubega Zveličarja doli, namreč od glave, od rok in nog, in kakor se je morala darovana kri v stari zavezi pred darilni altar izliti, tako je tekla na zemljo pod križ doli presveta kri božjega Jagnjeta.

Ali pa je moral naš ljubi Zveličar tako grozovito trpeti in vso svojo kri do zadnje kaplje preliti v naše odrešenje? bi vtegnil kdo vprašati. Ker je bil Jezus Bog in človek skupaj, bi bila tudi ena sama kapljica njegove presvete krvi imela neskončno zasluženje in bi

bila torej zadostovala za odrešenje vsega sveta. Saj pravi cerkvena pesem: *Saj zamore ena sama kapljica — zemljo vso oprati grehov madeža*. Pa Bog je drugače hotel v svoji modrosti in milosti, in, kakor je morala v predpodobnih daritvah stare zaveze vsa kri Bogu v čast biti prelita: tako je morala biti prelita tudi vsa kri božjega Jagnjeta, da je bilo naše odrešenje preobilno; in da bi ljudje bolj spoznali, kako neskončno velika je ljubezen božja do nas, in kako strašna je hudobija greha, zato je moralo Jagnje Božje vso svojo kri preliti na križu. Zato cerkev križu milo kliče: *O trdoba ti vrojena — naj meči se, milo bo, — ter na mehkem deblu nosi — kralja večnega telo!* Pa les ne sliši, nič ne čuti in ostane trd; če je tudi ves krvav od krvi nebeškega Kralja, ostane trd križ in na tem krvavem križu visi s štirimi žebli pribit pri vedno širjih ranah naš božji Zveličar. Pa kako bi se mogel trd les omečiti, ko ljudje ostanejo ob takem pogledu trdi, in ne samo trdi, ampak ga še celo preklinjajo, zaničujejo in zasmehujejo!

Pa poslušajte, kaj spregovori na to Jagnje božje na križu; ali kliče na maščevanje, kakor kri Abelnova? O ne, marveč: *Oče! odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo*. Sedaj odpuščenja prosi križani Zveličar za svoje morilce in za nas vse. Odpuščenje grehov, to je prvi sad presvete krvi Jezusa Kristusa, kajti on je svojo kri preli v odpuščenje grehov. Ta presveta kri pravega velikonočnega Jagnjeta nas pa ne očiščuje samo grehov, ampak nas reši tudi večnega pogubljenja in nam odpira vrata nebeškega raja. In to se je kmalo pokazalo nad desnim razbojnikom. *Gospod!* tako je rekel ta s pomočjo božje milosti ves skesan, *Gospod! spomni se mene, ko prideš v svoje kraljestvo!* Ga je mar Gospod zavrgel? O ne, marveč je spregovoril zveličanske besede: *Resnično ti povem, še danes boš z menoj v raj.*

Krvavi križ nam je tedaj nebeški raj odprl, krvavi križ nam je zaslužil to milost, da smo dobili nebeškega Očeta za svojega Očeta, da je Kristus postal naš brat, in da smo tako postali Božji otroci in, ker smo Božji otroci, zato nam je Jezus na križu Marijo v Mater dal; kajti v osebi Janeza je nas vse Mariji kot otroke izročil, rekoč: *Žena! glej, tvoj sin, in Janezu: Sin! glej, tvoja Mati*. Tedaj ne samo odpuščanje grehov nam je zaslužil in nebeška vrata odprl nam je krvavi križ, ampak tudi to milost nam je zaslužil, da smo postali Božji otroci, bratje in sestre Jezusa Kristusa, da smo zadobili v Bogu svojega Očeta in v Mariji svojo Mater.

Zdaj je Kristus tri ure molčal na križu, pa toliko glasneje je klicala njegova presveta kri za milost vsem ljudstvom in vsem časom.

V teh treh urah je prestajal nepopisljive telesne in dušne bolečine, tako da je poslednjič zaupil: *Moj Bog! moj Bog! zakaj si me zapustil?* To strašno zapuščenost je Kristus zavoljo nas pretrpel, da bi mi ne bili v trpljenji nikoli od Boga zapuščeni. Zato je tudi Kristus svoje trpeče služabnike, posebno mučence, v njih trpljenji krepčal in tolažil, da so dostikrat celo z veseljem prestajali svoje muke iz ljubezni do Boga.

Pa skrivnosti še niso pri koncu, Jezus je zaupil z velikim glasom: *Žejen sem!* Vendar ne toliko po pijači ga je žejalo, kakor po zveličanju duš, da bi jim v prid prišlo njegovo zasluženje; zato je tudi sv. zakramente postavil, da se sad njegovega trpljenja ljudem v zveličanje obrača. — Zdaj so se vsa pisma dopolnila in Jezus je zaupil: *Dopolnjeno je!* Dopolnjeno je vse prerokovanje prerokov, dopolnjeno odrešenje vsega sveta, nič ne manjka delu našega odrešenja, zato je tudi Jezus zdaj zaupljivo zaupil: *Oče! v tvoje roke izročim svojo dušo.* To je zadnji sad krvave smrti Jezusa Kristusa, da bi naša smrt strah zgubila, da bi bila tudi naša smrt zavoljo Jezusove grenke smrti srečna in nam odprla vrata v nebeško domačijo. O kristijani! ogledujte v duhu zdaj sveti križ; glejte, kako je ves krvav, zgoraj od trnjeve krone, ob obeh rokah in nogah in za hrbtom! Kaj vam govori krvavi križ, potem ko so Zveličarjeva usta umolknila? Kaj drugzega nam oznanuje križ, kakor veliko resnico: „Tako močno nas je Jezus ljubil, da je dal za nas svojo kri in življenje.“ O večje ljubezni ne more nobeden imeti, kakor Jezus, ki je dal svojo kri za svoje služabnike. Zakaj pa je ljubi Jezus toliko trpel za me in za vas vse? Zato da bi bil jaz in da bi bili tudi vi zveličani. To nam prvič govori krvavi križ. In kaj nam še govori? Tako strašno veliko je Kristus trpel, tako krvava in bolečine polna je bila njegova smrt; o kako strašna hudobija mora vendar greh biti in prekletstvo greha! O mi vbogi grešniki, o mi strašni ljudje, o mi groze črne nehvaležnosti, če bi tebe, o križani Jezus, ne ljubili, če bi hotli prostovoljno zopet grešiti, preklinjati, pijančevati, kvantati in nečisto živeti itd. O Zveličar sveta! podpiraj nas s svojo milostjo, da zopet ne grešimo!

Kristijani! storimo trdni sklep, prostovoljno ne več grešiti! Ne zopet križati Kristusa s smrtnim grehom, ne več njegove krvi prelivati in z nogami teptati! Poglejte krvavi križ, glejte, koliko trpljenja in bolečin je Jezusa stalo, da nas je grehov odrešil. O mislite v skušnjavah na krvavi križ; mislite in recite ob tem: Mar hočem z

grehom Jezusa vnovič križati?! O nikar ne žalite, velikoveč ljubite Jezusa, ki vas je tako močno ljubil, da je svojo kri za vas prelil, in če to storite, če Jezusa stanovitno goreče ljubite, bodite prepričani, da kadar pride vaša zadnja ura, vas takrat ne bo zapustil, ampak vas bo tolažil, vaše duše sprejel in peljal v raj, ki ga nam je s svojo krvijo zaslužil. Amen.

Josip Krčon.

Četrta postna nedelja.

a)

IV. Svete rane Jezusove.

On je bil ranjen zavoljo naših grehov, potrt zavoljo naših hudobij.

Iz. 53, 5.

Bilo je 29. aprila 1629, ko je jezuit p. Spee v jutrnem mraku jahal v vas Voltrop blizo Hildesheima na Nemškem, da bi tamkaj obhajal sv. mašo. Samotna pot ga je peljala po močvirni zemlji, ki je bila le sem in tje s smerekovim grmovjem zaraščena. Prišel je že blizo kraja, kamor je bil namenjen, kar naenkrat mu pridirja nasproti oborožen jezdec, ga grdo zmirja in s puško vanj pomeri. P. Spee vidi pred seboj smrtno nevarnost; ker se ne more nazaj vrniti, priporoči se varstvu Marije Device in izpodbôde konja, da bi ubežal. Morilec vstrelji, pa sam konj misijonarjev strahu na tla pade. P. Spee sicer hitro zopet vstane s konjem, pa njegov sovražnik zdaj že prav blizo drugič vanj strelji, vendar ga zopet ne zadene. Zdaj se začne strahovito dirjanje za smrt in življenje. Misijonar skuša morilecu uiti, morilec ga hoče ubiti; neprenehoma s konjem za njim ga maha z mečem in bêtom; vendar se jezuit kljub vsem bolečinam obdrži na konju in slednjič pride do vasi. Iz šesterih ran na glavi in iz dveh na ramah mu lije kri. Neki prijatelj misijonarjev mu jokaje priteče nasproti in zakliče: „Moj Bog! kaj se je zgodilo? kakošna nesreča!“ P. Spee pa vse eno veli k maši zvoniti, samo malo vode prosi, da se vmiije. Vkljub strašnim bolečinam se dá peljati na prižnico. Dobri ljudje na ves glas zajokajo, ko vidijo svojega ljubelega misijonarja v takem stanu, z ranami in krvjo pokritega. P. Spee bere evangelij o dobrem pastirju in najemniku in potem pravi: „Ljubeznivi otroci moji! sodite sami, ali sem jaz dobri pastir ali najemnik. Znamenje zvestega, ljubečega pastirja nosim na čelu in na sencih.“ Dalje ni mogel govoriti, zapoje zahvalno pesem: „Te Deum“ — „Tebe, o Bog hvalimo“, pa omedli in se zgrudi na tla.

Predragi v Kristusu! Ta pobožni, goreči misijonar s svojimi krvavečimi ranami je slaba podoba tistega velikega, prvega, najboljšega,

najzvestejšega Pastirja, ki je dal na križu življenje za svoje ovce. Ves njegov život je le ena strašna rana, ker prerok Izaija pravi o njem: *Ni je na njem podobe, ne lepote; od podplatov do temena ni nič zdravega na njem.* Pa na tem raztrganem, razmesarjenem telesu vidimo posebno pet velikih, odprtih ran, na obeh rokah in nogah, in na strani, katere so mu naredili žebli in sulica. In ker smo danes teden premišljevali sv. žeblje in sulico, premišljujmo danes pobožno in skesano te petere svete rane našega Gospoda Jezusa Kristusa in sicer: 1. česa nas spominjajo svete rane; 2. k čemu nas spodbujajo; 3. kaj nam bodo enkrat sodnji dan? Začnem tebi v čast, o Jezus! ki si bil ranjen zavoljo naših grehov, potrj zavoljo naših hudobij.

I. Česa nas spominjajo sv. rane Jezusove? Če ogledujemo svete rane na telesu božjega Zveličarja, naj nas opominjajo, kako neskončno nas je ljubil in kaj je iz ljubezni do nas storil in trpel.

1. Pobožni služabnik Marijin, blaženi Joahim Piccolomini, prišel je nekda v kmetiško hišo. Tu najde ubozega kmeta, kateri je imel strašno bolezen, božjast. Vnet srčnega usmiljenja in čiste ljubezni prosi Joahim ljubega Boga, naj odvzame uboze mu bolniku božjast in naj jo njemu naloži. To se zgodi; od tiste ure je bil kmet rešen svoje strašne bolezni, Joahim pa je dobil in ohranil to hudo nadlogo do svoje smrti. Mislimo si zdaj, da je ta ubogi kmet pozneje kedaj gledal, kako je njegovega rešenika Joahima napadala božjast, kako ga je po tleh metala in strahovitno zvijala, kako si je pri tem obraz in glavo krvavo potolkel; ali da je kedaj ogledoval rane, ki so mu ostale po teh napadih: kaj mislite, predragi, kakošni občutki ljubezni in hvaležnosti so morali napolnjevati srce njegovo? „Zavoljo mene“, tako je gotovo srce njegovo klicalo, „zavoljo mene si ti preblagi služabnik božji to strahovito trpljenje nase vzela. O kako se ti morem dovolj zahvaliti, kako ti morem tako ljubezen povrniti!“

Predragi moji! ali nas ni Jezus bolj, neskončno bolj ljubil? *Resnično, on je naše bolezni nosil, in naše bolčine nase vzela* (Izaija), to je: vse naše grehe, ki so najgrše, najostudnejše bolezni, je nase vzela in kazen zanje pretrpela. Zakaj? — Svete rane na telesu Zveličarjevem nam kličejo: Poglej, o človek! ker te neskončno ljubim, zato sem tako strahovitno trpela, ker sem hotel tebe rešiti peklenskega ognja, sem si dal na svojem nedolžnem telesu tako grozovite rane narediti. *On je bil ranjen zavoljo naših grehov, potrj zavoljo naših hudobij, z njegovimi ranami smo bili ozdravljeni*, govori Izaija. Rane so krvavo-rudeče, kakor roža; roža pa je znamenje, podoba goreče

ljubezni. Zato zakliče sv. Brnard, ko premišljuje svete rane: *Poglej in opazuj rožo krvavega trpljenja, kako se žari in rudeči v znamenje najgorečnejše ljubezni. Poglej roko eno in drugo, ali ne boš našel rožni cvet (ljubezni) na obojih; ozri se na nogo eno in drugo, ali niso rožno-rudeče (od ljubezni)? Poglej odprto stran, tudi njej ne manjka rože (ljubezni); ali ta je belo-rudeča zavoljo vode, ki je tekla iz strani Jezusove. In sv. Avguštin opominja: Poglej rane visečega, kri umirajočega, čast Odrešenika Kristusa; njegova glava je nagnena tebe poljubiti, njegovo srce odprto tebe ljubiti; njegove (prebodene) roke razprostrate tebe objeti. O povzdigni glavo svojo gori k njemu, da prejmeš njegov poljub, nikar se ne odteguj njegovemu ljubeznivemu objetju.*

2. V rimski zgodovini beremo zanimivo dogodbo. Imeniten rimski meščan, ki si je za svojo domovino veliko zaslug pridobil, je bil zatožen izdajalstva domovine. Sloveči govornik M. Antonij ga je moral zagovarjati pred sodniki in zbranim ljudstvom. Trudi se z vso močjo svoje velike zgovornosti, da bi dokazal, da zatoženi svojo domovino čez vse ljubi, da torej ni mogoče, da bi jo bil kot grd prekletstva vreden izdajalec zatajil. Ko pa vidi, da njegove ginljive besede zdaj pri sodnikih in zbranim ljudstvu malo izdajo, stopi k zatožencu, potegne mu obleko raz prsi, da so se videla znamenja mnogih ran, katere je bil prejel v bojih za domovino, in nanje kazaje zakliče: „Meščani rimski! mož, kateri tolike in take rane nosi na prsih, katere je prejel v krvavih vojskah za svojo domovino, ali tak mož ne ljubi svoje domovine?“ — Te besede pomagajo. Zatoženec je bil med veseljem vsega ljudstva oproščen.

Predragi v Kristusu! tako nam tudi naš Gospod Jezus Kristus kaže na križu viseč svoje odprte rane, posebno svojo široko in globoko srčno rano, in kaj nam govorijo te rane, kaj nam oznanuje presv. Srce Jezusovo, za nas prebodeno? Usta Zveličarjeva so sicer v smrti umolknila, ali Srce njegovo govori jezik ljubezni in kliče: Poglej, o človek! z večno ljubeznijo sem te ljubil. Poglej to Srce, ki je ljudi toliko ljubilo! — Jaz sem iz nebes doli stopil, da bi ti enkrat v nebesa prišel; — jaz sem trpel lakoto in žejo, sem čul in se postil, da bi bil ti nasiten z nebeškimi dobrotami in pil iz reke večnega veselja; — jaz sem bil od Juda prodan, da bi tebe odkupil s svojo krvjo; — jaz sem bil od Petra zatajen, da bi tebe spoznal pred svojim nebeškim Očetom; — moje oči so bile napolnjene s krvjo in solzami, da bi ti gledal neskončno lepoto božjo; — jaz sem bil krvavo bičan, da bi ti odšel šibam božjim za svoje grehe; — jaz sem bil s trnjem kronan, da bi tebe kronal enkrat s častjo in slavo; — jaz sem bil k smrti obsojen, da bi bila pre-

klicana tvoja smrtna obsodba; — jaz sem bil iz mesta Jeruzalema venkaj pahnen, da bi tebi odprl pot v sveto nebeško mesto Jeruzalem; — jaz sem bil oropan vsega oblačila, da bi tebe oblekel s svatovskim oblačilom svoje milosti in ljubezni; — jaz sem bil z žolčem napajan, da bi ti okusil sladkost čiste in mirne vesti; — jaz sem poslednjič umrl na križi, da bi ti večno živel; — jaz sem bil s sulico ranjen v srce, da bi tvoje srce ranil s pušico svoje ljubezni. Poglej, o človek! jaz sem dal vse, kar sem imel, jaz sem storil vse, kar sem mogel, jaz sem trpel vse, kolikor sem mogel, povej, kaj bi mogel še več storiti? — Kristijani moji! tako neskončno, tako neizmerno nas je ljubil Jezus; zato pravi sv. apostelj Pavel: *On me je ljubil in samega sebe dal za mene.* In Kristus sam pravi: *Večje ljubezni nima nobeden od te, da dá življenje za svoje prijatelje.* (Jan. 15. 13.)

3. Sv. Brnardin Sijenski pripoveduje, da se je namenil nekdanj blag vitez obiskavat tiste kraje, kjer je bil Sin božji Jezus Kristus rojen, kjer je bival in kjer je slednjič za nas tudi umrl. Ko je bil sv. rešnje Telo prejel in se za tako nevarno pot okrepljal, slekel je svojo bogato viteško opravo, vzel romarsko haljo in palico ter se podal v daljno Sveto deželo. Po mnogih prestanih težavah in nevarnostih dospel je tje; hodil je potem s sveto, ljubezni polno gorečnostjo od enega posvečenega kraja do drugega. Obiskal je Betlehem in poljubil zemljo, kjer je stala zibel božjega Deteta. Šel je k Jordanu in pil iz vode, v kateri je Gospod krst prejel. Šel je tudi na goro Tabor, kjer se je Kristus spremenil, in od tod je hitel tje v Nazaret, kjer je Zveličar večidel svojega življenja v sveti tihoti preživel. Potem se je obrnil proti Jeruzalemu. V globoki pobožnosti je prehodil mestne ulice, obiskoval vse postaje Jezusovega križevega pota, tako da je slednjič dospel vrh gore Kalvarije in stopil na mesto, kjer se je Jagnje božje po triurnem smrtnem boji iz ljubezni za nas na križu darovalo. Tu je padel na zemljo, jokal je milo, ter točil solze sočutja, solze ljubezni. Dolgo je tako na zemlji ležal; njegovo ihtenje pa je postajalo čedalje bolj tiho in tiho, tako, da je slednjič popolnoma jenjalo. Zdaj pristopi njegov tovariš, ki ga je na romanji spremljal, ga pokliče in opomni, da je že čas za odhod. Ali blagi vitez se ni ganil, ker je bil v Gospodu umrl. Ko so ga raztelesili, našli so, da mu je srce počilo žalosti in ljubezni. — Sv. Frančišek Salezij pristavlja k tej dogodbi sledeče besede: „Res silno čuden je ta dogodek; vendar, ker je zgodovinsko dokazano, da je tudi počilo srce zveličane Klare iz Montefales, in ker je tudi sv. Frančišek Serafinski Zveličarjeve rane prejel na svojem telesu, rad verjamem, da je ljubezen do Jezusa močna dovolj, kaj takega storiti.“

In zdaj predragi! ozrimo se tudi mi v presvete, predrage rane, ki nam tako glasno oznanujejo ljubezen Jezusovo; ali se ne bo tudi

v našem sreju vnela najsrčnejša, najhvaležnejša ljubezen do njega? Tudi nas vpraša Gospod Jezus, kakor nekdanj sv. Petra: „Človek, ali me ljubiš? Poglej, kako silno sem te jaz ljubil; zavoljo tebe sem človek postal; človek, ali me ljubiš?“ Ali moremo vsi odgovoriti s sv. Petrom: *Gospod, ti vse veš, ti veš, da te ljubim!* — O ljubimo, ljubimo vendar njega, ki je iz ljubezni do nas take rane prejel, iz ljubezni do nas take bolečine trpel! Gorjé nam, ako to neskončno ljubezen z nehvaležnostjo, s sovraštvom, s smrtnim grehom povračujemo, potem na nas pade strašno prekletstvo, katero je izrekel sveti Pavel nad takimi nehvaležniki: *Ako kdo ne ljubi našega Gospoda Jezusa Kristusa, naj bo preklet!* naj bo izločen iz naše občine. — Kako pa pokažemo najbolj svojo ljubezen? S prisrčno žalostjo nad svojimi grehi, z resničnim trdnim sklepom, našega Gospoda in Zveličarja nikoli več ne razžaliti. Zato vam sedaj razložim:

II. K čemu nas spodbujajo svete rane? 1. H e s a n j u. a) Na Francoskem je nekdanj mladi grof Anjouski dolgo živel v prepiru s svojim starim očetom, slednjič ga je — v jezi ubil. Zdaj se odpró oči divjemu sinu, prejoka po dnevi in po noči, teče k grobu očetovemu in ga s svojimi prstmi odkoplje, kakor pripoveduje zgodba, da bi še enkrat videl svojega očeta in še eno samo ljubeznivo besedo slišal iz njegovih ust. — V strahu in s pekočo vestjo pobegne sin iz dežele, in roma daleč v Jeruzalem, da bi se tam pokoril za svojo strašansko, vnebovpijočo hudobijo. Dva služabnika sta ga morala spremljati in mu priseči, da bosta vse storila, kar jima bode zapovedal. Ko pridejo blizu božjega groba Jezusovega, veli enemu služabniku, naj mu vrže vrv okoli vratu, drugemu pa ukaže, da ga mora tako dolgo z bičem pretepati, da bo slabosti na zemljo padel. Služabnik vboga in ga biča. Med bičanjem pa mladi grof neprenehoma kliče: „Oče, grešil sem! Umoril sem njega, ki mi je dal življenje! O nikoli ne zaslužim odpuščanja!“ Samo ta misel mu je ležala kot težko breme na sreju, ga je na tla podrla in mu vzela zavednost: „Oče, grešil sem, jaz sem te umoril!“

Kristijan! ako smrtno grešiš, u m o r i š svojega božjega Gospoda in Zveličarja, ki ti je vse, prijatelj, brat in oče, vuovič ga križáš in zasramuješ Sinu božjega in ga z nogami teptaš, kakor govori sveti Pavel. In taka strašanska hudobija, taka vnebovpijoča pregreha, taka neusmiljena grozovitnost, katero storiš nad najzvestejšim prijateljem, nad najljubeznivšim bratom, nad najboljšim Očetom, ali ne bode tvoje srca napolnila z najgrenkejšo žalostjo nad grehom? Res klicati moraš: Oče grešil sem, jaz sem grešil zoper tebe, jaz sem tvoje roke in noge, tvoje očetovsko srce neusmiljeno prebodel; jaz sem te umoril. Zato je prerokoval že prerok Izaija o prihodnjem Odrešeniku:

On je ranjen zavoljo naših grehov, potrj zavoljo naših hudobij; zavoljo grehov mojega ljudstva sem ga vdaril.

b) Ko je umrl Henrik II., kralj angleški 6. junija 1189, ležalo je njegovo truplo na mrtvaškem odru v opatijski cerkvi v Fontevraultu, in na mrtvaškem obličji so se videle sledi strahovitnega smrtnega boja. Njegov sin Rihard, ki se je spuntal zoper svojega očeta, stopi k njegovemu truplu in poklekne, da bi molil pred mrtvaškim odrom; ali glej! kakor pripovedujejo zgodovinarji tistega časa, kri priteče iz nosu in ust mrtvega kralja, v znamenje, da je morilec pri mrliču, kakor so v tistem času vero imeli. Sploh so v starem času imeli čudno navado, da, če je bil kdo umorjen in so koga na sumu imeli, da je morilec, peljali so ga sorodniki umorjenega k mrliču, in položiti je moral svoje roke na njegove rane in udarce. In če je bil res morilec, odprle so se, kakor pripovedujejo, zopet rane in vnovič je začela kri iz njih teči.

Kristijani moji! ozrite se sedaj na križanega Zveličarja (tukaj v stranskem altarji), in mislite si zopet prav živo, da to ni mrtva podobna, ampak da pred nami visi zares naš božji Zveličar Jezus Kristus. Na njegovem telesu vidimo brezšteviline krvave kaplje in rane, pa posebno pet je velikih ran, širokih in globokih. Stopimo sedaj, če si upamo, k njemu in položimo svoje roke v te njegove rane, mi vsi, vi in jaz, ali se ne bomo bali, da se bodo rane vnovič odprle, da bode začela kri teči iz njih in pričala zoper nas, njegove morilce: „Ti, grešni mož, si kriv smrti Gospodove, ti, žena si kriva smrti božjega Sina, ti, nečisti mladenič si kriv smrti Jezusove, ti nečista dekle si kriva smrti Kristusove! — Ti si svoje roke rabil, da si jih stegoval po tujem blagu, da si počenjal nesramnosti, ki se še imenovati ne smejo; ti si tedaj kriv, da so roke Zveličarjeve neusmiljeno prebodene. — Ti si svoje noge rabil, da si hodil na nevarne in pregrešne kraje, hitel za razuzdanim veseljem; ti si tedaj kriv, da so noge Zveličarjeve tako neusmiljeno prebodene. — Ti svoje srce oskrunjaš s pregrešnimi mislimi in željami in ga daruješ drugim stvarim in osebam v prepovedani ljubezni; ti si tedaj kriv, ti si kriva, da je očetovsko Srce Jezusovo s sulico neusmiljeno prebodeno. Zares, predragi v Kristusu! tam v svetih ranah Jezusovih, tam je zapisano s krvavimi črkami: „T o j e g r e h s t o r i l!“ Oh zatorej varujmo se greha, sovražimo in studimo greh, obžalujmo greh. Predragi moji! vselej, predno greste k spovednici, poprej pokleknite tukaj pred križanega, ranjenega Jezusa, poglejte in premišlujte njegove rane, da bode vaše srce vse potrto in skesano zavoljo grehov. Pa, preljubi moji! svete rane Jezusove nas spodbujajo ne le k srčni žalosti, ampak tudi k trdnemu zaupanju, da nam bodo grehi odpuščeni.

2. Upanje. Juda Iškarijot je gotovo storil najstrašnejšo hudobijo, ker je svojega prijatelja, učenika, Odrešenika, Sinu božjega izdal za pest denarja. On se je pa potem tudi neizrečeno kesal zavoljo tega; tako neizmerno žalost je občutil v srcu, da ga ni imel miru ne po dnevi, ne po noči, jokal je in jokal žalosti, da mu oči več solz niso dajale, — pa vendar ni dosegel odpuščanja, zakaj ne? Samo zavoljo tega ne, ker ni imel upanja, trdnega zaupanja v Jezusovo neskončno zasluženje in usmiljenje. — Pradrugi moji! Tudi mi vsi smo grešniki, ubogi, veliki, ostudni grešniki, mi vsi smo ne samo izdajalci, ampak morilci božjega Sina; vsak dan moramo žalostno spoznati: grešili smo, zakaj sv. Janez pravi: *Če govorimo, da nimamo greha, sami sebe motimo in resnice ni v nas.* Ali moremo prešteti vse grehe, katere smo že storili? In vendar, predragi v Kristusu! nikar ne obupajmo, ne zgubimo zaupanja v božje usmiljenje in Jezusovo zasluženje. Že v stari zavezi govori Gospod Bog: *Ako so vaši grehi rudeči kot škrlat, bodo beli kakor sneg.* (Iz. 1.)

a) Če pogledamo ranjeno telo Jezusa Kristusa, kako moremo dvomiti, kako se moremo bati, kako bi mogli obupavati? Sv. Pavel pravi: *Kjer je greh obilen, tam je božja milost še obilnejša.* Te drage rane na krvavem telesu Jezusovem s tisočermi glasovi kličejo: „Grešnik, ne obupaj!“ Če si se obložil z grehi vsega sveta, tako da tvoji grehi vpijejo v nebesa za maščevanje, nikar ne obupaj, svete rane Gospodove vpijejo še glasneje v nebo in prosijo zate usmiljenja.

b) Pri vsaki sv. maši Jezus takorekoč kliče k svojemu nebeškemu Očetu: Oče! res je, ljudje so te hudo žalili in ne zaslužijo usmiljenja, pa zavoljo mene jim prizanesi! Spomni se, da sem jaz, da bi zadostoval za njih nepokorščino, 33 let bil pokoren, pokoren do smrti na križu. Spomni se, da sem jaz tisto kazen, katero so zaslužili, na-se vzel in zanje trpel! Poglej tukaj moje rane, poglej tukaj mojo kri, katero sem prelival za njih grehe, in usmili se jih. Nikar jih ne kaznuj, dodeli jim milost in odpuščanje. Res pri vsaki sveti maši Jezus Kristus daruje nebeškemu Očetu svoje telo z ranami pokrito za naše grehe in prosi milosti in usmiljenja. Pa preljubi, te dragocene rane, ki so nam zaslužile na križi milost in usmiljenje, je

c) Jezus na svojem telesu ohranil tudi po svojem vstajenji, jih je pokazal apostelnom, je dal Tomažu se jih dotakniti, te svete rane je Jezus s saboj vzel, ko je veličastno šel v nebesa; te drage rane se še vedno blišče na njegovem svetem poveličanem telesu, ko sedi v nebesih na desnici svojega Očeta. In veste, zakaj?

Odgovori nam ljubeznivi sv. apostelj Janez: *Otročiči moji! to vam pišem, da ne grešite. Pa če je tudi kdo grešil, imamo besednika pri Očetu, Jezusa Kristusa pravičnega.* In sv. Pavel pravi: *Jezus Kristus sedi na desnici Očetovi, da za nas prosi, za nas posreduje.* O kako vesela, tolažilna misel! Jezus Kristus, večni duhoven nove, večne zaveze je šel v svetišče (Heb. 9.) svetih nebes, da še zdaj za nas kaže obličju božjemu, da je naš besednik, priprošnjik pri Očetu. On kaže takorekoč svojemu Očetu znamenja ran na svojem poveličanem telesu, da nam sprositi milost, usmiljenje in odpuščanje. Zatorej žalostna duša! ki res žaluješ nad svojimi grehi, vrzi od sebe obupne misli, naj bodo tvoji grehi še tako veliki, neskončno večje je zaslužnje presvetih ran, katere je zate prejel tvoj Zveličar in jih na večne čase nosi na svojem telesu. Zato pravi lepo sv. Ambrož: *Kristus je hotel rane, ki jih je za nas prejel, v nebesa vzeti, da bi Bogu Očetu pokazal, kako drago nas je odkupil in odrešil.*

3. T o l a ž b a. Svete rane na telesu Zveličarjevem nas opominjajo, naj v njih iščemo tolažbe in pomoči v trpljenji in skušnjava h ž i v l j e n j a. Zares, naša zemlja je dolina solz; res je, kar pravi sv. Pavel, da vse stvari zdihujejo pod prokletstvom greha; res je veliko težav vsem ljudem prisojenih in da težak jarem leži nad Adamovimi otroci (Prid. 40.); res je, da ima vsaki dan svoje težave, kakor pravi Jezus sam. Kje pa bode kristijan našel tolažbo v dnevih žalosti in bridkosti in trpljenja; kje bode našel pomoč, da bode vsaki dan skušnjave v greh stanovitno premagal? Poslušajmo, kako nas Gospod Jezus sam vabi: *Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bodem počivil,* — kakor se golobje skrivajo po razpoklinah in votlinah, tako pridite tudi vi in skrite se v mojih ranah, tukaj boste našli mir in tolažbo vašim dušam. — Zatorej o kristijan! ako si zapuščen in misliš, da nobeden nate ne misli, poglej na sveto rano d e s n e r o k e, tukaj je rudeč pečat in v njem je zapisano: *Jaz na te mislim! Poglej, v svoje roke sem te zapisal.* (Iz. 49.) — Si reven in zaničevan in veliko trpiš, poglej sveto rano l e v e r o k e, v tej rudeči roži je zapisana tolažilna beseda: *Jaz zate skrbim.* Ako je žalostna tvoja duša, ako si v strahu in dvomu, poglej sveto rano d e s n e n o g e; v tem rudečem nageljnu bereš: *Jaz te vodim!* — Ako ti ljudje krivico delajo, ali te skušnjave nadlegujejo, poglej sveto rano l e v e n o g e, tam se blišči rudeči kamen rubin in v njem bereš: *Jaz te varujem!* — Ako te ljudje ne morejo trpeti, te ne pogledajo in so mrzli do tebe, nikar ne žaluj, poglej rudeči grozd svete s r č n e r a n e Jezusove in beri, kar je v nji

zapisano z ognjenimi črkami: Jaz te ljubim. — Jezus nate misli! Jezus zate skrbi! Jezus te vodi! Jezus te varuje! Jezus te ljubi! Duša moja! kaj hočeš še več, kaj si moreš še več želeti? Skrij se torej v njegove svete rane, in nobena reč te ne bode žalila.

Veliki duhoven stare zaveze je nosil na prsih nekaj škit. Na prednji strani tega škita je bilo v štirih vrstah 12 žlahtnih kamnov v zlatu vdelanih, v katere so bila vrezana imena 12 rodov izraelskih. Ta prsni škit je spominjal velikega duhovna, da mora vse ljudstvo Izraelsko na svojih prsih in v svojem srcu nositi s sveto ljubeznijo in skrbjo. Na telesu večnega velikega duhovna Jezusa Kristusa, ki je z lastno krvjo v svetišče šel (Heb. 9.), blišči se brezštevila žlahtnih kamnov, namreč njegove dragocene rane; zlasti je ena rana njegovega presv. Srca, ki se zdaj v nebesih blišči in lesketa, ter ga neprenehoma opominja, naj ne pozabi nas, svojih ovčic, ki nas je tako drago odkupil, ampak naj na nas misli, za nas skrbi, nas vodi, nas varuje, nas ljubi. Zato pravi sv. Brnard: *Tvoja stran, o Jezus! je bila odprta, da mi lahko v nji prebivamo, zatorej jaz v njo pribežim, kakor v nepremagljivo trdnjavo.*

Mlad človek iz imenitne in bogate hiše je vstopil v neki samostan. Z veliko gorečnostjo je opravljal vse duhovne vaje, stanovitno in potrpežljivo je premagoval vse težave; samo nekaj mu je delalo neizrečeno veliko težavo. Ker je bil v očetovi hiši vaje najboljših, izbranih jedi, slabe hrane in pustega, črnega kruha samostanskega ni mogel uživati. Zelo je bil žalosten zavoljo te svoje slabosti, skoraj je obupal, da bi se kdaj privadil in hotel je že samostan zapustiti. Kar se mu neko noč sanja, da vidi pred seboj stati Gospoda Jezusa ravno tako, kakor je stal v samostanski cerkvi na podobi s svojimi peterimi sv. ranami. Jezus mu podá kos črnega, trdega samostanskega kruha ter mu reče: „Vzemi in jej!“ Mladenič žalosten odgovori: „O gospod! ti veš, jaz ne morem!“ Nato vzame Jezus kruh nazaj in ga skrije za trenutek na strani v svoji srčni rani. Potem mu ga zopet poda in pravi: „Vzemi in jej!“ In mladenič ga je okusil in glej! zdel se mu je zdaj neizrečeno sladak in dober; napolnil ga je z veseljem in blaženostjo. Zbudi se potolažen in pokrepčan, premaguje svojo slabost prav lahko vselej, ko se spominja podobe, ki jo je videl v sanjah.

Predragi v Kristusu! ozrmo se tudi mi v skušnjavah, križih in nadlogah življenja na sv. rane Gospodove; te nas bodo tolažile in nam sladile bolečine in bridkosti življenja. In če moremo zdaj reči s svetim aposteljnom Pavlom: *Jaz nosim rane Gospoda Jezusa na svojem telesu*; t. j. zdaj trpim in nosim bolezni, bolečine in nadloge iz ljubezni

do Jezusa, potem se bode spolnila nad nami tudi druga beseda svetega Pavla: *Ako s Kristusom trpimo, bomo tudi z njim poveljani.*

III. Kaj nam bodo sv. rane sodnji dan? Ko smo premišljevali, da nas sv. rane spominjajo ljubezni Jezusove, da nas spodbujajo h kesanju, upanju in tolažbi, pomislimo še, kaj nam bodo sodnji dan. Zato si mislimo prav živo, kako se bode godilo strašni sodnji dan. Vsi ljudje od Adama do zadnjega človeka so zbrani v sodni dolini Jozafat, s strahom in trepetom gledajo proti nebu. Naenkrat se prikaže na nebu znamenje Sinu človekovega, mogočen, svetel križ. Nebesa se odprejo in božji Sodnik pride na svetlem oblaku v bliščobi nepopisljivega veličastva, obdan od angeljev in svetnikov na zemljo in se vsede na sedež svojega veličastva. Na poveljancem, častljivem telesu božjega Sodnika se svetijo njegove svete rane kakor petero strašno lepih, žarno-rudečih solnc.

1. Ko bodo pravični zagledali rane Jezusove, razveselili se jih bodo v nepopisljivem veselji. Bodite nam pozdravljene ve svete rane, katere je naš Zveličar iz neskončne ljubezni za nas prejel! Bodite nam pozdravljene svete rane, vi studenci zveličanja, iz vas smo zajemali odpuščanje grehov, milost in mir, tolažbo in veselje, upanje in zveličanje! Bodite pozdravljene ve predrage rane, v vas beremo z lesketajočimi žarki zapisano, da smo rešeni, da bomo šli v večno življenje.

2. Oh, kako strašan, grozopoln bode pogled sv. ran Jezusovih za grešnike! Vpili bodo in s strahom gledali *na tistega, katerega so prebodli.* (Caharija.)

Pred veliko leti je umrl na Francoskem bogat mož, ki je le nekaj let tam preživel in zapustil veliko premoženje. Imel je enega samega sina, ki je bil že dolgo časa na tujem, pa nobeden ni vedel ravno kje. Zato gosposka po časnikih naznani, da je mož umrl in opomni, naj se sin hitro vrne, da sprejme očetovo dedščino. In res ni bilo dolgo, ko pride eden in trdi, da je sin umrlega. Gosposka je že pripravljena mu izročiti premoženje. Ali glej! naenkrat pokaže se še eden, stopi pred sodnika in trdi, da je on pravi sin, da njemu gre dedščina. Sodnik, da bi pravdo razsodil, zmisli si prav čuden dokaz. Oba, ki sta trdila, da sta sinova rajnega, ravno tisto uro pred se pokliče; med tem pa ta ukaže obesiti na steno sodišča podobo umrlega očeta. Ko prideta, dá prvemu, ki se je oglasil, puško v roke, ter reče: „Kdor od vaju očetovo podobo tukaj na tem mestu, ki je zaznamovano z rudečim križem, skozi srce prestreli, tisti prejme dedščino.“ Prvi ne pomišlja dolgo, pomeri in glej! prav blizo rudečega križa zadene pri srcu. Zdaj pride drugi na vrsto. Prime puško s tresočo roko, hoče jo vzdigniti, ali začne se tresti in puška mu pade

iz roke. On pa vzdigne roko kakor za prisego in zakliče: „Ti, draga podoba! ko bi ti živel, gotovo bi povedala, da sem jaz pravi sin in dedič; pa ne, rajši hočem pustiti svojo dedščino, kakor da bi druzega svojega očeta le v podobi onečastil in ranil.“ — Sodnik pa zdaj razsodi: „Tvoja je dedščina, ti moraš pravi sin biti, ker svojega očeta tudi v podobi raniti ne moreš.“

Predragi! človek postane pri sv. krstu otrok božji in zadobi pravico na dedščino nebeško. Naš Gospod Jezus Kristus nam je to dedščino zaslužil s svojo krvjo, s svojimi ranami; če pa kristijan s smrtnim grehom svojega Zveličarja vnovič križa in njegovo očetovsko sree prebode, zgubi pravico otrok božjih, zgubi dedščino nebeško, in se skaže nepravega, hudobnega, nehvaležnega otroka. Zato se bode božji Zveličar na sodnji dan obrnil k grešnikom in jim rekel: „Poglejte tukaj te rane, ki so mi jih vaši grehi naredili; mojo kri, ki je tekla iz teh ran v potokih, ste vi z nogami teptali; svete zakramente, ki so pritekli iz teh ran, ste zaničevali in nevredno prejekali; sveto cerkev, mojo neomadežano nevesto, ki je prišla iz moje srčne rane, ste vi zasramovali in zaničevali; vi ste se sramovali mojega križa, mojega nauka, mojih ran!“

Kaj bodo pogubljeni na to odgovorili, s čem se opravičevali? Morebiti: O Gospod, mi nismo vedeli! Ne! obmolknili bodo kakor svat na ženitnini brez svatovskega oblačila, spoznali bodo svoje zadolženje, svojo pravično obsodbo in klicali po besedah Jezusovih: „Gore padite na nas, hribje pokrite nas!“

3. Predragi v Kristusu! kje bodem jaz, kje bode vi stali na sodnji dan pred prestolom večnega sodnika? Kaj bodo meni, kaj bodo vam svete rane Gospodove? Ali nam bodo oznanovale večno veselje ali večno pogubljenje? Tega zdaj za gotovo ne vémo; eno pa vémo, eno je gotovo: ako zdaj v življenji operemo svojo dušo v krvi, ki je tekla iz Jezusovih ran, ako se zdaj s trdnim zaupanjem oziramo v te sv. rane in v svetem Srcu Jezusovem pomoči in tolažbe iščemo; potem bomo na sodni dan v neizrekljivi radosti gledali gori na bliščeče rane našega Zveličarja in Sodnika.

Preljubi moji! naj vas k sklepu zopet peljem pred križ Jezusa Kristusa, pa ne da bi vas z obupnim strahom, ampak z upanjem in tolažbo napolnil. Če svoje grehe res obžalujete, če resnično obljubite, nikdar več ne grešiti, Jezusa žaliti in raniti, pristopite z zaupanjem h križu Jezusovemu, pogledjte s pobožnim in ljubečim srcem njegove krvave rane, vtisnite si jih globoko v spomin, in jih za vedni spomin

s seboj vzemite in v srcu nosite. — Poglejte sveto rano desne roke, to je rudeči pečat, na katerem so zapisane besede visoke pesmi: *Deni me kakor pečat na svoje srce!* to je: Jezusa v svoje srce zakleni, zapri in zapečati ga, da nobena ljubezen do kake posvetne stvari ali osebe v tvoje srce ne pride. — Poglejte sveto rano leve roke, to je roža krvavo-rudeča, nanjo so zapisane besede visoke pesmi: *Močna kakor smrt je ljubezen;* ljubi Jezusa čez vse in bodi pripravljen rajši stokrat umreti, kakor grešiti, Jezusu nezvest postati. — Poglejte sveto rano desne noge, to je lepodišeči nagelj; na njem so zapisane besede sv. Pavla: *Bodite dober duh Kristusov!* razširjajte okrog sebe sladek duh Kristusovih čednost, njegove ponižnosti, potrpežljivosti, čistosti, da vidijo ljudje vaša dobra dela in hvalijo Očeta, ki je v nebesih. — Poglejte sveto rano leve noge, to je rudeče-bliščeči kamen rubin; na njem so zapisane besede Jezusove: *Kdor do konca stanovitno ostane, bo kronan;* to je; dobre sklepe, katere delate zdaj v tem sv. postnem času, zvesto, stanovitno spolnujte, naj vas ne ostraši, ne premaga nobena slabost in skušnjava. — Poglejte veliko, široko rano presv. Srca Jezusovega, to je belo-rudeči grozd, to je Jezus sam, ki vam kliče: *Jejte in pite prijatelji moji, in napojite se, preljubeznivi!* — Da bodete zamogli današnje svoje sklepe spolnovati, Jezusa čez vse ljubiti, rajše umreti, kakor Jezusa zapustiti, duha Kristusovih čednost razširjati in do konca stanovitni ostati, o zato večkrat vredno in s svetim hrepenenjem vživajte Jezusovo telo in kri, da boste nasiteni in napojeni z angeljskim živežem. Kedar pa ne morete v resnici sv. obhajilo prejeti, obhajajte se vsaj v duhu, želje po Jezusu obudite. Vsaki dan zjutraj in zvečer pobožno poljubite britko martro, da Jezusa ne pozabite in pogosto zdihnite: „O Jezus, tebi živim! O Jezus, tebi umrjem! tvoj sem živ in mrtev!“
Amen.

Ljud. Škufca.

b)

IV. Sveti križ.

Kristus je postal vsem, kateri so mu pokorni, vzrok večnega zveličanja.

Hebr. 5. 9.

V zadnji postni pridigi sem vam govoril o krvavem križu našega Gospoda Jezusa Kristusa. Premišljevali smo, v kako neizmernih bolečinah je hotel Jezus na altarju sv. križa svojo presveto kri za nas

prelivati in darovati nebeškemu Očetu v spravo naših duš z Bogom, in kako zveličansko je sad njegove presvete krvi. Vse to nas je moralo v srce giniti, ker vémo, da so bili tudi naši grehi krivi Jezusovega britkega trpljenja in njegove grenke smrti. Po pravici so se mnogi ljudje na svoje prsi trkali vsled čudežev o Jezusovi smrti. Vendar ne slepi pagani in trdovratni judje; prvi so stražili pri križanem Zveličarju, drugi so mu hoteli napraviti novo zasramovanje; hoteli so namreč Jezusovo presveto Telo kar na mestu križanja z navadnimi hudodelniki zagrebsti. Toda sovražne moči niso imele več oblasti do Jezusa. Celo paganski stotnik je spoznal: *Resnično, ta je bil Sin božji!* Spolnilo se je tudi prerokovanje Izaija preroka: *Njegov grob bo častitljiv.* (Izai. 11, 10.) Kajti potem, ko so neverniki še zadnje hudodelstvo storili Jezusovemu telesu s tem, da so mu njegovo srce prebodli, sta prišla Jožef Arimatejec in Nikodem, da sta Jezusovo presveto Telo s križa snela. In Marija, ki je prva Jezusa živega iz rok Božjega usmiljenja v svoje naročje sprejela, je njega tudi mrtvega objela z neizrekljivimi dušnimi bolečinami. Med tem pa, ko je Jezusova presveta duša šla pred pekel, odrešenje oznanit ondašnjim dušam, so njegovo presveto Telo združeno z božjo naturo položili v skalnati grob. Na gori Kalvariji pa le še stoji prazen križ, razsvetljen od večerne zarije; ali svetloba njegova presega posihmal solnčno svetlobo, in človeškim jezikom besedi primanjkuje, da bi mogli častitljivost križa spodobno povelečevati. Sveta katoliška cerkev povzame hvalo Kristusovega križa s temi besedami: „Molimo te, o Gospod Jezus Kristus in te hvalimo, ker si s svojim svetim križem svet odrešil;“ in tako hočemo tedaj danes premišljevati sveti križ, in sicer v I. delu, kako svet je križ Kristusov, in v II. delu, kako nas sv. križ posvečuje. — Govoriti hočem v imenu križanega Jezusa in žalostne Matere božje Marije.

I. Pred Kristusom je bil križ silno sramoten kol ali les, na katerem so morali umreti po deželski pravici obsojeni najbolj zavrženi hudodelniki. In če so bili nekateri veliki hudodelniki kako drugače umorjeni, ali z vrvjo zadavljeni ali s kamenjem pobiti, so bili vendar še ljudem v strah in v ogled njih trupla obešena na križ, in za duše taci se celo molilo ni v judovskih shodnicah, in po Mojzesovi postavi se imenuje *preklet od Boga tisti, kateri visi na lesu.* (V. Mojz. 21, 23.) Odkar pa je Kristus hotel na tem sramotnem lesu trpeti in umreti, je križ postal blagoslovljen in posvečen.

Zato poje cerkev svetemu križu: *Križ presveti, ti edino — plemenito si drevo. V gozdu tako ne izraste, — grm, rastlina ga ne dá; — les presladki, sladki žebli, — sladko težo nosijo. — Samo ti si vredno bilo — vsega sveta nositi dar, — in pripraviti zavetje — svetu iz pogube dna: — ki te sveta kri oblila — je s telesa Jagnjeta.*

Sveti križ je tedaj s Kristusovo krvijo maziljen, z njegovimi udi posvečen, zato je križ čez vse častiljiv, lep, svitel, ljub in drag in svetejši kakor vse. Ako pred nevernimi ljudmi križ tako hvalimo, se posmehujejo in pohujšujejo; zakaj križ je po besedah sv. aposteljna Pavla ajdom neumnost in judom pohujšanje, neverniki križ z nogami taptajo, in neverni Kinezi in Japanezi silijo še zdaj pravoverne kristijane, da bi križ pohodili v znamenje, da se s tem Kristusovi veri odpovejo, česar pa pravi kristijani ne storijo, in se raji dajo do smrti trpinčiti, kakor da bi sveti križ pohodili; kajti pravoverni kristijan ima križ vsegdar v visoki časti in veselo in pobožno poje: *O sveti križ, nebeški ključ! ponižno te častimo!*

Saj imamo v časti drevo, ki so ga zasadili naš oče, v časti imamo spominek velikih junakov, visoko čislamo ostanke svetih teles ali koščice velikih svetnikov; kako bi torej v časti ne imeli in kot svetega ne čislali drevesa, t. j. svetega križa, ki ga je Bog Oče zasadil in Bog Sin s svojo presveto krvijo oblil; sv. križ je opomin in orodje nebeškega zmagovalca, ki je ž njim pekel, greh in smrt premagal, svet odrešil in nebesa odprl; zato moramo za presvetim rešnjim Telesom, kjer je Kristus sam pričujoč, sveti križ kot najdražji ostanek in spominek na Kristusa čez vse drugo v časti imeti. Ko je Mojzes videl na gori Horeb v puščavi goreč grm, ki ni zgorel, in je hotel bližej stopiti, da bi videl, kaj je to, mu je Gospod Bog rekel: *Ne bližaj se le-sem! sezuj svoje čevlje s svojih nog! zakaj mesto, na katerem stojiš, je sveta zemlja.* (II. Mojz. 3, 5.) Tam je Bog govoril iz gorečega grma, in njegova pričujočnost je posvetila zemljo, na kateri je Mojzes stal, na sv. križu pa je umrl Bog Sin in je križ s svojo lastno krvijo oblil, kako bi ne bil križa posvetil? Kajti sveto imenuje sveto pismo vse, karkoli je na poseben način v službo božjo namenjeno; svet je bil šotor in njegovi altariji, svete so bile posode in oblačila, ki so bile odločene v službo božjo; svet je torej tudi križ, ki je bil takorekoč altar, na katerem se je opravila krvava najsvetejša daritev. Križ je bolečine polna postelja taistega, s čigar ranami smo bili ozdravljeni; križ je prižnica, s katere je umirajoči Zveličar svoje poslednje besede govoril; križ je altar, na katerem je bilo zaklano pravo velikonočno Jagnje, katero nas reši grehov in

večne smrti. Križ je zdaj pastirska palica dobrega pastirja Jezusa, ki je svoje življenje dal za svoje ovce; s križem zbira razkropljene in zgubljene ovce v svoj ovčnjak, da bi bila le ena čeda in en pastir. Križ je zdaj prestol taistega, kateremu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji; križ je kraljeva palica Kristusova, s katero je on svoje kraljestvo vstanovil in ga vlada; križ je meč, s katerim svoje kraljestvo varuje in svoje sovražnike premaguje in vničuje. Križ je drevo življenja, studenec milosti, most ali lestva proti nebesom. V križu je torej vse zveličanje, ves blagoslov in vse upanje. Zatega voljo ne moremo nikoli zadosti ljubiti in hvaliti svetega križa, s katerim je Kristus svet odrešil.

Po vsej pravici je pa tudi zdaj križ v visoki časti. Križ nosijo zdaj cesarji in kralji na svojih zlatih kronah, papeži in škofje na svojih prsih, križci se lesketajo v znamenje slave in hrabrosti na prsih srčnih vojakov, križi se nahajajo po vseh dobrih krščanskih hišah ob potih in cestah, po hribih in dolinah, na skalah in celo v gozdh; križi se vidijo po vseh altarjih in se svetijo vrh zvonikov, križ počiva kot studenec tolažbe v roki umirajočega in tudi že umrlega kristijana; križi stojijo na grobih mrtvih kristijanov. Kaj družega nam vse to spričuje, kakor imenitno resnico, da je pravovernemu kristijanu križ Kristusov častitljiv in svet.

Kristusov križ pa ni samo svet, ker je bil s presveto krvijo Jezusa Kristusa posvečen, ampak je tudi studenec vsega posvečevanja.

II. Kakor je po Adamu prišel greh na svet in po grehu prekletstvo, brez števila zlegov in smrt, tako je po Kristusu prišla vsa obilnost božjega blagoslova nad vse ljudi, in če je tudi Adamov greh veliko hudega napravil, se je vendar milost božja po Jezusu Kristusu veliko obilniše razlila nad vse ljudi. (Rimlj. 5, 15.) Kajti Kristus nas ni samo greha, smrti in pogubljenja odrešil, ampak nam je s svojim križem in trpljenjem veliko obilniše milosti in dražje darove zaslužil, kakor smo jih po Adamu zgubili. Zato piše sv. Pavel: *Po njem (Kristusu) ste v vsem obogateli . . . tako, da vam ne manjka nobenega daru.* (I. Kor. 1, 5. 7.) a) S svojim križem in trpljenjem je Jezus zaslužil, da je naš srednik pri nebeškem Očetu, in da se imamo za vse dobrote Kristusu zahvaliti; zato rečemo: *Molimo te, Kriste, in te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil.* Le-te besede pomenijo: odrešenje od greha in večnega pogubljenja in zadobljenje božjih milosti nam dohajajo skozi in skozi le po svetem

križu. Kajti sv. križ je drevo življenja, vsajeno med potoke krvi Jezusa Kristusa, in od tega drevesa sv. križa sad uživati nam ni prepovedano, ampak zapovedano, tako da, kdor od tega drevesa, sv. križa namreč, sad uživa, bo deležen večnega življenja. O prvem raju (paradižu) se bere, da je reka tekla iz kraja veselja, da je močila vrt, in od tod se je razdelila v štiri velike reke. (I. Mojz. 2, 10.) Raj odrešenega sveta pa je zdaj presveto Jezusovo srce, ki je bilo na sv. križu s sulico prebodeno. Iz tega presv. Srca teče kri zveličanja, da namaka vrt sv. katoliške cerkve, in se razliva po vsem svetu, da bi po vseh krajih donala zveličanje: ena reka presv. krvi varuje pekla, druga tolaži jezo Božjo, tretja se izteka v staro zavezo, da odrešuje tiste, ki so pred Kristusom živeli, četrta reka očiščuje in posvečuje ljudi živeče po Kristusu, sedanje in prihodnje narode.

b) Presveto srce Jezusovo, ki je bilo na sv. križu prebodeno, je dalje studenec, iz katerega teče reka sedem svetih zakramentov, kajti kri in voda, ki ste tekli iz Jezusove prebodene strani, ste ravno podobi tega, kar nam naznanjata najpotrebniši zakrament sv. krst in najsvetejši zakrament presv. rešnjega Telesa. S trpljenjem in smrtjo Jezusa Kristusa nam je nabrano celo morje neskončnega zadostovanja in zasluženja, ki je v stanu tisoč svetov odrešiti, in sveti križ je, ki nam te zaklade odpira in vodi v človeška srca. Pri sv. krstu se izteka med oblivanjem s krstno vodo v podobi križa posvečujoča milost božja v ljudi, ki se očiščujejo izvirnega greha in vseh pred sv. krstom storjenih grehov, in se rešujejo vseh časnih in večnih kazni, in postanejo udje sv. cerkve in otroci Božji. Pri sv. birmi se birmancem v podobi križa mazili čelo s sv. križmo, da so v veri utrjeni in postanejo vojščaki Kristusovi. Pri sv. obhajilu se s presvetim rešnjim Telesom poprej križ naredi nad obhajancem, potem se mu presv. rešnje Telo na jezik položi in gré Kristus v njegovo srce. V zakramentu sv. pokore se v podobi križa podeli sveta odveza spokornemu grešniku, da zadobi odpuščenje grehov in zgubljeno milost božjo in mir vesti. V zakramentu sv. poslednjega olja se nevarno bolnemu kristijan s svetim oljem mazilijo telesni počutki, da je potolažen in pokrepčan za poslednjo vojsko o smrtni uri. Z močjo sv. križa se škofom in mašnikom podeljuje duhovna oblast v zakramentu sv. mašnikovega posvečevanja, in tudi zakoni se v podobi sv. križa blagoslavlja, in če je tudi še toliko milosti že izteklo iz sv. zakramentov na vse dele in kraje sveta, zakladi božjih milosti v sv. zakramentih se nikoli ne izpraznijo, nikoli ne usahnejo, ampak bodo tekli do konca sveta.

c) S tem pa vendar posvečevalna moč sv. križa še ni pri kraju. Adamov greh ni samo škodoval vsemu človeškemu rodu na duši in na telesu, ampak je tudi prokletstvo zavoljo njega zadelo zemljo in vse, kar je na njej. Ravno tako pa tudi sv. križ ne posvečuje le samo človeka na duši in na telesu, ampak blagoslavlja tudi njegove zunanje zadeve in časne, pozemeljske reči. Z znamenjem sv. križa se blagoslavlja naša jed in pijača in spanje. Z znamenjem sv. križa se blagoslavlja naše hiše, poslopja, živali in polje. Z znamenjem sv. križa se blagoslavlja voda, s križem se blagoslavlja ogenj, v imenu sv. križa pričenjajo kristijani svoja dela zlasti na polji, s križem se zaznamenja čelo novorojenih, s križem zaznamenja tudi pobožna krščanska mati čelo svojega deteta, ko ga spat položi, s križem se blagoslavlja tudi jama mrličev za mirni pokoj. In kjerkoli se sploh kaka reč blagoslavlja ali posvečuje, se zgodi vselej z znamenjem sv. križa. Kdo bi torej v časti ne imel sv. križa, ako premišljuje, da vse posvečevanje po sv. zakramentih in vsi blagoslovi stvarjenih reči prihajajo od zasluženja svetega križa? In kdo bi ne bil hvaležen Gospodu Jezusu, da nam je zapustil v svetem križu ključ do zakladov svojih milosti in ob enem polnost svojih milostnih zakladov?

Ne zastoj so torej zvesti Božji služabniki in služabnice imeli sveti križ vselej v visoki časti in so ga pristrčno ljubili. Ko je bila sv. Kunegunda nevesta, je dobila od svojega ženina, sv. Henrika, prav lep dar, namreč silno lepo, predrago podobo križanega Jezusa, ki so jo cenili veliko tisoč goldinarjev. Pobožna nevesta je bila tega daru neizrekljivo vesela, in noben drug dar bi ne bil ljubši in dražji njenemu sreču, kakor podoba križanega Jezusa. Ta dar je silno čislala vse svoje življenje, in pri njem je vselej našla pokoj in tolažbo v sreči in nesreči. Posebno pa v smrtni uri je bil sveti križ Božjim služabnikom vselej nad vse ljub, drag in najslajša tolažba. Kako lepo je, kar se bere o sv. Janezu od Boga, katerega god in praznik mati katoliška cerkev dné 8. sušca obhaja. Ko je ta svetnik sv. zakramente za zadnjo uro prejel, se je kmalo potem oblekel in je, dasiravno ves slaboten, počasi lezel do velike podobe križanega Jezusa, katero je imel v svoji sobi, in je objel s pristrčno ljubeznijo Kristusovo podobo in jel poljubovati, in med tem je svojo dušo izdihnil in še po svoji smrti je okoli šest ur Jezusa objemaje držal, kar je vse mesto hodilo z občudovanjem gledat. O presrečna taka smrt, ki je umirajočemu odprla vrata nebeškega raja!

Kristijani! slišali smo danes, kako svet je Kristusov križ, ker je poškopljen s predrago krvjo Jezusa Kristusa, in ker nam mora biti najljubši in najdražji spomin na našega ljubega Odrešenika! Pa

ne le samo svet je križ sam na sebi, ampak tudi studenec in vzrok vsega posvečevanja in vsacega blagoslova. O imejmo torej v visoki časti sveti križ in ljubimo ga. Spominjajmo se ob njegovem pogledu, koliko je Kristus na njem trpel zavoljo naših grehov, imejmo zato strah pred grehom, učimo se od križanega Jezusa potrpežljivosti in vdanosti v voljo božjo, in tako nam bode sveti križ tudi pomoč za lepo in sveto krščansko življenje in bo kdaj najslajša tolažba v naši zadnji uri. Amen.

Josip Krčon.

Peta postna nedelja.

a)

V. Presveta kri Jezusova.

On nas je ljubil in nas opral naših grehov v svoji krvi.

Skriv. raz. 1, 5.

Ob času, ko je mesto Piza na Laškem najbolj slovelo in mogočno bilo, vrela so nekega dne vsi mestni prebivalci iz mesta venkaj na morsko obrežje. Ravnokar je prišlo naznanilo, da so njih ladije domov prijadrale. Nadškof sam, spremljan od vseh duhovnikov, na čelu brezštevilne množice, jim je šel naproti. Kaj more pač vzrok biti, da ladije tako veselo in slovesno sprejemajo? Ali so znabiti v srečni vojski mogočnega sovražnika premagale in se domov vračajo z vencem slavne zmage in bogatim plenom? Ali morebiti od daleč iz novega sveta čez široko morje nosijo kupe zlata in neizmerne zaklade? — Le poslušajmo, kako jih pozdravljajo, in kmalo se bomo prepričali, da je ves drug vzrok njih veselju. Prva ladija se prikaže in se ustavi pri obrežju, vsa množica ljudstva pade na kolena in zapoje sledečo vrstico: „Ti sama si vredna postala nositi klavno daritev v odrešenje sveta, presveta kri Jezusovega telesa te je močila.“ — Dragoceni zaklad, ki so ga ladije prinesle, ni nič drugega, kakor prst, katero so izkopali na gori Kalvariji, na tistem hribu, kjer se je nek kdaj darovalo Jagnje božje, Jezus Kristus, v naše odrešenje. Poslali so meščani svoje brodovje v sveto deželo samo zato, da jim je prineslo predrago prst z gore Kalvarije, prst, ki je bila porošena, oblita in napojena s presveto krvjo Jezusa Kristusa, ki je tekla iz brezštevilnih ran doli po križu na zemljo. S to prstjo so sklenili napolniti svoje mestno pokopališče, da bi v tej posvečeni prsti tudi njih umrljiva telesa po smrti počivala. To pokopališče v Pizi se zavoljo tega še dandanes imenuje „Campo santo“, sveto polje.

Predragi v Kristusu! Če so meščani Pizanski s takim spoštovanjem pozdravljali prst z gore Kalvarije, ki je bila nekdanj napojena

s krvjo božjega Jagnjeta, s kakimi čutili pobožnosti in spoštovanja moramo še le mi častiti in pobožno moliti presveto božjo kri samo, tisto božjo kri, katero je Zveličar iz ljubezni do nas prelival? Zato pravi sv. Janez: *Kristus nas je ljubil in nas opral naših grehov v svoji krvi*. Da bi mi to predrago kri premišljevali in hvaležno častili, je sv. cerkev postavila dva praznika, namreč v petek po četrti nedelji v postu in v prvo nedeljo meseca julija. — Presveto kri Jezusovo bomo tudi mi danes pobožno premišljevali in lepe nauke iz nje posneli, namreč: 1. skrivnost presvete krvi, 2. svetinje presvete krvi, 3. nauke presvete krvi. Prosimo te, o Gospod, pridi na pomoč svojim služabnikom, katere si s svojo drago krvjo odrešil!

I. Skrivnost presv. krvi. Če hočemo počastiti skrivnost presvete krvi Jezusove, moramo najprvo premišljevali, kolikokrat in kedaj je Jezus, božji Zveličar, v neskončni ljubezni za nas kri prelival. Po nauku, ki ga je sveta cerkev potrdila, štejemo sedem prelivanj predrage krvi Jezusove.

1. Naš ljubeznivi Zveličar je prvič svojo drago kri prelival že osmi dan po svojem rojstvu, ko je bil po Mozesovi postavi obrezan, prejel sladko ime Jezus ter tako že kot nežno dete prvino svoje krvi daroval za naše odrešenje.

2. Drugič je tekla presveta kri Jezusova na Oljski gori, kakor smo prvo nedeljo v postu premišljevali. O tem pripoveduje sv. evangelist Luka: *Ko so ga smrtne težave obšle, je prisrčno molil, in njegov pot je bil kakor krvave kaplje tekoče na zemljo*. Strah, otožnost in žalost je prevzela srce Jezusovo, od neizrekljive žalosti začne se tresti in trepetati po vsem životu, kri vrè po njegovih žilah in curkoma teče iz njegovega svetega telesa. Ta predraga kri rosi na njegovem čelu in teče doli po njegovem obličju, kaplja mu od las, oči mu zaliva, v usta se zateka, móči njegove roke, rudeči njegovo oblačilo, zaliva korenine oljkinega drevja. Pobožna povest pripoveduje, da kamor je kanila kaplja te sv. krvi, je prirastla iz zemlje cvetica krvavo-rudeča. — O ko bi mi mogli tisto sveto zemljo z našimi grešnimi ustnicami poljubiti, ki je pila to predrago kri Zveličarja sveta! Bodi nam tisočkrat pozdravljena ti sveta, z Jezusovo krvjo napoljena zemlja!

3. Vtretjič je Gospod Jezus prelival svojo drago kri ob grozovitnem bičanju. Strašni ostri biči so odprli tisoč ran, tisoč

studencev, iz katerih je presveta kri na zemljo tekla in kropila zemljo okoli in neusmiljene vojščake in beriče.

4. Zopet četrtič je tekla predraga kri, ko je bil Jezus s trnje m k r o n a n. Dolgi ostri trni prebadajo sveto glavo in senci, in predraga kri teče počasi doli po božjem obličji, v katero želijo angelji gledati. Tudi te smo premišljevali že v postnem času.

5. O koliko predrage krvi je prelil naš ljubeznivi Jezus na svojem britkem križevem potu, ko je od sodne hiše Pilatove do gore Kalvarije nosil težki križ in ulice mesta Jeruzalemskega s svojo krvjo kropil. Za njim se poznajo krvave stopinje, cesta je s sveto krvjo poškropljena, kri se meša s prahom zemlje, in teptajo jo noge trdovratnih judov, brezsrčnih vojščakov in konjska kopita. O bodi nam tisočkrat počeščena!

6. Največ krvi je prelil Jezus ob grozovitnem križanju, ko je iz prebitih žil njegovih svetih rok in nog privrela tista predraga kri, ki je zadostovala za grehe in hudobije vsega sveta. Nekdaj v raju je voda tekla v štirih rekah na vse štiri strani sveta in močila vrt; tako tečejo s križa doli iz prebodenih Jezusovih rok in nog štiri skrivnostne reke, da bi močile suho zemljo človeškega srca in jo rodovitno storile. Oh odprimo tudi mi svoja srca, da bode tudi vanje tekla ta predraga kri, jih očiščevala in posvečevala!

7. Svojo zadnjo kri je poslednjič Jezus prelil po svoji smrti, ko je stotnik Longin s sulico odprl njegovo stran in prebodel presveto Srce Jezusovo. Vso svojo kri je Jezus že živ prelil, samo zadnje kaplje ima še v svojem presvetem Srcu, in še te je hotel za nas iztočiti, za naša srca, da bi jih Jezusu darovali v goreči ljubezni. O ljubeznivi Zveličar, kdo te ne bode ljubil? Jezus je že mrtev, pa še teče njegova presveta kri iz njegovega Srca, da bi omečila naša trda srca in jih ogrela za sveto ljubezen.

II. Ostanki presvete krvi. Po božji previdnosti imamo nekaj svetinj ali ostankov presvete krvi Jezusove. Sveta zgodovina nam pripoveduje, da so kristijani v prvih stoletjih z nevarnostjo svojega življenja zbirali in hranili kri mučencev, katero so za Jezusa prelivali. Tako so v grobu sv. Štefana, prvega mučenca, že našli posodico z njegovo krvjo. Sv. Štefan je bil pa že tisto leto kamenjan, ko je Kristus umrl. Ali ne smemo torej po pravici misliti, da so Marija, presveta Devica, mati Jezusova, Jožef Arimatejec in pobožne žene na Kalvariji in potem, ko so Jezusovo telo mazilile in omile, skrbno ohranile predrago kri, ki je tekla iz ran Jezusovih? Sveti evangelij nam sicer o tem nič ne pové, toda v sv. evangeliju ni vse zapisano, kar se je z Jezusom godilo, kakor naravnost pové sv. evangelist Janez.

Ustno izročilo pa pripoveduje, da je Marija sama z rutami vjela nekoliko tiste krvi in vode, ki je tekla iz Jezusove strani ter jih v spomin hranila in po smrti zapustila sv. Janezu. V poznejših stoletjih so te okrvavljene rute prišle v last cerkve sv. Marka v Benetkah, kjer se še zdaj hranijo. — Stotnik Longin, pravi izročilo, ki je s sulico prebodel stran Jezusovo, je bil na eno oko slep; pa ena kaplja iz strani Jezusove je padla na to mrtvo oko ter ga ozdravila; ob enem pa je šnil žarek milosti božje v srce tega krutega vojaka, ga je omečil in spreobrnil, tako da je slednjič svetnik postal. Tudi ta je vzel nekaj tiste krvi, ki je pritekla iz prebodene strani, jo hranil kot velik zaklad in jo je prinesel s seboj v svoje rojstno mesto Mantovo na Laškem. Da bi pa ta dragi zaklad ob času preganjanja cesarja Nerona onečastenja obvaroval, ga je v posodici s priloženim napisom zakopal v zemljo. Leta 804 pa so se godile čudežne reči na tistem kraju, kjer je bila sveta kri zakopana. Papež Leon III. se je zato sam podal v Mantovo to preiskovat. V njegovi pričujočnosti se je zaklad vzdignil, natanko preiskoval, potrdil s papeževim pismom in slednjič izpostavil v cerkvi sv. Andreja v Mantovi vernikom v počeščenje. Ob času papeža Leona IX. pa se je ta zaklad razdelil tako, da je bil en del papežu, eden pa nemškemu cesarju in eden Mantovi prepuščen. In tako se hrani en del presvete krvi Jezusove tudi na Dunaji v cesarski kapeli in v cerkvi sv. Štefana. — Tudi v Stainzu na Tirolskem hranijo dragoceno svetinjo tiste krvi, ki jo je po izročilu Marija Magdalena na Kalvariji pri križu zbrala. Gotovo je tudi, da so se na vseh krajih, kjer se hrani presveta kri, čudeži godili, da se je posebno ob petkih tajala in lepo rudeča postajala, da so bolniki zdravje zadobivali in da so sv. krvi v čast cerkve in kapele zidali in je ljudstvo od blizo in daleč k nji romalo in neštevilno milost prejemalo.

Zgodilo se je pa tudi že večkrat, kakor pobožni zgodovinarji pripovedujejo, da je iz britke martre ali pa iz svete hostije kri pritekla, ko so jo judje ali pagani v zasramovanje našega Gospoda Jezusa Kristusa predrzno ranili. Tudi taka čudežna sv. kri se res hrani na mnogih krajih. — V mestu Beirutu na Sirkem prodal je okoli leta 240 kristijan svojo hišo judu, pa izselivši se, pustil ondi sveto britko martro. Ko jud zagleda to podobo, skliče skupaj še družih svojih rojakov, in zdaj začno judje s Kristusovo podobo ravno tako grdo ravnati, kakor so njih očetje ravnali s pravim Kristusom. Bijejo jo, pljuvajo va-njo in prebadajo tudi z nožmi. Ali glej čudo! Naenkrat priteče iz lesene podobe obilno krvi, katero judje vjamejo in nesó v svojo shodnico. Potem zberejo vse svoje slepe, kruljeve ali sploh bolne rojake in pravijo: Če je to res Kristusova kri, če je bil Kristus res Sin božji in če njegova kri res čudeže dela, kakor trdijo kristijani, ozdraveli bodo ti bolniki, ako jih z njo pokropimo. Če se to zgodi, potem prejmemo tudi mi krščansko vero. In res, čudež se zgodi, vsi bolniki so ozdravljeni; vsi judje padejo na kolena, prosijo odpuščenja in božjega usmiljenja in se odkritosrečno spreobrnejo. Prestopili so h krščanski veri in spremenili

svojo shodnico v krščansko cerkev z imenom Zveličarjevim. Od te krvi, ki se je strdila, zanesli so potem več ostankov v Carigrad in Benetke in še v druge kraje, tudi k sv. Krvi na Koroškem. Nekaj te sv. krvi so imeli tudi v Radovljici že od starodavnih časov, kamor so romali kristijani iz vseh hrajev. Ob času cesarja Jožefa II. leta 1784 pa je bila ta božja pot odpravljena in zatrta in sveta kri se je pozabila in zgubila. Leta 1876 pa je baron Pilat, avstrijski konzul v Benetkah, zopet preskrbel nekaj ostankov te svete krvi iz Benetk, kjer je v ondotni patrijarhalni cerkvi shranjena. Poslal je nekaj drobtin te svete krvi v dragoceni, pozlačeni svetinji s patrijarhovim pismom vred, da so to res ostanki prave svete krvi. 13. maja 1877 pa je rajni stolni prošt ljubljanski, Jožef Zupan, spremljan od mnogih duhovnikov, pod nebesom v procesiji nesel drago svetinjo v cerkev, katero sta neprenehoma dva levita kadila. Tam v farni cerkvi v Radovljici je zdaj hranjena v tabernakeljnu stranske kapele, ki je nalašč za to opravljena in olupšana.

III. Kaj nas uči presveta kri? 1. Ljubezen nas uči presveta kri Jezusova, nam oznanuje, kako silno, neskončno nas je Jezus ljubil. Solze pretakati zavoljo družega, je že znamenje ljubezni. Ko je torej božji Zveličar jokal pri grobu svojega umrlega prijatelja Lazarja, govorili so Judje po pravici: „Poglejte, kako zelo ga je ljubil.“ O solze, ti dragoceni biseri na licih našega ljubega Gospoda Jezusa Kristusa, ali nam ne oznanujejo glasno njegove ljubezni do ljudi? Jokal je Jezus kot majhno dete v jaslicah; jokal je Jezus, ko je zagledal nesrečno mesto Jeruzalemsko; jokal je Jezus, ko je šel na samotne kraje, na goro, da bi tam molil, s solzami vred je svoje molitve nebeškemu Očetu daroval. Vse te solze nam že pričajo, da nas Zveličar ljubi goreče in srčno, da nas je globoko v svoje srce zapisal. — Če pa že solze oznanujejo in pričajo ljubezen, koliko bolj še le kri, katera teče za družega. Zares, kri prelivati za družega, je priča najmočnejše, najpopolnše, neskončne ljubezni, in to je pokazal Jezus. Zato pravi sv. Janez v skrivnem razodenji: *Kristus nas je ljubil . . .* in kako je pokazal to ljubezen? Sveti apostelj pristavi: *in nas je opral naših grehov v svoji krvi.*

Po neki bitvi na sneženih ravninah ruskih umaknil se je neki ranjen Francoz po stranskih potih iz bojnega hrupa, da bi, če mogoče, rešil svoje življenje pred preganjajočim sovražnikom. Že je bil precej daleč iz nevarnosti, ko ga zdajci zagleda donski kozak in v naglem diru za njim jaha. Ranjeni Francoz, izdelan in utrujen, kakor je bil, ne more več bežati, ne se v bran postaviti; tedaj misli, da mora tudi v prsih tega divjega prebivalca puščave biti človeško srce, ki pozna pomilovanje in usmiljenje. Ko jezdec že prav blizo k njemu pride, nabere Francoz krvi, ki mu teče iz rane in mu jo pokaže s

povzdigneno roko. Divji Azijatec pa ne pozna čuta ljubezni in usmiljenja, pomeri in nesrečnega reveža vstreli.

Predragi v Kristusu! blago sree mora biti gineno, če vidi človeško kri teči. Če pa človek še vé, da je tisti, ki trpi in kri preliva, nedolžen, da se celó iz ljubezni za njega daruje, potem ga ne le pomiluje, ampak ga mora pristréno ljubiti. Tako nas je ljubil Jezus Kristus in nam ravno s tem najbolj čudežno pokazal svojo neskončno ljubezen, da je svojo drago kri za nas prelil. Božji Zveličar nam tako rekoč v svojih svetih rokah kakor v dragocenih zlatih skledicah kaže svojo kri, ki je tekla iz neštevilnih ran in nam kliče: „Poglej, o človek! kako silno sem te ljubil! 33 let sem živel na tej nehvaležni zemlji, delal sem in se trudil, za te sem prenašal mraz in vročino, lakoto in žejo, slabosti in reve; pa mojemu ljubezni gorečemu srecu to ni bilo zadosti. Svojo kri, vso svojo kri sem za te prelil, ker sem te ljubil, ker sem te hotel rešiti. Poglej tukaj mojo kri, prelito iz ljubezni do tebe; ali me še ne boš ljubil, ali me hočeš še vnovič trpinčiti, mojo kri prelivati, umoriti me in križati?“ — O predraga kri našega Zveličarja! mi te molimo, ker ti nam pričaš, kako silno nas je ljubil on, ki te je za nas prelival.

Dva misijonarja sta v nekem misijonu dolgo se trudila z vso gorečnostjo, omečiti trda srca ljudi; toda zastonj. Enemu izmed nju od žalosti in hudega napora sree počí, kri se mu ulije iz ust in umrje. Drugi vzame okrvavljeno ruto njegovo, gre na prižnico in jo pokaže trdosrčnim, trdovratnim ljudem: „Glejte kri, ki je tekla zavoljo zveličanja vaših duš! Ali se še ne boste spreobrnili?“ To pomaga, vsako sree je gineno in mehko ko vosek.

Predragi v Kristusu! Tudi jaz vam pokažem na altari v kelihu presveto kri Jezusovo, ravno tisto, ki je tekla za vaše duše. Ali se še ne bote spreobrnili, ali še ne bote Jezusa ljubili?

2. Presveta kri Jezusova nam tudi glasno oznanuje, koliko je vredna duša naša. Če sv. Peter opominja: *Vi ste odkupljeni ne z minljivim zlatom, ampak z drago krvjo Jezusa Kristusa*, in če sv. Pavel pravi: *Odkupljeni ste za veliko ceno*, tedaj sledi iz tega, da mora naša duša biti prečuden zaklad, dragocen biser, da je Jezus Kristus, nebeški kupec, prišel iz nebes na zemljo in jo kupil za nezimerno ceno svoje božje krvi. Imenitna in draga je naša duša že po stvarjenji, ker ima v sebi podobo božjo, pa kako imenitna in častitljiva in draga je postala duša naša šele po odrešenji, ko je zaznamovana in pokropljena s predrago krvjo Jezusa Kristusa. Zato pravi sveti Avguštin: *Spoznaj, o človek! koliko si vreden, spoznaj, koliko si dolžan!*

Predragi v Kristusu! če ima duša človekova tako visoko ceno, potem lahko spoznate, kako strahovitna pregreha je pohujšanje in zapeljevanje. Pohujša in zapeljuje tisti, ki z besedo ali vedenjem svojega bližnjega v greh pripravi ali zapelje. In oh! koliko se dandanašnji daje pohujšanja z govorjenjem, z razuzdanimi pesmami, v slabih družčinah. Koliko nedolžnih duš se dan na dan izdaja hudiču po pohujšljivcih in zapeljivcih. Kristijani! pomislite kako strahovito pregreho stori pohujšljivec: dušo, katero je Oče nebeški vstvaril po svoji podobi, naredi podobo satanovo; dušo, katero je Sin božji odkupil s svojo drago krvjo, odtrga Sinu božjemu in izda jo satanu in takorekoč z nogami tepta presveto kri. O vi pohujšljivci in zapeljivci, ki lovite in morite nedolžnost, poslušajte, kaj vam Jezus zažuga: *Gorjé svetu zavoljo pohujšanja; gorjé človeku, po katerem pride pohujšanje! Kdor enega teh malih, ki v me veruje, pohujša, bi mu boljše bilo . . .*

Na Francoskem je mlad človek zapeljal nedolžnega tovariša v greh nečistosti. V tem trenutku pa, ko je zapeljani greh storil, umrl je nagle smrti. Zapeljivec je bil sedaj strašno presunen. Podal se je v najostrejši samostan, da bi tam vse žive dni pokoro delal. Tam se je vselej, kadar so šli menihi v obednico, vlegel na prag, da so morali z nogami na-nj stopati in čez njega v obednico hoditi, in zdihoval je: „Usmilite se me! molite zame nesrečneža, ki je pahnil dušo v pekel.

Kristijani! če je kdo med vami, ki mu vest očita: ti si koga pohujšal, ti si v greh zapeljal! oh, tega prosim in zarotim: Prijatelj, popravi, kolikor je mogoče, kar si hudega napravil, popravi z opominovanjem, z lepim izgledom, z molitvijo, sicer te zadene strašna beseda Gospodova: *Če grešniku ne poveš, naj se obrne od svoje hudozne poti, da bo živél: bo brezbožnež umrl v svoji krivici, njegovo kri pa bom tirjal iz tvojih rok.* (Ec. 3, 18.)

3. Moč presvete krvi. Presveta kri nam oznanuje neskončno ljubezen božjega Sina, nas uči, koliko je vredna naša duša; kaže nam pa tudi moč te presvete krvi. Z močjo Jezusove božje krvi je svet odrešen, je sklenen mir in sprava med nebom in zemljo, je pekel zaprt in nebesa odprta. Ta božja moč presvete krvi se še zmiraj razodeva

a) v zakramentu sv. pokore. V tem sv. zakramentu takorekoč vnovič teče presveta kri na dušo grešnikovo, da jo omije in očisti. Kaj je namreč sveta odveza? Odveza je nekako tako, kakor bi presveta kri Jezusova kapljala na dušo, kakor je sv. Magdalena Pacijanska videla v prikazni. Ko je bila ena njenih redovnih sester

pri spovedi, in je mašnik nad njo molil sv. odvezo, zagledala je sveta Magdalena, kako se je ognjen žarek od sv. rešnjega Telesa čez njeno dušo razlil in ji podelil prečudno lepoto, da je svetnica veselja in hrepenenja zaklicala: „Tudi meni, o Gospod! tudi meni daj te predrage krvi!“ — Predragi v Kristusu! vselej se torej resno in vredno pripravljajte na zakrament sv. pokore, ker *blagor jim, ki operejo svoja oblačila v krvi Jagnjetovi.*

V Tuluzu na Francoskem hrani se staro pisanje, ki pripoveduje, kar se je pred davnimi časi zgodilo v tem mestu. Bil je, tako se bere, hudoben, ves spriden mladenič. Ta je šel nekdam po noči v svoji predrznosti venkaj pod milo nebo in je začel tukaj strahovito preklinjati in Boga zasramovati. V svoji divjosti izdere celo meč, ga nameri proti nebesom in Boga pokliče na boj, rekoč: „Če je res Bog, naj se pokaže in naj me zdrobi, če ima moč.“ In glej! kaj se zgodi? Naenkrat priplava počasi bel listek z neba in pade na zemljo k nogam mladeniču. Začuden ga pobere in glej! z bliščečimi črkami so na njem zapisane besede: *Miserere mei! Usmili se me!* tako se začne 50. psalm. Mladenič je presunen, ne more se načuditi, kako more Bog še tako dober biti in takemu predrznemu grešniku milost ponujati. Solze se mu uderejo iz oči, grenko kesanje se v njem obudi in zaupanje in ljubezen do Boga. Na zemljo poklekne, zahvali se Bogu za njegovo neizrekljivo dobrotljivost, gre domu, se spreobrne in potem pobožno in sveto živi do srečne smrti. Predragi! to ni prazna povedka, ampak ta zgodba se ponavlja nad vsakim grešnikom. Grešnik se punta zoper Boga, svojega Gospoda, Jezus Kristus pa mu oznani milost in usmiljenje, izbriše njegove grehe, ne z zlatom, ampak s svojo srčno krvjo v zakramentu sv. pokore.

b) Božjo moč razodeva presv. kri posebno v daritvi svete maše. — Ko je Jezus pri zadnji večerji postavil presv. daritev, je rekel nad kelihom: *To je kelih moje krvi, nove in večne zaveze, katera bo za vas in njih veliko prelita v odpuščanje grehov.* In vsaki dan se čudežno ponavlja to, kar je Jezus pri zadnji večerji storil, vino se spremeni v presv. kri Jezusovo. Vsaki altar postane vsaki dan gora Kalvarija; v tisoč kelihih je vsaki dan presv. kri Jezusova pričujoča. O kako svet je tedaj tisti trenutek, ko mašnik kelih povzdigne, kelih zveličanja in ga pokaže vernemu ljudstvu. Iz kelihava ven kliče presveta kri proti nebesom in prosi milosti in usmiljenja za ljudi, ne za kazen in maščevanje, kakor nekdam nedolžna kri Abeljnova, ki jo je Kajn prelil.

Sv. Koleta je videla nekdam pri sv. maši čudno prikazen, in pri povzdigovanji zakliče te besede: „O moj Bog! o moj Jezus! o vi angelji in svetniki! o vi ljudje in grešniki, glejte vendar ta čudež!“ Po sv. maši jo praša mašnik, zakaj je tako klicala. Koleta odgovori:

„Videla sem tako čudežne reči in slišala, da bi vi, ko bi jih videli in slišali, še bolj vpili in klicali.“ „Kaj si videla?“ pravi mašnik. „Ko ste sv. zakrament povzdignili, videla sem Kristusa na križu viseti s krvavečimi ranami in slišala ga klicati: „Poglej, moj Oče! moja podoba, katero sem imel na križu, ko sem za ljudi trpel; poglej kri, katero sem preli, da se uboge duše ne pogubijo! O Oče! zanesi ubogim grešnikom zavoljo mojega grenkega trpljenja.“ — Tako kliče Zveličar pri vsaki sv. maši k svojemu Očetu; tudi za nas daruje svojo drago prelito kri, nas spravi z nebeškim Očetom in sprosi nam milost in usmiljenje.

Kristijani! ali ni tedaj vaša sveta dolžnost, da ste po zapovedi sv. cerkve pri sv. maši vselej pobožno pričujoči? Le zavoljo mladosti kristijanov je sv. cerkev dala to zapoved, da je dolžan vsak katoliški kristijan pod smrtnim grehom ob nedeljah in praznikih pri sv. maši biti. Kristijan pa, ki Boga res ljubi in skrbi za posvečenje in zveličanje svoje duše, ne bode storil samo tega, ampak bode, kadar je mogoče, tudi v delavnikih pri sv. maši, ker prepričani bodite, da boste milost in usmiljenje, srečo in zveličanje vselej zajemali iz tega neusahljivega studenca mašne daritve.

Ko je sv. Dominik v kraljevi kapeli v Londonu sv. mašo bral, bil je pri povzdigovanji zamaknen, in ko je sv. kelih povzdignil, zagledali so pričujoči križanega Jezusa, iz strani njegove je obilno tekla kri v kelih, in prikazala se je presveta Devica Marija, ki je pričujoče s to presveto krvjo pokropila. — Kar se je tukaj v čudežu zgodilo, to se res pri vsaki sv. maši godi skrivnostno; duša naša pokropi se s presveto krvjo, očisti grehov in z milostjo napolni. Zatorej odprite svoja srca pri vsaki sv. maši, da bode božja kri vašo grešno dušo omila in posvetila.

4. Čudež presvete krvi. Visoki in častitljivi so nauki presvete krvi, katere smo dozdej premišljevali; govori nam o neskončni ljubezni Kristusovi, o visoki ceni človeške duše, spominja nas moči, katero razodeva v zakramentu sv. pokore in pri sv. maši; — pripoveduje pa še o čudežu, ki se godi v človeški duši, namreč pri sv. obhajilu. Sv. Pavel piše (I. Kor. 10, 16.): *Posvečeni kelih, ki ga posvečujemo, ali ni vdeleženje krvi Kristusove?* O zares, čudovite besede aposteljnove! Človek, grešni človek, sme se dotakniti presv. krvi Jezusove, sme piti najsvetejšo božjo kri, sme se z Jezusom najtesneje skleniti, da je Jezus v njem in on v Jezusu. Ob nekem misijonu pred nekaj leti pripovedoval je misijonar v pridigi o sv. rešnjem Telesu to-le ginljivo dogodbo: Ko so mesto Valencija na Španskem sovražniki po dolgem obleganji osvojili, ko so prebivalci že lakote umirali, vdrli so se zmagovalci po vsem mestu,

ropali so in morili. Tedaj najdejo mater, ki si je svoje žile prerezala in odprla, da je svoje dete pri življenji ohranila. Res velika je ta ljubezen materna, po pravici jo občudujemo; kaj pa stori naš Gospod in Zveličar v presv. rešnjem Telesu? On odpre svoje presveto Srce in pusti potoke svoje krvi teči v naša srca. Ravno tisto drago kri, ki se je pretakala po žilah božjega Deteta, ki je tekla doli s križa, ki je še zdaj v poveličanem telesu Zveličarjevem v nebesih, ravno tisto drago kri prejmemo pri sv. obhajilu, je v našem srcu, v našem telesu, v našem mesu, v naših žilah. O naj bode tedaj naše srce vselej čisto, da bode to presveto kri vselej vredno prejelo, da mu bode v zdravilo k večnemu življenju.

Predragi v Kristusu! cvetno nedeljo držimo v rokah oljkine vejice v spomin, da je ljudstvo božjemu Zveličarju s palmovimi vejami naproti šlo v slovesnem sprevodu. Cvetno nedeljo pa naj se tudi vsak resno popraša: Ali boš stal enkrat pred sedežem božjim oblečen v belo oblačilo s palmovo vejo zmage v roki? Na to naj bo odgovor današnje premišljevanje o sveti krvi. Če operemo svoja oblačila v krvi Jagnjetovi, t. j. če pogosto vredno prejemo zakrament svete pokore in sv. rešnjega Telesa, če ob smrtni uri trdno zaupamo v moč predrage krvi Jezusove, če smrt najde našo dušo pokropljeno s krvjo božjega Jagnjeta, kakor nekaj moralni angelj hišne duri izraelskega ljudstva; potem smemo trdno zaupati, da bomo, naj je naš dolg še tako velik, z močjo božje krvi sprejeti v sveto mesto Gospodovo.

Bil je nekaj oče, ki je res prav brezbožno živel. Svojo ženo je tako dolgo žalil in grdo ž njo ravnal, da je žalosti in trpljenja umrla. Še ena deklica mu je ostala, deklica res pristrčno pobožna in angeljsko nedolžna. Molila je in jokala neprenehoma, da bi se oče spreobrnil. Nekega dne pride oče zopet pijan domu. Dobra deklica pade na kolena pred očeta in ga prosi z povzdignenimi rokami, z obilnimi solzami, naj se k Bogu povrne. Pa nečloveški oče, divji kakor razdražen tiger, sune ubogo dete z vso močjo z nogo v prsi; deklica omedli, pade na tla in kri se ji ulije iz ust. Oče pa, kakor bi ga gonili hudobni duhovi; beži iz hiše, kjer je lastno dete tako strašno umoril, v bližnji gozd. Blaga deklica se čez nekaj časa zopet zavé, sklene svoje roke in moli s slabim glasom: „Oče nebeški! ki si poln usmiljenja, jaz ne neham moliti, dokler se oče ne spreobrnejo. Do zdaj sem ti zanje darovala svojo molitev in solze, danes pa ti darujem zanje svojo kri. Reši jih, jaz rada umrjem!“ — Nesrečni oče kakor blazen blodi po gozdu, dokler opešan ne pade na zemljo in trdo zaspi. V spanji pa je imel strašne sanje. Zdelo se mu je, da stoji pred sodnim stolom božjim. Sodba se začne in angelj se prikaže, da bi tehtal njegova dela. Na levo stran dene angelj vse grehe

mladosti tega brezbožneža, njegove kletve, surovosti in neusmiljenosti, vse hudobije celega življenja, in globoko pade leva skledica. Grešnik se strese po vsem životu pred sodbo, kar se prikaže drugi angelj in pelje za roko ljubeznivo nežno dete. Oče spozna svojo hčerko. Ta pristopi in položi v desno skledico svoje molitve in solze, vse hude besede in udarce, katere je prejela od neusmiljenega očeta, vse noči, katere je v molitvi za njega prečula; toda vse je premalo, leva skledica je težja kot desna. Z žalostnimi očmi pogleda deklica gori na sodnika, položi svojo kri v desno skledico in reče: „Svojo kri dam, da rešim očeta.“ V tem trenutku skoči leva skledica kviško, oče je — rešen. Oče se zbudi v gozdu, hiti domu, hčerko pa najde mrtvo; ustnice so še rudeče od krvi, katero je darovala za očeta. Strašne sanje in pa grozovitna hudobija so ga spametovale in poboljšale.

Predragi! Ležali bomo enkrat na smrtni postelji, strašili nas bodo naši grehi in strašna sodba božja; tedaj nikar ne zgubimo zaupanja v moč presvete krvi Jezusove. Jezus jo je prelil, obilno prelil, da bi nas rešil, da bi našo dušo očistil in posvetil; o tedaj prisrčno prosimo Zveličarja, naj nam s svojo presveto krvjo odpre nebeška vrata. Amen.

Ljud. Škufca.

b)

V. Močni križ.

Beseda o križu je sicer njim, ki se pogubé, nespamet; njim pa, kateri se zveličajo, moč božja.

I. Kor. 1, 18.

Kristus je bil položen v skalnati grob na vrtu. Dva razbojnika, katerima so bile kosti zlomljene, in trije križi so bili zagrebljeni na mestu križanja, kakor je bila navada. Skoraj 300 let je bil Jezusov sveti križ pokopan pri mrtvih. Poslednjič pa je prišel čas, da je imel križ vstati in razodeti svojo moč. Cesar Konstantin se je imel na Laškem vojskovati s silovitim sovražnikom Maksencijem, in dvomil je, ali ga bo premagal ali ne: takrat pa se mu je prikazal svitel križ v zraku z napisom: „V tem znamenji boš zmagal.“ Cesar je tedaj dal to znamenje narediti na vojaško zastavo in jo pred vojaki nositi, in njegov sovražnik je bil premagan, križ je vernemu Konstantinu pomagal k zmagi. Njegova mati, sveta Helena, pa je dala na gori Kalvariji kopati in našli so tri križe, in nekoliko proč od njih tudi križev napis. Pa kateri izmed treh je bil pravi Kristusov križ, se ni moglo precej vedeti. Makarij, Jeruzalemski škof, pa je upal, da bo Kristus, ki je na enem teh treh križev v zveličanje človeškega rodu umrl, s čudežem dal spoznati njegov sveti križ. V tem zaupanju je velel, da so se pritaknili s prvim in drugim

križem za smrt bolne žene, pa je nista ozdravila. Komaj pa so se pritaknili s tretjim križem bolne žene, je precej vsa zdrava vstala. Tako je bil križ Kristusov po svoji moči spoznan. Vsi so poklekili in Boga zahvalili za ta čudež, po katerem ni bilo potreba več dvomiti nad pravim Kristusovim križem. Sveta Helena je dala na mestu znajdenja sv. križa veličastno cerkev sozidati in v njej hraniti en del sv. križa, drugi del je pa svojemu sinu cesarju Konštantinu v Carjigrad poslala, od koder je pozneje v Rim prišel, kjer se še zdaj hrani v cerkvi sv. Križa.

Sicer je bil Kristus z močjo sv. križa hudobnega duha, greh in smrt premagal, zemljo z nebesi spravil; vendar pri vsem tem ljudje moči sv. križa niso spoznali. Še le od časa cesarja Konštantina se je jela moč sv. križa prav očitno kazati, vendar pa še zdaj ne vsem ljudem.

Kakor se nam danes — na tiho nedeljo — kažejo podobe križanega Jezusa zakrite, tako je še zdaj moč sv. križa mnogim ljudem prikrita; ljudje ne spoznajo, da sveti križ svet in satana premaguje in s tem svojo moč razodeva, in ravno zato hočemo danes premišljevati močni križ, in sicer v I. delu moč premagujočega in v II. delu moč vladajočega križa. Govoriti hočem v imenu križanega Jezusa in žalostne Matere božje.

I. Velika in težavna je bila naloga našega božjega Odrešenika, ko je prišel na ta svet: imel je zatreti zmote in prekletstvo greha, podreti prestol in altarje hudičeve, pokončati dela hudičeva, razkropiti sovražnike božje, ustanoviti novo kraljestvo božje na zemlji in zasaditi nov raj. Zares, velikansko delo, h kateremu je potrebna božja moč, moč vsegamogočnosti božje. Kajti komaj je bil Zveličar rojen, komaj je začel Kristus svoj božji nauk svetu oznanovati, že se je začel boj zoper njega, *kralji zemlje se vzdigujejo, in prvaki se zbirajo zoper Gospoda in zoper njegovega Maziljenca ali Kristusa* (Ps. 2. 2.) in neverniki in Judje z zobmi škripljejo zoper njega. Kaj pa je Kristus pri tem storil? Je li prosil svojega nebeškega Očeta, da bi mu poslal več kot dvanajst tisoč angeljev na pomoč, da bi premagal vse svoje sovražnike in si jih podvrgel?

O ne, tako bi ljudje ravnali, Bog pa drugače dela. Ne s človeško močnimi pripomočki premaguje Kristus svet. Kakor je šel nekdanj David velikanu Golijatu naproti v imenu Gospodovem s palico in fračo in s peterimi gladkimi kamenčki iz potoka, tako je šel Kristus v boj zoper peklenškega Golijata in njegove pomagalce s križem, z žebli in peterimi ranami iz potoka svojega trpljenja. In kakor

Kristus ni mogočnih, imenitnih in učenih mož v aposteljne izvolil, ampak priproste, zaničevane in neučene ribiče: tako on tudi ni družega orožja izvolil kakor križ, s katerim si je svoje kraljestvo podvrigel. Kajti sv. apostelj Pavel piše: *Kar je nespametno pred svetom, je Bog izvolil, da bi osramotil modre; in kar je slabo pred svetom, je izvolil Bog, da bi osramotil, kar je mogočnega; in kar je neimennitno in zaničljivo pred svetom, je izvolil Bog; in kar ni nič, da bi razdjal, kar je,* (I. Kor. 1, 27. 28.) ali kar hoče kaj veljati. Da, tako zelo zametuje Bog zgolj posvetne pripomočke, da se sv. apostelj Pavel boji, da bi križ Kristusov ob moč ne prišel, ko bi v modrostnih besedah oznanoval Korinčanom sv. evangelij. (I. Kor. 1, 17.) Tedaj križ, moč križa, mora božje delo izvršiti, močni križ je, ki se vojskuje in zmaga. Tega se bomo kmalo prepričali.

Ste li kedaj solnčni vzhod gledali in premišljevali? — Še je tema po zemlji, še tulijo roparske živali, iščeč ropa v temoti; še tavajo ponočnjaki in tatje okoli, da napravljajo nesrečo; pa že primiglja zgodnja danica, že se začne rumeniti jutranje nebo in svetiti jutranja zarija, in že začnejo škrjančki Gospodu Bogu slavo prepevati; zdaj se začnejo že svetiti vrhunci snežnikov od solnčnih žarkov, in od njih prihaja svetloba v nižave in doline, dasiravno se solnce samo še ne vidi. Poslednjič pa se solnce samo prikaže častljivo in mogočno izza gorá. In kaj se zgodi? Noč se skrije v pozemeljske jame, ponočne živali zbežijo v svoja zatišja, tudi ponočnjaki in tatje se umaknejo, ker se bojé in sramujejo po dnevu okoli rogoviliti. Glejte, taka je bila tudi s pridigo o sv. križu. Laži in zmote, teme nejeverstva so pred Kristusom skoraj povsod zemljo pokrivala. Zdaj pa so začeli aposteljni oznanovati križanega Jezusa ali evangelij sv. križa, in kmalo so sprejeli imenitni in plemeniti ljudje, celo posvetni modrijani in kralji in veljaki Kristusov nauk o sv. križu, bili so razsvetljeni od solnea krščanske vere, in od teh prvih vernikov so dobivali tudi mnogi drugi ljudje luč Kristusove vere, nauk o križu. Z vero vred so dobivali novokrščeni mir in veselje v svetem Duhu in veselo upanje večnega zveličanja; zmote in paganstvo se je začelo umikati krščanski veri v puščave in gozde. Sicer so se začeli vzdigovati zoper Kristusa in njegove služabnike paganski cesarji in njih služabniki, z mečem in ognjem so preganjali in morili kristijane, da bi bili, ako bi bilo mogoče, zatrli krščansko vero ali evangelij sv. križa. Skozi 300 let po Kristusovem rojstvu je skoraj neprenehoma tekla kri kristijanov; pa kaj se je zgodilo? Kdo je poslednjič zmagal? Križ, moč n i k r i ž je poslednjič zmagal, tema paganstva je zginila, altarji malikov, kjer

so se peklenski duhovi častili, so se jeli podirati, in so bili po naših deželah vsi podrti. Pa tudi pozneje so se vzdigovali in še dandanašnji se vzdigujejo po mnogih krajih novošegni neverniki in sovražniki zoper Kristusa in njegovo sveto cerkev in njegove služabnike, vendar močni Kristusov križ je vselej poprej ali pozneje sovražnike sv. vere premagal in jih bo še zdaj in vselej premagoval. Zato se je vselej spolnovalo in se bo spolnovalo, kar je kralj David v drugem psalmu prepeval, rekoč: *Zakaj hrumé narodi, in si ljudstva vmišljujejo prazne reči? Kralji zemlje se vzdigujejo in prvaki se zbirajo zoper Gospoda in zoper njegovega Maziljenca. On, ki v nebesih prebiva, se jim smeja, in Gospod jih zasmehuje. Takrat jim bo govoril v svoji jezi, ter jih bo prestrašil v svojem srdu.* — Križ je tedaj močno orožje, s katerim se kraljestvo satana na zemlji razdira, in kraljestvo Kristusove cerkve zunaj po svetu, pa kraljestvo božje v človeških srcih, kraljestvo vere, upanja in ljubezni, čistosti, ponižnosti in drugih lepih čednosti utrjuje. Sveti križ pa ne premaguje le samo z božjo močjo svojih sovražnikov, ampak tudi kraljuje kot kraljeva palica tistega Kralja, katerega kraljestvo ne bo imelo konca.

II. Že prerok Izaija je prerokoval, da *bo vladarstvo Mesijevo počivalo na njegovih ramah*, vladarstvo na ramah Mesijevih pa je ravno križ, s katerim on kraljuje čez svoje služabnike. Sovražniki so hoteli Kristusa pokončati, da bi bilo njegovo ime celo pozabljeno na zemlji. Pa zgodilo se je ravno nasprotno: sovražniki Kristusovi so premagani ali celo končani, in s križa doli gospoduje Gospod čez nje, kakor pravi sv. apostelj Pavel, da *mu je Bog dal ime, ki je čez vse imena, da se v njegovem imenu vsako koleno pripoguje teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo.* (Filip. 2, 10. 10.) *Zdaj mu je Bog dal sedež njegovega očeta Davida in bo kraljeval vekomaj, in njegovega kraljestva ne bo konec.* (Luk. 1, 32.) Ako pa slišimo, da Kristus kraljuje, si nikar ne mislimo, da on kraljuje tako, kakor posvetni vladarji z očitnim skazovanjem svoje mogočnosti in s strahom in s silo. Ne, kakor je njegov boj prečuden, ker je on z zaničljivim križem posvetno modrost in mogočnost premagal, tako je tudi njegovo gospodstvo prečudno, ker on kot krotki kralj s ponižnim križem kraljuje in ima oblast čez vse moči v nebesih, na zemlji in pod zemljo. On je mnogo svojih sovražnikov v svoje brate in zveste služabnike spremenil, n. pr. Savla v sv. Pavla, on je nam krotki kralj in pastir, katerega *jarm je sladak, in butara lahka.* (Mat. 11, 30.) In vendar je te kraljestvo in gospodstvo Kristusovo nepremagljivo. Močnejše je, kot vsa nekdanja mogočna kraljestva, ki so zginila z obličja zemlje,

močnejše je kot vse peklenške moči, ki se zastonj upirajo zoper kraljestvo Kristusovo; močnejše je, kot vse nebeške moči, ker Gospod nebes in vseh nebeških moči je kralj tega kraljestva.

Jezus je rekel: *Kadar bom povišan od zemlje, bom vse k sebi vlekel* (Jan. 12, 32.), t. j. s svojo smrtjo na križu bom jude in nevernike iz hudičeve oblasti k sebi potegnil in s seboj združil. In kakor je Jezus govoril, tako se je tudi zgodilo. Sveti križ stoji na Sijonski gori svete katoliške cerkve in vsa ljudstva ga vidijo, in se mu približujejo, vlečena od rôk božjega usmiljenja, da v tem znamenji našega odrešenja iščejo zveličanja in miru. In bodisi, da je kako ljudstvo še tako divje, moč svetega križa ga ukroti, in ljudstva, ki ne poznajo in nočejo poznati nobene postave, se vendar podvržejo postavi svetega križa, celó človekožrce in divjake, ki so v grozovito krvavih vojskah svojega veselja iskali, je vendar križ spremenil v krotka jagnjeta. Zadosti je, da misijonar s križem v roki stopi k divjakom, jim govori o velikem duhu in Zveličarju, katerega jim križanega kaže, in divjaki v krotke ljudi spremenjeni padajo na svoja kolena pred sveti križ in hočejo temu dobremu Zveličarju biti pokorni in le čudijo se, kot n. pr. Japanezi, da se morejo med kristijani najti ljudje, ki tako dobrega Zveličarja ne ljubijo in ga celo žalijo! O kako nas osramotijo le-ti divjaki! Komaj so se učili spoznati sveti križ, so že krotki in dobri in ubogljivi in čisti in pripravljeni vse pretrpeti za tistega, ki je toliko pretrpel za nas na svetem križu. In mi, ki smo precej po rojstvu blagoslov in milost svetega križa prejeli, ki smo pri luči in pod varstvom svetega križa vzrastli, in ki smo se že od mladosti učili, koliko je Kristus pretrpel za nas na svetem križu, mi smo tako uporni zoper križ, nočemo storiti, kar nam veleva, ne tje iti, kamor nam kaže, ne trpeti, kar nam naklada; ob kratkem: nočemo, da bi križani Jezus nam kraljeval, mnogi rajše pustijo, da satan čez nje kraljuje, kakor Kristus!

Postava križa ali zapoved, ki nam jo sveti križ daje, je ta, da ljubimo Boga čez vse in bližnjega kakor sami sebe, in je silno močna, nikakor bi se ji ne smeli ustavljati. Oh, in vendar smo tako mrzli do Boga in tako trdi in sovražni do bližnjega; kako mnogi drug drugega preganjajo in mu težave napravljajo! In vendar se Kristus s svojim križem ne maščuje nad nami; ne, velikoveč nas hoče s krotkostjo vladati, in sovraštvo v ljubezen spremeniti. Sv. Janezu Gvalbertu je bil ljubljjen brat umorjen. Nekega dné pa je prišel morilec oboroženemu Janezu naproti, uiti ni bilo mogoče; že se je hotel Janez zmaščevati nad morilecem svojega ljubega brata, ali morilec

pade pred Janeza na kolena in križem roke držeč prosi v imenu sve- tega križa odpuščenja; in glejte, križ je gospodoval čez jezo, in Ja- nez je popolnoma odpustil. Križ oznanjuje čistost, ponižnost, ubožstvo in pokorščino, in glejte, na milijone je ljudi, ki se zavezujejo ne le spolnovati to, kar je v svetem evangeliju ostro zapovedano, ampak tudi to, kar je le samo nasvetovano. Križ jih z vezmi ljubezni k sebi vleče, da spolnujejo tudi evangeljske svete. Križ vabi ljudi, da se z dušo in s telesom Bogu darujejo in tudi težke reči zavoljo Boga oprav- ljajo in na tisoče ljudi je, ki poslušajo to vabilo in ta klic in se da- rujejo v službo in v strežbo ubogih bolnikov.

Z zasluženjem, ki ga nam je Kristus na križu pridobil, tolaži pravično jezo nebeškega Očeta, da odvrne od nas šibo svoje jeze, po- sebno kuge, hudega vremena in ognjene strele. Presveta kri, ki je od križa tekla, teče z močjo božjega blagoslova in z obilnostjo božjih milosti na nas.

S križem ohranjuje Kristus red v svojem kraljestvu na zemlji in odganja upliv peklenskega duha; kajti satan se boji križa, ker je bil ž njim premagan. Križ čuje celo čez naše počutke, ako hočemo le poslušati njegov glas. Tako vlada križ. Takšno moč ima. In kakor se vidi križ na mnogih krajih, po cerkvah, domačih hišah, ob cestah in potih, tako križ povsod vlada in kraljuje, in blagor nam, ako res kraljuje.

Oh, kako je pa tam, kjer križ ne kraljuje? Kjer križ ne kra- ljuje, tam kraljuje peklenški satan in njegovo malikovanje, nečistost, požrešnost, nemir, kregi, prepiri, pobijanja in obupanje. Tako žalostno je povsod tam, kjer so Kristusov križ, sveto vero zavrgli, in se sa- tanu, neveri in zmotam podvrgli, ne le pri celih narodih, ampak tudi v posameznih hišah in pri posameznih ljudeh.

Sveti križ pa ni le močan v premagovanji in v vladanji, ampak tudi s t o r i m o č n e vse tiste, ki sveti križ rabijo kot orožje. S kri- žem so Božji služabniki in služabnice premagovali vse skušnjave pe- klenskega satana in zapeljivega sveta. S križem so nežne device prave junakinje postale. Sv. Justino so najhujše skušnjave napadale, da je skoraj vso srčnost zgubila, pa zaznamenjala se je s svetim križem in premagala je vse skušnjave. Koliko skušnjav je imel sv. Anton pu- ščavnik od satana premagovati, pa s križem je vse premagal. In tako tudi drugi neštevilni Božji služabniki. S križem so se zaznamovali tudi sv. mučeniki, predno so šli v muke in smrt za sveto vero, s križem premagujejo še zdaj pravi Božji služabniki vsakoršne skušnjave.

In tako smo slišali danes, zakaj da se Kristusov križ imenuje tudi močni križ. Zato, ker je Kristus ž njim vse svoje sovražnike premagal, in kraljuje čez človeška srca ter jih z močjo svoje milosti k sebi vleče, in ker tudi svojim služabnikom moč daje, da morejo vse svoje dušne sovražnike premagovati. O kristijani! pustimo, da Kristus, naš ljubeznivi nebeški Kralj, kraljuje čez naša srca, poslušajmo in spolnujmo njegovo voljo, njegove nauke in zapovedi. Nesrečen je tisti človek, ki noče, da bi Kristus kraljeval čez-nj, ampak se raje satanu podvrže in njega posluša, ko ga v greh zapeljuje. Rabimo tudi mi križ kot orodje zoper vse skušnjave. „Križani Jezus! ti meni pomagaj!“ ta naj bo naš vojskini klic. In če je Kristus z nami, kdo more biti zoper nas? Ž njim moremo zmagati in ž njim tudi v nebesa iti. Amen.

Jos. Krčon.

Praznik sv. Jožefa.

I. Sedmero britkosti in radosti sv. Jožefa.

Jožef pa, Marijin mož, je bil pravičen. Mat. 1, 19.

Jutri se spominja sv. cerkev sedmerih žalosti Marijinih, danes pa je praznik sv. Jožefa, njenega ženina. Pa tudi o sv. Jožefu moremo naštetih sedmero žalosti ali bridkosti. In kakor za otožnim vremenom posije vselej prijazno solnce, tako sta imela tudi Marija in Jožef sedmero svojih veselj ali radosti.

V vlaskem pastirskem listu (z dné 23. januarija 1890) so ljubljanski knezoškof po navodu sv. Očeta priporočili svojim vernikom, naj molijo v mesecu sušcu „vsak dan 7 očenašev in 7 češčenasmarij v čast sedmerim bridkostim in radostim sv. Jožefa“. Za to je podeljenih 300 dni odpustka vsak dan v tem mesecu, in enkrat tudi popolni odpustek. Vsled tega bi utegnil kdo vprašati: Katere pa so tiste sedmere bridkosti in radosti sv. Jožefa?

Da bi to pobožnost do sv. Jožefa v vas povečal, hočem vam danes na to vprašanje odgovoriti.

V starih sporočilih se bere o zaroki sv. Jožefa s prečisto Devico Marijo ta-le čudež: Marija je bila že dopolnila 14 let; po postavi je morala sedaj tempelj zapustiti, če tudi bi bila najraje vse življenje tu preživela v pobožnem delu in goreči molitvi, ker je bila obljubila Bogu vedno devištvo. Veliki duhovnik jej naznani, da je

volja božja, naj se tudi ona zaroči; vendar se pa hoče pred o tem sam v molitvi z Bogom posvetovati. In slišal je glas iz nebes, naj skliče vse pobožne mladeniče iz Davidove rodovine, in vsak naj s saboj prinese šibo; čegar šiba bo ozelenela, tisti naj vzame devico. Prišlo je mnogo mladeničev in veliki duhovnik je nesel njihove šibe v sveetišče ter jih postavil vse pred skrinjo zaveze. Ali ko drugi dan gré gledat, ne najde nobene šibe zelene. To se mu čudno zdi. Pa zopet zasliši glas, da manjka še ene šibe. Zato dá preiskati, koga bi še manjkalo izmed Davidovega rodu. In glejte, manjkalo je le njega, ki je bil najvredniši. Jožef namreč si ni upal priti, zato, ker se je v svoji ponižnosti štel nevrednega najsvetejšo Devico vzeti, in pa zato, ker je bil tudi sam sklenil vedno deviško živeti. Pa vsled posebnega povelja pride še on s šibo, katero veliki duhovnik precej postavi k onim šibam. Ko gré le-ta po opravljeni molitvi gledat, začuden vidi, da je Jožefova šiba ozelenela in se razcvetla. Ozelenelo cvetočo šibo poda sv. Jožefu v roko, in pri tej priči prileti bel golobček od nebes in se vsede na njo, tako da se vse čudi in strmi.

Tako postane po božji volji sv. Jožef ženin Marijin. Sedaj pa začne evangelist pripovedovati:

1. a) *Ko je bila Jezusova mati Marija Jožefu zaročena, se je, predno sta vkup prišla, znašla noseča od sv. Duha. Jožef pa, njen mož, ker je bil pravičen, in je ni hotel razglasiti, hotel jo je skrivaj zapustiti. (Mat. 1, 18. 19.)* Iz teh besedi evangelistovih se dá posneti prva žalost sv. Jožefa. Prestrašil se je pravični mož in žalost ga je obšla, ker si ni vedel te reči razložiti.

b) Evangelist današnjega praznika nam je pa precej za temi besedami naznanil tudi prvo veselje sv. Jožefa: *Kadar je pa to mislil, glej! se mu je angelj Gospodov v spanju prikazal, rekoč: Jožef, Davidov sin! ne boj se (k sebi) vzeti Marije svoje žene; zakaj kar je v njej rojeno, je od sv. Duha. Rodila pa bo sina in imenuj njegovo ime Jezus; on bo namreč odrešil svoje ljudstvo od njih grehov. (Mat. 1, 20. 21.)* Radost je morala obiti sv. Jožefa, ko je ugledal poslanca božjega, še večja pa, ko je zaslišal njegovo sporočilo. Z veseljem je mogel spoznati iz tega dogodka, da je bil njegov strah prazen. *Ne boj se*, ta beseda mu je prepodila črne oblake otožnih skrbi, in sedaj lahko vzame sv. Jožef Marijo v svojo hišo.

Kristijan je, tudi mi v svojih težavah, v telesnih nadlogah, v dušnih bridkosti pričakujmo pomoči od zgoraj! V svojem času nam bo Bog odvzel gorjé ali pa dodelil moč hudo poskušnjo prestati vdano v njegovo sveto voljo.

II. a) Vsled povelja cesarja Avgusta poda se sv. Jožef z Marijo v Betlehem, kjer je bil rojen kralj David, njun prednik. Iz Nazareta

do Jeruzalema je tri dni hoda, če kedo gre vsak dan po deset ur, in iz Jeruzalema do Betlehema štejejo še dve uri. Daljno potovanje, večkratno prenočevanje, pa revščina ga je morala hudo žalostiti; hiša Davidova je ubožala. Ko pa v toliki sili in potrebi v Betlehemu ne najde prenočišča, ko trka in trka, pa *zanje ni bilo prostora v hiši*, tedaj je moralo njuno srce res biti neizrečeno užaljeno. V hlevu najde sv. družina svoje zavetje, z ničemur nima sv. Jožef postreči božjemu Sinu in božji Materi. To je kratko popisana druga žalost svetega Jožefa.

b) Pa glejte, spremlja jo veselje! Posebna tolažba je bila za sv. Jožefa že na potu, ko je opozoval Marijino potrpežljivost. Nepopisno veselje pa je zadelo dušo Jožefovo, ko je prvikrat zagledal Jezusa, preljubeznivo Dete. Vtopljen v molitev je za ta trenutek pozabil vse gorjé, ki mu je je prej prizadela trdosrčnost neusmiljenih ljudi. In sedaj še angeljsko petje! Če že človeško petje, kadar je res lepo, naše srce tako blagočutno gine, kako nepopisljiva vesela čutila je moralo vzbujati angeljsko petje v srcu sv. Jožefa! Kmalu prihité tudi pastirci. Sv. Jožef jih gleda in posluša, kako navdušeno in radostno pripovedujejo, kar jim je angelj oznanil; zopet novo veselje zanj.

III. a) *Ko je bilo osem dni dopolnjenih, da je bil otrok obrezan, dano mu je bilo ime Jezus, katero je bilo imenovano od angelja, predno je bil spočet v materinem telesu.* (Luk. 2, 21.) Takrat je mili Jezus prvikrat prelival svojo sv. kri. Bolečina, katero je pri tem trpelo božje dete, rezala je tudi sv. Jožefa v srce. To je bila tretja žalost Jožefova. Tedaj sta se Jožef in Marija prvikrat prav živo spomnila strašnega trpljenja, ki ga bo imel nekdanj Jezus prestati; zakaj od sv. Duha razsvetljena in po prerokih podučena sta vedela, da je Jezus prišel na svet odrešit človeški rod s svojo krvijo. Zato neki učen pisatelj imenuje obrezovanje Gospodovo „prvo postajo na križevem potu Mesijevega življenja“.

b) Vendar tudi brez tolažbe ni minil osmi dan. Presladko ime Jezusovo ga je slajšalo in oveseljevalo. Če so pozneje že navadni svetniki toliko radosti in tolažbe zajemali iz presladkega imena Jezusovega, ali ga je mar kdaj izgovoril sv. Jožef brez posebne notranje tolažbe, on, ki je bil za Marijo prvi ljubljeneec Odrešenikov?

IV. a) *Ko so bili dopolnjeni dnevi Marijinega očiščevanja po Mojzesovi postavi, prinesli so Jezusa v Jeruzalem, da so ga postavili pred Gospoda.* (Luk. 2, 22.) Tedaj je po sv. Duhu gnan prišel tudi starček Simeon v tempelj in stara pobožna vdova Ana. In Simeon je vzel Jezusa na svoje naročje ter hvalil Boga in rekel: *Zdaj izpustiš*

svojega hlapca, Gospod! po svoji besedi v miru; ker so vidèle moje oči tvoje izveličanje, katero si pripravil pred obličjem vseh narodov, luč v razsvetljenje nevernikom in v čast Izraelu, svojemu ljudstvu. In jih je blagoslovil in rekel Mariji, njegovi materi: Glej! ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogih v Izraelu; in v znamenje, kateremu se bo zoper govorilo. In tvojo lastno dušo bo meč presunil, da se misli razodenejo iz mnogih src. (Luk. 2, 29—35.) Sv. Jožef je to slišal, in velika žalost mu je zalivala srce, ko je iz tega prerokovanja izvedel, da bota silno veliko morala trpeti Jezus in Marija. Ta je bila četrta žalost Jožefova.

b) Spremljalo pa jo je tudi četrto veselje. Saj je Simeon prerokoval tudi nekaj radostipolnega, da bo namreč Jezus v vstajenje in izveličanje brezštevilni množici duš. Poleg tega je sv. Jožefa moralo veseliti tudi to, da sta se vsaj dva človeka v Jeruzalemu menila zanje, ko so jih drugi prezirali — ubožce. Nekoliko časa potem se je sv. Jožef mogel sam prepričati, da je Jezus res *luč v razsvetljenje nevernikom*. Prišli so trije Modri z Jutrovega. Kolika srčna radost je bila za sv. Jožefa, pred seboj videti častitljive učene može, ki pridejo iz tolike daljave Jezusa molit in mu darovat? Kako veselo se je ž njimi pogovarjal in kako blagodejno ga je morala prešinjati misel, da bodo trije Kralji razglasili tudi med neverniki rojstvo Izveličarja vsega sveta!

V. a) Zgodovina svete družine nam pa kmalu postavi pred oči peto in največjo žalost Jožefovo. Prikazal se je namreč neko noč angelj sv. Jožefu v spanju rekoč: *Vstani, vzemi Dete in njegovo mater in beži v Egipt, in bodi tam, dokler ti ne porečem; zakaj Herod bo dete iskal, da bi ga končal. In je vstal, in vzel dete in njegovo mater po noči, in se je ognil v Egipt. (Mat. 2, 13. 14.)* Odločno mu je zapovedal angelj, naj vstane in beži v Egipt in sicer kar po noči, ker Jezus je v smrtni nevarnosti. To pa je začetek hudega. Pomislimo, da je Jožef moral iti po pustih potih pa v tuj, neznan kraj, kjer mu je manjkalo stanovanja in živeža; začetkom je gotovo moral prositi — beračiti, dokler ni dobil kakega dela, da ohrani življenje sebi in njima. Bil je odločen od ljube domovine kakor v pregnanstvu, bil je med malikovalci, poleg tega ga je morala mučiti tudi skrb, kako dolgo bo treba vse te nadloge trpeti.

b) V tem prežalostnem stanu pa je sv. Jožefa tolažilo vsaj to, da je v družbi Jezusa in Marije, in gotovo ga Bog ni zapustil z dušno pomočjo in tolažbo. Tudi o raznih čudežih iz te dóbe nam pripovedujejo pobožna sporočila, o čemur se sv. cerkev ni izrekla.

Eno posebno veselje, katero je Bog poslal sv. Jožefu v Egipt, pa nam naznanja sv. Matevž. Nekikrat se namreč sv. Jožef vleže k počitku ves utrujen in v skrbeh zastran prihodnosti. Kmalu se mu oči zatisnejo v mirnem spanju: kar zagleda prelepega angelja iz nebes — prav natanko ga vidi, kakor bi čul — in ta angelj spregovori z hebeško-milim glasom: *Vstani in vzemi dete in njegovo mater in pojdi na izraelsko zemljo, zakaj pomrli so, kateri so detetu stregli po življenju.* (Mat. 2, 20.) S kolikim veseljem je pač vstal, s koliko radostjo poklical Marijo ter vskliknil: „Rešeni smo, spet smemo domov, v deželo, kjer počivajo stari očaki!“

VI. a) Vendar sladkost angeljevega oznanila mu ogrenijo še mnoge prebridke skrbi. Sv. družina potuje po pustih, nevarnih krajih, Jezus je prevelik, da bi ga pestovali, prešibek, da bi mogel vso slabo pot sam hoditi. Na izraelski zemlji se Jožefu zdi najprimernejše, da bi ostali v Betlehemu ali Jeruzalemu. Popraševaje po stanovanju zvé grozovito novico slučajno prvikrat, kako da je bil krvoločni Herod dal toliko otročičev neusmiljeno pomoriti. Neizrečeno ga je v srce zbolela strašna novica. Tedaj še ni zadosti, da so sami imeli toliko trpeti, zavoljo njih se je prelivala tudi nedolžna kri. Pa hvala večnemu Bogu in njegovemu angelju, da je bil ljubi Jezušček rešen!

Toda nova skrb se ga zopet loti, ko zvé, da je Herodov sin Arhelaj, ki ima sedaj oblast v Judeji, zelo podoben umrlemu očetu. Kaj, ko bi hotel tudi ta Jezusa končati?! To je šesta žalost sv. Jožefa.

b) Sv. Matevž nam pa pové tudi šesto veselje sv. Jožefa. Zopet zagleda sv. Jožef v spanju nebeško prikazen, ki mu razodene, da naj se nikar ne mudi v Judeji, ampak naj gre naravnost na Galilejsko. Potolažen je, negotovost je minila, nov pogum zopet navdaja sv. Jožefa.

Hudo, silno hudo se je godilo sv. Jožefu na dvojnem potovanju in v Egiptu. Toda on si je znal vse velikanske nadloge obračati v prid in tolažbo. Kristijanje, tudi nas naj vzdržuje v vseh težavah zupanje v božjo previdnost, obračajmo si vsako trpljenje v svojo korist in iz srca odpustimo preganjalcem in žalilcem!

VII. a) Še ena poskušnja čaka sv. Jožefa. *Ko je bil Jezus dvanajst let star, šli so njegovi stariši v Jeruzalem po navadi praznika. In ko so dnevi pretekali in so nazaj šli, ostal je mladenič Jezus v Jeruzalemu, in njegovi stariši tega niso vedeli. Menili so pa, da je pri družini, in so šli dan hodá, in so ga iskali med sorodniki in znanci. In ko ga niso našli, vrnili so se v Jeruzalem, in*

so ga iskali. (Luk. 2, 42.—45.) Izguba dvanajstletnega Jezusa, to je Jožefova sedma žalost, in bila bi najhujša, ko bi ne bila trajala samo tri dni. Skrbelo je sv. Jožefa življenje Jezusovo. Kaj, ko bi ga bili Herodovci spoznali in zaprli ali celo umorili?! Kriv bi bil z večine on, ker je njegov varuh. Še druga silno nadležna misel ga je prešinjala: Kaj pa, ko bi se mu bil Jezus sam odtegnil za vselej, ker mu morda ne zna dovolj in prav streči? Marija joka, sv. Jožef jo skuša utolažiti, toda beseda ga izdaja, kako ima sam presunjeno srce.

b) Kar mu šine kakor z nebes v glavo misel: Bržkone je Jezus v tempelju. In res nam pové sv. evangelij, da so ga stariši tam ugledali in *so se zavzeli*. Ni mi mogoče najti besede, da bi vam to veselje dovolj popisal. Sv. Jožef kar obstane in ostrmi, hvali na tihem Boga in v preveliki radosti kar besedice ne more spregovoriti.

Če tebe, bogoljubna duša, Bog poskuša v zvestobi s tem, da ti za nekaj časa odtegne svoje nebeške tolažbe, vzemi si za izgled stanovitnost sv. Jožefa. Kakor njemu, tako bode tudi tebi prej ali slej posijalo lepše solnce dušnega veselja.

Ko je bil Jezus že odrastel in je prišel čas njegovega očitnega delovanja, moral je sv. Jožef po božji volji zapustiti zemljo. Svojo nalogo je na njej dovršil. Smrtno čutilo mu pravi, da je že blizu njegova zadnja ura. Telesne moči pojemajo, udje omagujejo. Vleže se na svoje revno ležišče. Častito glavo, katero so pobelile skrbi in žalost bolj kakor starost, podpirata mu sedaj Jezus sedaj Marija. Čedalje bolj ga življenja moč popušča, žila počasniše bije, obličje blede — sv. Jožef sladko v Gospodu zaspi.

Pravim: „Sladko v Gospodu zaspi.“ Saj nobenemu umirajočemu ni bile umiranje enako olajšano, kakor sv. Jožefu. Jezus in Marija sta mu bila osebno pričujoča. Ljubeznivo sta se mu zahvaljevala za vso skrb in vse dobro, kar sta toliko časa prejemale iz njegovih rok. Presrčno sta ga tolažila v smrtnih bridkosti, in mrtvaške molitve se še pri nobenem mrliču niso opravljale tako nebeško pobožno, zakaj molila sta sama Jezus in Marija.

Bil je pa tudi mrlič tak, da smrt ni mogla biti drugačna ko srečna. Vse svoje dni je zvesto spolnoval božjo voljo, svoje najboljše moči je daroval vse Jezusu in Mariji, milosti božje ni nobene zanamiril. V katerokoli stran svojega življenja se sedaj obrne, nikjer ni nikakeršnega očitanja, zares to je mož *pravičen*, ki se je vsigdar zvesto ravnal po božjih zapovedih. Kako prijeten je počitek zvečer po takem delavniku, kak svet mir navdaja tako dušo!

Tako je tedaj ugasnilo preblago življenje svetega moža. Sedaj šele sta se ločili njegovi vedni sestrici: bridkost in radost. Bridka žalost ga je zapustila za vselej, radostipolno veselje pa je zanj priklopelo do vrhunca takrat, ko je na čelu vseh pravičnih stare za-veze z Jezusom šel v nebesa uživat plačilo za tako zvesto službo.

Tudi mi uživamo na zemlji sedaj žalost, sedaj veselje. Nikdar v žalosti, v nesreči ne tugujmo preveč, v veselju, v sreči pa se ne pre-zvemimo! Hvalimo Boga za vse veselje, za vso srečo, v žalostnih dnéh, v nesrečnih urah pa bodimo udani v voljo božjo, kakor sv. Jožef. Potem bode tudi naša zadnja ura srečna in enkrat bodemo tudi mi deležni tiste nebeške radosti, katero je Bog dodelil sv. Jožefu in obljubil vsem svojim zvestim služabnikom. Ti pa, sv. Jožef, prosí za nas, da bodemo vredni obljub Kristusovih. Amen. Val. Bernik.

2. Sv. Jožef, naš mogočni priprošnjik v življenji in smrti.

Pojdite k Jožefu; in karkoli vam
poreče, storite. I. Moz. 41, 45.

Katero častitljivo in mogočno besedo je jezik katoliškega kristijana zraven premogočnega in presvetega imena Jezusovega in presladke besede Marije tolikrat, tako spoštljivo in zaupljivo izgovarjal, kakor ime tistega imenitnega očaka, katerega je Bog sam postavil čez svojo družino, s v. Jožefa! Naši prednamci so pač dobro vedeli, komu sebe in svoje potomce v varstvo izročiti. Hvaliti moramo res srečno misel naših prednikov, da so nam tako mogočnega priprošnjika postavili v varuha. Že od nekdanj, glejte pobožni poslušalci moji, so Slovenci sv. Jožefa posebno radi častili. In kaj bi ne? Vedeli so dobro, da večje podpore v dosego svojih srčnih želj ne morejo od nobenega razun mogočne Kraljice nebes in zemlje pričakovati, kakor od deviškega očaka sv. Jožefa, kateremu je Bog, Jezus Kristus, sam hotel biti pokoren ves čas svojega zemeljskega življenja. S posebnimi milostmi in predpraviciami je bil Bog sv. Jožefa obdaroval. Ni vam treba posebej povdarjati, da Bogu pač ni ljubšega, kakor njegov od vekomaj rojeni Sin, druga božja oseba, ter iz tega sami lahko spoznate visoko čast, veliko moč sv. Jožefa, katerega je Bog izvolil v varuha, rednika in oskrbnika svojemu edinorojenemu Sinu. O srečni očaj, o ljubljeni priprošnjik naš, boste vsi navdušeno rekli, ko to resnico premišlujete! Blagor ti, sv. Jožef, kateri si postavljen za gospodarja sv. družine v mirni hišici Nazareški! Dobro mi je znano, kako radi častite svetega

Jožefa, kolikrat z zaupanjem nam drago ime izgovarjate. Vem, da je vam 19. dan marca vsakega leta, razun svetih dni Gospodovih in vam preljubljenih Marijinih praznikov, praznik sv. Jožefa najljubši praznik. Otrok, ki je imel še malokrat pratiko v rokah, ti bo brez pomote vedel pokazati svetnika, kateri božje dete Jezusa z desnico drži, v levici pa ima belo lilijo. Z nekako nepotrpežljivostjo štejemo dolgočasne dni mrzle zime in čeravno smo v resnem postnem času, vendar na imenovani praznik in god sv. Jožefa prevlada v nas čutilo veselja. Akoravno sv. cerkev v postnem času spokorno mišljenje v nas vzbuja, nas vendar sredpostno nedeljo k veselju spodbuja z besedo *laetare*, — *veseli se*, in gotovo ni misli in želji sv. cerkve nasprotno, ako ta dan z otročjo radostjo in s sinovskim zaupanjem svojega priprošnjika pozdravljamo. Bog sam po besedah sv. pisma hoče v nas posebno zaupanje zanetiti, ko pravi: *Pojdite k Jožefu, karkoli vam poreče, storite*. Milo se človeku stori pri srečju, ko sliši ta očetovsko-vabljeni glas božji, otroška ljubezen se mora tudi v neobčutljivih prsih vzbuditi; visoko spoštovanje, trdno zaupanje se ob enem v nas oglasi, ko slišimo te spodbudne besede. Da, res lepe zdé se mi besede te: *Pojdite k Jožefu, pojdite k dobrosrčnemu očaku, sv. Jožefu, ker je I. sveti Jožef naš priprošnjik v življenji II. sv. Jožef je naš priprošnjik še posebno o smrtni uri*.

Vneti čistilci sv. Jožefa! gotovo svojemu nebeškemu varuhu ne naredite večjega veselja, kakor če se danes s pobožnostjo njega spominjate in posebnih milosti prosite. — Da se bo to v tem večji meri zgodilo, prosimo blagoslova božjega in kličimo: *Sv. Jožef, prosi za nas!*

I. *Pojdite k Jožefu*, s temi svetopisemskimi besedami začnem vas vneti še k večjemu čiščenju priprošnjika cele sv. cerkve in posebej še od nekdanj že naših slovenskih pokrajin. Sv. Avgustin je z bistrim in nedosežnim razumom svojim znal težke reči lepo pojasniti. Med drugim je njegov izrek znamenit: *Stara zaveza v novi se odkriva, nova zaveza v stari se zakriva*. Resnica tega izreka potrjuje se v predpodobi sv. Jožefa. S kakšno sveto radovednostjo smo prebirali že kot otroci prvih šolskih let zamotane, vsega občudovanja vredne, še zdaj nas pretresujoče dogodke egiptovskega Jožefa. Že od svojih lastnih bratov sovražen pride nedolžni mladeniček v Egipt, in je prodan bogatemu Egipčanu Putifarju. Blagoslov božji se je vidno množil v hiši njegovega gospodarja, odkar je Jožef pri njem; očitno je, da božja roka vodi usodo najljubšega Jakobovega sina. Hudobne

spletke spravijo Jožefa v ječo, kakor v plačilo njegovega svetniškega junaštva; tako svet plačuje. Toda, kdor je ponižen, ga Bog toliko bolj poviša; iz zaničevanega sužnjega, iz pozabljenega jetnika, iz ubogega od hudobnega sveta zavrženega in krivično preganjanega služabnika postane — kralj! Ko nastane lakota v deželi, gre ljudstvo k Faraonu, kateri jim reče: „Pojdite k Jožefu, in karkoli vam poreče, storite.“

Glejte, dragi moji, to je že stara, vam že davno, davno znana dogodba, kaj ne, in vendar jo še zmirom z veseljem poslušate, zdi se vam vedno nova. Ali ni v tej mikavni dogodbi skrito življenje sv. Jožefa, rednika Jezusovega? Res je, boste vsi rekli, enako se je sv. Jožefu godilo. Bil je preganjan on, Marija devica, in dete Jezus, prišla je v Egipet sv. družina. In ko se vsi trije vrnejo v Nazaret nazaj, je življenje sv. Jožefa zopet skrito, nepoznano svetu. Sv. Jožef, v tako veliko čast odmenjen, živi ponižno. Ko sv. Jožefa svetu nepoznano življenje premišljujemo, nehoté mi pridejo na misel besede sv. Pavla do Korinčanov v 1. listu v 27. in 28. vrsti: *Kar je svetu nespametno, je Bog izvolil, da bi modre osramotil, slabotne sveta je Bog izvolil, da bi močne osramotil, nepoznano sveta in zaničevano je izvolil Bog, da bi zatrl, kar je.* Nepoznan je Jožef ošabnemu svetu, toliko bolj pa je poznan Bogu, ne samo poznan ampak še v veliki časti in oblasti je pri Bogu in Gospodu nebes in zemlje; sveti Jožef je gospodar postavljen čez sv. družino, njemu je Jezus, Sin božji, pokoren. Revni tesar v tihem domu v Nazaretu le svojemu poklicu živi, skrbi za vsakdanjo hrano Jezusu, Mariji in sebi. Da tedanji svet ni spoštoval Jožefa, spoznamo iz tega, ko je Filip povedal in apostolu Jerneju rekel: „Našli smo Jezusa, sina Jožefovega iz Nazareta, obljubljenega Mesijo“, na kar je odgovoril Jernej: „Ali more iz Nazareta kaj dobrega biti?“ (Jan. 1, 46.) „Ali ni ta tesar, sin Marije?“ (Mark. 6, 3.) rekli so ljudje zaničevaje. In glejte, katerega so ljudje zaničevali, tega mi danes častimo, sv. Jožefa, kateri je naš veljavni priprošnjik v našem življenji.

Kako potreben je nam varuh v življenji! Velike nevarnosti se zoperstavljajo našemu dušnemu izveličanju. Koliko krvoločnih herodežev steguje svojo roko po nedolžnih otrocih. Vse te, glejte, ljubi moji! čuva, varuje in brani sv. Jožef, kakor skrben oče velike družine sv. katoliške cerkve. Koliko nevarnosti v mladeniških letih posebno zoper tisto lepo čednost, o kateri govori bela lilija v Jožefovi levici, sv. čistost. V čistosti se je odlikoval egiptovski Jožef, v čistosti in nedolžnosti se je posebno ločil od drugih sv. Jožef. Da

bi v mladih letih to dragoceno čednost obvarovali, je sv. Jožef naš priprošnjik. Prosimo ga, njemu se priporočujmo, da bi mogli premagati nesramno poželenje. V revni, v siromaštvu je Jožef živel; bodimo kristijanje prijatelji ubožnega življenja, bodimo prijatelji zmernosti, zatirajmo lakomnost, ustavljajmo se požrečnosti v jedi in pijači, posebno žganjepitju napovejmo vojsko, da bode nas sv. Jožef, ko bo videl našo trdno voljo poboljšanja, podpiral v spreobrnjenju. In da bi se Bog naši prevzetnosti ne ustavljal, prosimo, da bi sv. Jožef, kateri je bil vedno ponižen, sprosil od Boga ponižnost za nas, da bi s tem tudi milosti božje pridobili. Kako je bil goreč sv. Jožef za čast božjo, vemo iz tega, ker je vsako leto ob zapovedanih praznikih nastopil daljno pot iz Galileje v jeruzalemski tempelj. S kakšnim veseljem podpira sv. Jožef take kristijane, ki se vneto potegujejo za čast božjo. Verujte mi, verni poslušalci, kdor se zagotovi Jožefove priprošnje, gotovo postane prijatelj Božji.

Ste čuli, čestilci sv. Jožefa, kako je sv. Jožef naš priprošnjik v vseh dušnih zadevah našega življenja; a pomislite še, kako je tudi v telesnih potrebah sv. Jožef revnemu človeštvu usmiljeni pomočnik. Veliko prigodeb takih se bere v pobožnih bukvah, katere nam pričajo o velikih telesnih dobrotah podeljenih na priprošnjo sv. Jožefa. Ako je pa sv. Jožef tolik priprošnjik, da še našega revnega telesa ne pozabi, koliko bolj mu je v skrbi naša uboga duša, katera je veliko imenitniša, kakor telo. Poslušajte, kaj govori bogoljubna duša sv. Tereza o tem predobrotljivem pomočniku nas kristijanov: *Jaz se ne spomnim, da bi bila do te ure kaj prosila, in bi ne bila uslišana. Rada bi bila vse pregovorila, naj imajo pobožnost do tega svetnika, ker sem skusila, koliko dobrot tistim sprosi, kateri ga častijo. Kdor meni ne veruje, naj sam skusi, prepričal se bo, kako koristno je temu svetniku se priporočiti.* Dosti jasno govorijo te besede, lepšega jim ne vém dodati.

II. Celo naše življenje, katero Bogu posvetiti smo poklicani, gré na to, da bi srečno v nebesa prišli. To pa moremo doseči samo s tem, ako srečno umrjemo. Predragi v Kristusu, če je nam tedaj priprošnja sv. Jožefa v življenju tako potrebna, in v resnici v naših dušnih in telesnih potrebah za nas prosi, gotovo nas ne bo zapustil ob smrtni uri. Sv. Jožefa najveljavnejša priprošnja je v smrtni uri; častimo namreč sv. Jožefa kakor patrona umirajočih. Umirajočih zadnja tolažba je sv. Jožef, tisti Jožef, kateri je umrl v rokah Jezusa, svojega rejenca. O srečna smrt pravičnega gospodarja sv. družine! Jezus sam je zaprl oči svojemu dobremu redniku. Gotovo sv. Jožef iz hvalež-

nosti, ker mu je Bog podelil tako srečno smrt, tudi kristijanom rad na pomoč pride o smrtni uri. Koga ne presune misel na zadnjo uro, na smrtno uro, na odhod s tega sveta! Z grehom zasluženi osodi nihče ne bo ušel. Strašno je le misliti na to: kaj še le, ko ta žalostni čas pride. Kolikorkrat ste, kristijani, pri postelji umirajočega stali, ne bo vam šel iz spomina težavni položaj, v katerem ste videli umirajočega. Ni toliko smrt sama na sebi grozopolna, vémo, da vse živo mora enkrat umreti; toda, kar za smrtjo pride, to je groza — ostra sodba namreč in strašna večnost. To navdaja umirajočega s strahom in trepetom. Do časa, kristijani, priporočajte se sv. Jožefu, zvestemu svojemu priprošnjiku srečne smrtne ure. Ako boste le o času smrti se nanj zmislili, bo vam težko pomagati. Zagotovim pa vas, da sveti Jožef vam gotovo pomaga, ako se v življenju njemu za srečno smrt priporočujete. Sv. Jožef, to veste, je bil rednik Jezusa Kristusa, tistega Jezusa, kateri je sodnik živih in mrtvih. Kako bi mogel Jezus svojemu redniku kako prošnjo odbiti, ker mu je bil pokoren? Gotovo je, da za kogar sv. Jožef prosi o smrtni uri, bo za tistega umirajočega življenje se srečno končalo. Mrzla roka neprizanesljive smrti bo vsacega zadela, kristijani. Kdor hoče srečno umreti, v življenji in smrtni sili naj kliče sv. Jožefa na pomoč. Oče Jakob je, ko je po tolikih letih svojega sina Jožefa videl, vesel in zadovoljen umrl. Tudi mi bomo brez strahu umrli, ako se bomo trudili Jožefa doseči v našem življenji v posnemanji njegovih čednosti. Lahka je smrt častilcev svetega Jožefa. Prigodbe tudi pripovedujejo, da se je sv. Jožef o smrtni uri prikazal tistim, ki so ga v življenju zvesto častili.

Naj bi pa še govoril ure in ure, toliko lepega bi se še dalo o sv. Jožefu povedati. Toda zadostuje naj to. Zadostuje nam vedeti, da je bil sv. Jožef ženin Kraljice nebes, da je bil rednik včlovečenega Sinu božjega, kateri je bil svojemu oskrbniku pokoren. Ne morem si pa kaj, da bi ne povedal še prelepih besed sv. Brnarda, ki pravi: *Nekateri svetniki imajo moč, da nam v nekaterih potrebah morejo pomagati, sv. Jožef pa nam pomaga v vsaki sili.* Ker ta sv. očak za nas prosi, gotovo bo uslišal Jezus, kateri mu je bil pokoren. — Kakor ni svoje oblasti v svoje, ampak v izročene mu družine dobro obrnil, tako rabi zdaj svojo moč v nebesih v našo korist. Pojdimo k Jožefu, tako nas nadloge tarejo, ko nas skušnjave napadajo! Pojdimo k svetemu Jožefu, ko nam smrt na naše trhlo telo potrka — sv. Jožef hoče in more nam pomagati. — Toda še nekaj imenitnega ne smem pozabiti. Bog sam pravi: *Pojdite k Jožefu, in kar koli vam poreče,*

storite. Na te besede sem vas hotel še prav posebno opomniti: *Kar koli vam poreče, storite!* Kaj vam reče sv. Jožef? Nič drugega, kakor da ga posnemajte v njegovem bogoljubnem in pravičnem življenji, potem bo, kedar boste umirali, vaš priprošnjik. Če bomo storili, kar on poreče, potem lahko z očakom Jakobom zadovoljni vzdihnemo: „Zadosti mi je, ako Jožef živi; šel bom in ga bom videl, predno umrjem!“ (I. Moj. 45. 28.) Amen. P. B.

Šesta postna nedelja.

a)

VI. Sveta tančica.

Vzela sta Jezusovo telo in ga zavila v tančice z dišavami vred, kakor je pri judih šega pokopavati.

Jan. 19, 40.

Ko je sv. Anton, veliki puščavnik, vdrugeč popotoval v puščavo, da bi svojega prijatelja in učenika, puščavnika sv. Pavla obiskal, našel ga je že mrtvega, in ni mogel mu drugega dela ljubezni storiti, kakor njegovo telo pokopati. S solzami poljubuje sv. Anton mrzlo, trdo truplo, ga zavije v plašč in moli pri njem cerkvene psalme; pa kako bo mogel brez vsega orodja mu grob izkopati? Glej, kar prideta iz puščave dva leva, žalostno tuleča se vležeta pred sveto truplo, razkopljeta s svojimi kremplji zemljo in naredita jamo, dovolj veliko, da se sveto truplo vanjo položi; potem pa se zopet mirno vrmeta v puščavo.

Predragi v Kristusu! če gremo v dubu od tega časa za 300 let nazaj, vidimo enako dogodbo, pa še veliko čudnejšo, na gori Kalvariji. Zveličar sveta je dokončal svoje smrtno bojevanje, na sramotnem križu visi njegovo sveto truplo, pokrito s sramoto in zaničevanjem. Kdo bo vendar to presveto Telo s spoštovanjem snel s sramotnega lesa? Kdo ga bo z vsem spoštovanjem častljivo pokopal? — Glej, naglo prideta dva leva iz puščave, da bi presveto Telo pokopala, to sta Jožef Arimatejec in Nikodem. Po zunanjem sta podobna levom, ker bila sta farizeja in uda velikega zbora judovskega, pa znotraj v sreču sta že dolgo prijatelja in učenca Jezusa Kristusa. Prišla sta iz Jeruzalema, katero mesto je bilo takrat zavoljo pregrehe in nejevere prebivalcev res podobno puščavi, ker v njem so prebivali krvoločni judje, kakor divje zverine. Tako razlaga tudi sv. Krizostom: *Oba*

moža, Jožef Arimatejec in Nikodem, sta bila levom podobna zavoljo svoje neprestrašnosti in srčnosti, ker sta iz ljubezni do Jezusa bila pripravljena prestati sovraštvo in preganjanje od drugih judov, svojih bratov. — Ta dva sveta moža tedaj sta prišla z vsem, kar je bilo potrebno, da se Jezusovo sv. Telo s častjo pokoplje. Poglejmo posebno sveto tančico, katero sta razgrnila, da bi telo Gospodovo vanjo zavila in premišljujmo: 1. skrivnost, 2. sveto tančico, 3. nauke, ki nam jih daje. Začnimo v imenu Jezusovem, ki je umrl za nas.

I. Skrivnost. 1. Sv. evangelisti nam pripovedujejo skrivnost tako-le: „Ko se je bil večer storil, prišel je bogat človek iz Arimateje, po imenu Jožef, to je, ud sinedrije, velikega judovskega zbora v Jeruzalemu, bil je dober in pravičen mož, kateri je tudi sam čakal kraljestva božjega, in kateri je bil tudi sam učenec Jezusov, toda skrivaj zavoljo strahu pred judi; on tudi ni bil privolil v njih svét in dejanje. Ta je šel srčno k Pilatu in je prosil, da bi snel Jezusovo telo. Pilat se je čudil, da bi bil že umrl, in je poklical stotnika in ga je vprašal, ali je že umrl. In ko je zvedel od stotnika, je dovolil in je dal Jožefu telo. Jožef pa je kupil tančico in ga je snel. Prišel je pa tudi Nikodem, kateri je bil prvič po noči k Jezusu prišel, in je prinesel zmesi mire in aloe okoli sto liber. Vzela sta tedaj Jezusovo telo in ga zavila v tančico z dišavami vred, kakor je pri judih šega pokopavati. Bil je pa na tistem kraju, kjer je bil križan, vrt, in na vrtu nov grob, v katerega še nobeden ni bil položen, katerega je bil dal Jožef izsekati v skalo. Tam sta tedaj zavoljo dneva pripravljanja judov Jezusa položila. In Jožef je zavalil velik kamen k durim groba in je šel.“

2. Vredna sta ta dva pobožna moža, da nju in njuno hvalevredno dejanje bolj premišljujemo. Jožef iz Arimateje je bil imeniten svetovalec, dober in pravičen mož, sploh spoštovan in čislán zavoljo svoje dobrotljivosti in pobožnosti, in zavoljo svojega bogastva. Bil je tudi skriven učenec Jezusov in se ni vdeležil krivične sodbe velikega zbora zoper Jezusa. Srčno in brez strahu gré k Pilatu in prosi za telo božjega Zveličarja. Po judovski postavi namreč je bilo zapovedano na križ obsojene še tisti dan pokopati in sicer na morišči; in to je bila največja sramota za križane in za njih žlahto in znance. — Oče nebeški pa je čul nad dragim truplom svojega ljubeznivega Sina, da se mu še po smrti ni tolika sramota godila, da se je spolnilo prerokovanje Izaijevo: *Njegov grob bo častljiv*. Zato je izvolil Bog Jožefa in Nikodema, drugega imenitnega moža in skrivnega učenca Jezusovega, kateri je, kakor pripoveduje sv. Janez, nekaj po noči prišel k Jezusu zavoljo strahu pred judi in se ž njim pogovarjal, in je Jezusa očitno pred visokim zborom zagovarjal. Poprej sta bila oba le skrivaj učenca Jezusova, zdaj pa se očitno pokažeta, srčna in

pogumna, ne bojita se Pilata, ne judov, Jezusovih smrtnih sovražnikov.

Ta dva moža tedaj sta prišla, da bi sv. telo Jezusovo s križa snela in častljivo pokopala. Postavita lestvice in jih naslonita na križ in tako stopata s svetim spoštovanjem gori do božjega mrliča. Ko prideta do prebodenih nog mrtvega učenika, jih poljubujeta in s solzami močita v znamenje srčne žalosti in kesanja. Potem stopita višje do svete glave in jo pobožno počastita: „O sveta glava, polna krvi in ran, bodi češčena, bodi pozdravljena!“ — Z globokim spoštovanjem izrujeta žebelje s presveto krvjo oblite, počasi in varno vzameta presveto Telo s križa, ker vesta, da je to sveto Telo delo sv. Duha, od sv. Duha spočeto; ker vesta, da v tem brezmadežnem Telesu prebiva božanstvo. Zdaj položita sv. truplo v naročje preblažene Device Marije, dokler ne pripravita vsega potrebnega za pokop. O ljubezuivo, usmiljeno srce Matere Marije, kaj si pač takrat občutilo, ko so ti Jezusa tacega nazaj dali! Iz naročja prežalostne Matere božje položijo sveto Telo na kamen, ki se do današnjega dne imenuje kamen maziljenja, ker so na njem telo Jezusovo mazilili. Ta kamen stoji še dandanašnji pred kapelo božjega groba v Jeruzalemu, obdajajo ga velikanski svečniki in okoli njeje visi devet srebrnih svetilnic.

3. Ker je bilo Jezusovo telo od neštevilnih ran vse okrvavljeno, obraz in lasje še zapljuvani, in ker se je bilo to zdaj že vse zgostilo, zato so morali pred maziljenjem sveto truplo najprej lepo z vodo izmiti. Pri tem delu usmiljenja so še le te pobožne osebe natanko zapazile, koliko je pretrpel njih blagi Učenik, ker ni bilo na celem životu ne uda, da bi ne bil ranjen. Ko je bilo telo čisto oprano in s prti obrisano, začeli so ga maziliti, njegove rane z dišavami polniti, kakor je bila navada pri najimenitnejših, bogatih Judih. In ker je bil Nikodem prinesel krog sto liber dražih dišav, mire in aloe, in jih zavoľjo bližajočega praznika niso mogli tako hitro porabiti, zato so jih po truplu položili. Ko je bilo sveto Telo pomaziljeno, z avili so ga v tančico. Sv. Janez pravi: „Vzela sta Jožef in Nikodem Jezusovo telo in sta ga zavila v tančico z dišavami vred,“ ali kakor se bere v latinskem sv. pismu „v tanke platnene rute“. Sv. Janez ne govori le o eni sami, temuč od več lanenih rut ali tančic. Zato namreč, da niso draga mazila proč odtekla ali se ocedila, povezali so glavo z eno, desne roko z drugo in levo s tretjo ruto; noge pa in drugi srednji život zopet s posebno ruto, sv. glavo je Marija sama z tanko pečo zavila. Še-le tako pripravljeno mrtvo telo so zavili v velik prt, ki ga je bil Jožef Arimatejec nalašč zato kupil, in ga je Mati božja, predno je bil Jezus s križa snet, sama razgrnila na skalnati plošči, ki je bila nekoliko proč od kraja križanja, in kjer so truplo mazilili. Ta tančica je bila iz najlepšega, najtanjšega platna, ki se imenuje „byssus“, iz katerega so napravljali v stari zavezi duhovska oblačila in obleko za bogate Jude.

4. Ko je bilo presv. Telo maziljeno in v tančico zavito, nesejo ga k grobu. Oh, to je bil svet pogreb, častljiv pogreb, prečuden pogreb, da ga ni bilo tacega, kar zemlja stoji, in ga ne bo. To je bila

takorekoč prva procesija s presv. rešnjim Telesom. Zdaj se je bila že noč naredila, le polna luna je s svojo bledo svitlobo razsvitljevala strašno goro Kalvarijo in pod njo nesrečno mesto Jeruzalemsko. Mnóžica ljudi se je že razšla in smrtna tihota je vladala na Golgati. Jožef Arimatejec in Nikodem, sv. apostelj Janez in stotnik Longin, ki se je razsvitljen od milosti božje pridružil Jezusovim prijateljem, položijo sveto truplo na nosila, vzdignejo nosila od tal, zadenejo na ramo in tako proti grobu nesejo. Takoj za božjim mrličem gre žalostna Mati božja z Marijo Magdaleno. Za njima stopajo Marija Kleofova, Salome, Marta, Veronika in druge pobožne žene, nazadnje nekaj pobožnih vojakov, ki so se bili pri Jezusovi smrti spreobrnil. Blede luna obseva prečudno procesijo, tiho stopajo in solze jim oči zalivajo. Ravno čez grob prvega človeka gredó; pobožna povedka namreč pripoveduje, da je bil prvi grešnik Adam pokopan na gori Kalvariji, kjer je Jezus, drugi Adam zanj in za njegove otroke umrl.

Ko pridejo do groba, Jožef in Nikodem neseta presveto Telo v grobno jamo in je položita v kameniti grob, glavo proti zahodu in noge proti solnčnemu vzhodu. Prežalostna Mati božja še zadnjikrat objame presveto Telo svojega Sina, še eden, zadnji poljub materin pritisne na blede obličje njegovo in v solzah omahovaje gré iz groba. Velik kamen privalijo pred duri groba in ž njim grob zaprejo. O Marija! zdaj ti je grobni kamen zaprl vse, tvojega Sina, tvojo srečo, tvoje veselje, tvoje življenje, tvojega Boga, — kdo te bo tolažil? — Zalovala je Marija, ž njo vred so žalovale pobožne žene, kakor sveta cerkev o njih pravi: *Žene so pri grobu sedele in žalovale in Gospoda objokovale*, katere besede kažejo, da so bile te svete žene od jokanja tako trudne, da skoraj niso mogle več na nogah stati. Žalovali so drugi Kristusovi zvesti prijatelji in ž njimi so žalovali sveti angelji, da se je spolnilo prerokovanje Caharijevo: *Jokali in jokali bodo po njem, kakor po edinorojenem, in žalovali bodo po njem, kakor žalujejo ob smrti prvorojenega. Tisti dan bo veliko plakanja v Jeruzalemu. Dežela bo plakala in vsaka družina posebej.*

II. Zgodovina sv. tančice. To sveto tančico, v kateri je bilo zavito telo Jezusovo, pravi staro sporočilo, je sv. Nikodem po Jezusovem vstajenju k sebi vzel in do svoje smrti v visoki časti hranil. S tem prtom se je zgodil velik čudež. Kristus je namreč v njem zapustil podobo svojega celega telesa vtisneno, z vsemi udi in ranami, kakoršno je bilo tistikrat, ko so je v grob položili. Po smrti sv. Nikodema hranili so ga Jeruzalemski kristijani, dokler niso pred razdjanjem Jeruzalemskim l. 70 mesta zapustili. Potem je prišel judom v roke in je ostal dolgo pri njih. Ko so kristijani to zvedeli, in jim judje niso hoteli prepustiti svete tančice, prišla je ta reč pred saracenskega kralja, kateri je takrat v Jeruzalemu gospodoval. Ta je ukazal, da se ima velik ogenj zakuriti in vpričo vseh ljudi sveti prt sežgati. Ko so tedaj sv. prt v ogenj vrgli, zletel je iz ognja, nekaj časa visoko po zraku plaval, in nazadnje nekemu kristijanju v roke padel. Tako je zopet prišel v oblast kristijanov in je bil hranjen v Jeruzalemu, dokler niso Turki vdrgič mesta se polastili. Takrat ga

je kraljica Sibila s saboj na Ciperski otok vzela. Poslednja Ciperska kraljica pa ga je podarila mestu Kameriku, in od ondot je prišel v Turin na Laško, kjer se hrani še dandanašnji in kot dragocena svetinja visoko časti. Ta prt je dolg 12 čevljev manj 3 prste; na njem se razloči natanko podoba ranjenega Jezusa. Na glavi se šteje 72 ran od trnjeve krone; čelo je vse krvavo, lica zatekla, posebno pa levo; lasje in brada nekaj izpuljeni, nekaj krvavi; grlo zelo zateklo zavoljo železne verige, zatilnik od trnov silno preboden, rame od križa hudo ranjene. Pogled na ta prt vzbuja tako sočutje, da se marsikaterega srce omeči, da solze preliva. — To storodavno sporočilo tudi sveta cerkev potrjuje, ker moli v svojih duhovnih molitvah in pri sv. maši v čast presvete tančice: *O Bog, ki si nam v sv. prtu, v katerega je bilo tvoje presveto s križa sneto Telo od Jožefa zavito, znamenje svojega trpljenja zapustil; dodeli milostljivo, da bodemo po tvoji smrti in po tvojem pokopu k čistiljivemu vstajenju pripeljani.*

III. N a u k i s v e t e t a n č i c e. Predragi v Kristusu! mi vsi ne moremo videti te svete tančice Jezusove, pa vsi moremo slišati nauke in opomine, ki nam jih daje. Kateri so ti?

1. Ko so bratje Egiptovskega Jožefa prodali v sužnost izraelskim kupcem, kaj storé, da bi staremu očetu Jakopu, ki je svojega Jožefa tako silno ljubil, naznanili njegovo smrt? Vzamejo njegovo suknjo in jo pomočijo v kri kozliča, ki so ga zaklali, in jo pošljejo očetu rekoč: „To suknjo smo našli, glej, ali je suknja tvojega sina, ali ne?“ In stari Jakop jo je spoznal in zavpil: „Suknja mojega sina je, silno huda zver ga je požrla, divja zverina je Jožefa raztrgala.“ — Poglejmo zdaj, predragi! sveto tančico, v katero je bilo zavito ranjeno telo Jezusovo, v kateri se poznajo vse njegove krvave rane, tančico, ki je tako rekoč pomočena v sveto kri Jezusovo in prašajmo: Oče nebeški! to suknjo smo našli, poglej ali je suknja tvojega Sina, ali ne? In kaj nam bo odgovoril? — Suknja mojega Sina je, silno huda zver ga je požrla, divja zverina je Jezusa, mojega ljubeznivega Sina raztrgala. In katera je tista huda zver, tista divja zverina? — To si ti sam, o kristijan; tvoji grehi so tisti rabeljni, ki so Sina božjega krvavo bičali, s trnjem kronali, na križ pribili, s sulico njegovo srce prebodli, kakor smo v zadnjih postnih pridigah premišljevali. Zdaj je vendar Jezus, tvoj Odrešenik, našel mir v tihem grobu, zdaj počiva zavit v sveto tančico v božjem grobu; ali ga hočeš še enkrat zbuditi in na križ pribiti, hočeš še enkrat srce nebeškega Očeta nehvaležno prebosti s krvavo smrtjo njegovega edinega Sina? O potem nisi več človek, ti si grozovitejši kot divja zverina.

2. Čisto srce za sveto obhajilo. Presveto Jezusovo telo so zavili v čisto belo tančico in tako v grob položili. Ravno to

presveto rešnje Telo, ki je bilo za nas darovano, prejmemo kristijani pri sv. obhajilu. O kako čista tedaj, kako bela, kako neomadežana bi morala biti tudi naša duša takrat, kadar pridemo k božji mizi Kralja nebes in zemlje, kadar želimo uživati nebeški kruh, angeljski kruh, ki ima vso sladkost v sebi, kadar pride k nam najvišji Gospod, neskončno sveti Bog. Kako goreče bi moralo naše srce biti, kadar hočemo v svoje srce kakor v nov grob položiti neomadežano, deviško telo božjega Sina. O sv. Alojziju, ki je bil res angelj v človeški podobi, se bere, da se je vselej tri dni pripravljaj na sv. obhajilo, tri dni pa se je po sv. obhajilu zahvaljeval. O kako osramotuje njegov vzgled toliko kristijanov, ki brez pobožnosti in svetega hrepenenja, z mrzlim, neobčutljivim srcem, z raztresenimi mislimi pristopijo k tej sveti večerji in se komaj malo trenutkov na to pripravljajo. — Če prav pomislimo, kdo je tisti, ki pride k nam v sv. obhajilu, da je Jezus Kristus, ki kakor Bog v nebesih kraljuje, Jezus naš Zveličar, naš kralj, naš prijatelj, naš brat, ženin naših duš; — če pomislimo, da k nam pride, ne kakor nekdanj k cestinarju Caheju, da bi nas obiskal, ne kakor k Marti in Mariji Magdaleni, da bi pri nas obedoval, ampak kakor pri zadnji večerji k svojim učencem, da bi v podobi kruha naš živež postal; — če pomislimo, da Jezus k nam pride, da bi nas blagoslovil, kakor je nekdanj blagoslavljal male otročiče, da bi nas nahranil in nasitil s kruhom življenja, kakor je nekdanj nasitil 5000 ljudi v puščavi, da bi nas ozdravil, kakor je nekdanj ozdravljaj slepe in kruljeve in mutaste, da bi nas rešil, kakor je rešil nekdanj svoje učence v viharji na Genezareškem jezeru, da bi nas tolažil, kakor je po svojem vstajenju tolažil svoje ljube, da bi nas osrečil, kakor je po svojem vstajenju v povelčanem in častitljivem telesu osrečeval svoje učence; — če vse to premislimo, ali ne bomo svoje duše očistili, kolikor je le mogoče, tudi malih grehov, ali ne bomo svojega srca ozaljšali z živo vero, z resnično žalostjo, s ponižnostjo, s trdnim zaupanjem, z gorečo ljubeznijo in prisrčnim hrepenenjem? — K temu nas opominja Jezus sam, ki je pri zadnji večerji apostelnom noge umival, predno jim je podal kruh življenja. K temu nas opominja belo bliščeče platno, na katerem pri sv. maši na altarcu počiva sveto telo Jezusovo in se zavoljo tega tudi imenuje „corporale“, „telesnik“. Troje se mora zgoditi, pravi sv. Tomaž Akvinski, da corporale (telesnik), katero pomeni sveto tančico Jezusovo, popolnoma bliščeče postane. Najprvo se corporale opere, potem se dobro ožme in slednjič se posuši. Ravno tako moramo tudi mi svoje srce, ki je živ grob Jezusovega rešnjega Telesa, po svetem obhajilu očistiti.

Oprati ga moramo s pravo pokoro, s solzami srčne žalosti, ožeti z zatajevanjem, posušiti z ognjem srčne ljubezni; potem bo še le podobno tisti dragi beli tančici, v katero je bilo zavito presveto Telo Jezusa Kristusa.

Iz tega razvidite, kako strahoviten greh je božji rop, če se kristijan predrzne z grešnim omadežanim srcem presveto rešnje Telo Jezusovo prejeti. To je največje zaničevanje Jezusa Kristusa, ker nobene reči najsvetejši Jezus tako ne sovraži, kakor greh; zato je toliko trpel, da bi nas greha rešil. In grešnik prisili Jezusa, da gré v tako nagnusno, z grehom omadežano dušo. — Božji rop je najgrša ne hvaležnost do Jezusa Kristusa, ker mu človek stori to nečast ravno v istem trenutku, kadar pride Jezus, da bi mu dal samega sebe in vse svoje milosti. — Božji rop je največja nesreča za grešnika samega; namesto blagoslova prejme prekletstvo, namesto telo Jezusovo prejeti v zveličanje, prejme ga v pogubljenje. — Božji rop je najostudnejša hinavščina, ker se človek dela prijatelja Jezusovega, pa ga hudiču izdaja, ki v njegovem srečju kraljuje. Tak človek dela, kakor Judež Iškarjot, ki se je hlinil prijatelja Jezusovega, ga je poljubil in pozdravil: „Zdrav bodi, Učenik!“ pa ga je v tistem trenutku izdal satanovim sovražnikom. Zato mu pa veljajo besede Jezusove: *Gorjé tistemu človeku, po katerem bo Sin človekov izdan; bolje bi mu bilo, da bi ne bil rojen tisti človek.* Zato pravi sv. Pavel: *Naj človek sam sebe presodi in tako naj jé od tega kruha in pije od tega keliha, zakaj kdor nevedno jé in pije, si sodbo jé in pije, ker ne razloči Telesa Gospodovega.*

3. Najdražje darujmo za službo božjo. Jožef Arimatejec je kupil najlepšo, najdražjo tančico, da je v njo sveto Telo Jezusovo zabil. Predragi! ta radodarnost naj tudi nas opominja, da bomo tudi mi radodarno in z veselim srcem darovali najboljše in najdražje za cerkev, prebivališče božje in za službo božjo. — Čudne so besede, katere je nekdanj Henrik IV. kralj francoski odgovoril španjskemu poslanecu Petru iz Toleda. Ko je namreč ta ogle doval bliščeče dvorane v kraljevi palači v Fontainebleau in poslednjič majhno kapelo, ni se mogel zdržati in je rekel, da je vse drugo sicer veličastno in krasno, samo prebivališče za Boga je nekako premajhno in prerevno. Kralj mu na to odgovori: „Vi Španjci dajete Bogu prebivališče v marmornatih cerkvah, mi pa v svojem srečju.“ Te besede so sicer lepe, vendar ne popolnoma resnične, ker oboje moramo storiti, Bogu pripraviti veličastne cerkve, pa tudi v svojem ljubečem srečju mu pripraviti vredno stanovanje. Bog sicer ne potrebuje dražega kamna, zlata in srebra, pa mi ljudje tega potrebujemo, da s tem skazujemo svoje spoštovanje in češčenje Gospodu nebes in zemlje, ki

v naših cerkvah prebiva, da nas krasno ozaljšana cerkev spominja nepopisljive lepote svetih nebes in nas vnema po nebesih hrepeneti.

Res so bili zmiraj ljudje in so še zdaj, katerim je vse preveč in predrago, kar se stori za sv. cerkev in službo božjo. Taki so podobni lakomnemu Judežu, kateri je godrnjal, ko je videl, da Marija Magdalena Jezusove noge mazili z dragimi dišavami: „Čemu ta potrata? Mazilo bi se lahko prodalo za več kot 300 denarjev in za uboge porabilo.“ Taki posvetni ljudje imajo denarja za vse veselice, za nečimrno, preširno obleko itd. ali kaj malega darovati za olepšanje hiše božje, tega ne marajo. Sv. evangelij nam pripoveduje o dveh bogatih možeh. Eden se je oblačil v škrlat in tančico in se je vsaki dan imenitno gostil, zato je bil pokopan v pekel. Drugi pa, Jože Arimatejec, je kupil najdražjo tančico in je v njo zavil Jezusovo telo, in zdaj je svetnik v nebesih. Prvi ima veliko posnemalcev na svetu, posebno med bogatini, drugi pa malo. Mi pa, predragi v Kristusu! bodimo vedno pripravljeni čas in denar, najlepše in najdražje ljubemu Bogu darovati, in prepričani bodimo, da nam bo ljubi Bog tukaj in v večnosti stoterno povrnil vsaki dar, ki ga darujemo za slovesnost službe božje in lepoto hiše božje. Zato naj nas sveta tančica vedno opominja, da bomo ljubili lepoto hiše božje, da bomo tudi vredni enkrat gledati veličastvo božje in priti v tempelj njegovega veličastva v nebesih.

Slišali ste, s koliko ljubeznijo in svetim spoštovanjem je bilo presveto Telo Jezusovo v grob položeno, kjer je čakalo častitljivega vstajenja in poveličanja. Z enakim spoštovanjem sv. cerkev še vedno hrani in časti trupla svetnikov, ki so z Jezusom skleneni živeli in ž njim umrli. V vsakem altarji, kjer se bere sv. maša, so častitljivo hranjene koščice svetnikov. Morebiti se kdo od vas spominja, ali je sam videl, kako so pred 30 leti prinesli iz Rima v Ljubljano sveto telo sv. mučenca Feliksa v cerkev sv. Jakopa, ali pa pred 5 leti zopet telo sv. Deodata mučenika v frančiškansko cerkev. Vse mesto je bilo po konci, mašniki v cerkvenih oblačilih so nosili sveto truplo, belo oblečene device so svetile in brezštevilna množica je šla med slovesnim zvonjenjem po vseh cerkvah v slovesnem sprevodu za njimi. Zakaj se jim tolika čast skazuje? — Ker bo Bog ravno ta trupla, katera tu častimo, sodnji dan poveličal, enako Jezusovemu telesu, in jih v nebesa vzal. — Predragi v Kristusu! Tudi za nas bo prišel konec življenja in delovanja. Bog, pravični sodnik nas bo poklical na sodbo; blagor nam, ako smo po Jezusovem nauku in izgledu živeli, njegovo

trpljenje v zveličanje si obrnili, ako smo Jezusu živeli in umrli. Preljubi moji! naj bo tedaj naša prva skrb na zemlji sveto živeti in srečno umreti. In kadar nam bodo enkrat drugi ljudje oči zatisnili na smrtni postelji, bodo gineni govorili: umrl je pravičnik. Zares, ljubi moji! tako moramo živeti, da, kedar nas bodo oblekli v mrtvaško obleko in položili v krsto ter nesli k pogrebu, bi lahko ljudje govorili: svetnika nesejo. In kedar pride sodnji dan, bo angelj odvalil kamen od našega groba in s poveličanim telesom bomo vstali in na vekomaj z Jezusom kraljevali. Amen. Ljud. Škufca.

b)

VI. Častitljivi križ.

Glejmo . . . na Jezusa, kateri je za sebi predpostavljeno veselje križ pretrpel, in . . . sedi na desnici sedeža božjega. Hebr. 12, 2.

Ko je bil perzijanski kralj Kozroes Jeruzalem premagal, je vzel med drugim tudi sveti Kristusov križ s seboj na Perzijansko, kjer je ostal 14 let v sovražnih rokah. Krščanski cesar Heraklij je sovražnika v treh bitvah premagal. Kozroesa pa je umoril njegov lastni sin Siroes, in s tem je Heraklij sklenil mir. Med drugimi pogoji miru je bila zlasti ta, da se mora sveti Kristusov križ nazaj dati. To se je zgodilo, in sveti križ je prišel v največje veselje kristijanov v Jeruzalem nazaj. Cesar Heraklij je hotel v cesarskem blišču sam nesti sveti križ na goro Kalvarijo, da bi ga zopet postavil na poprejšnje mesto. Pa zastonj si je prizadeval s svetim križem iti naprej in skozi mestna vrata stopiti. Vse se je čudilo zaradi skrivne moči, ki je cesarja zadrževala. Zdaj pa je jeruzalemski škof cesarju rekel: „Glej, o cesar, ali morebiti v svoji častitljivi obleki ne posnemaš Jezusovega uboštva in njegove ponižnosti?“ Precej je cesar odložil svojo z zlatom in z žlahtnimi kamenci vezeno obleko, in je potem bôš in revno oblečen z lahkoto nesel križ na goro Kalvarijo. V spomin na ta slovesni sprevod in to povikšanje sv. križa sveta cerkev še zdaj obhaja vsako leto dné 14. septembra praznik povikšanja sv. križa.

Tako obhaja sveti križ svojo zmago nad roparjem Kozroesom, ki je bil umorjen; in tako se veselijo tudi prijatelji svetega križa svoje zmage nad sovražnikom, potem ko so v svojem poniževanju žalovali in se v svojem zaupanju na Boga srčno vojskovali.

Dasiravno pa vsako leto na imenovani dan obhajamo povikšanje sv. križa, vendar je še mnogo ljudi, ki sveti križ zaničujejo, zlasti po paganskih deželah; judom je pohujšanje in paganom neumnost.

Ali prišel bo čas po vstajenji mesa, na sodnji dan, ko bo sveti križ pred vsem svetom zadobil svojo čast in slavo. Zato se bo takrat, ko bo prišel Kristus soditi žive in mrtve, sveti križ v veliki svetlobi pred božjim Sodnikom na nebu prikazal; takrat bo sveti križ vsem angeljem, vsem ljudem in vsem hudičem v svoji visokosti in slavi razodet in bo svojo večno zmago obhajal. Vse to hočemo danes premišljevati in sicer: I. popolno zmago sv. križa in II. čast in slavo sv. križa. — Začeti hočem v imenu križanega Jezusa in žalostne Matere božje Marije.

I. Ko se je nekdanji veliki vojskovodja Alfonz Albukerk po morji peljal proti vzhodni Indiji, da bi vzel v oblast to deželo, je videl on in z njim vred tudi drugi mornarji na ladijah od svetlih oblakov narejen velik križ na nebu, ki se je sčasoma v bele oblake razdelil. Vojskovodja je imel to za dobro znamenje, da bo on te oddaljene dežele odprl svetemu evangeliju. In res je prišel ne dolgo potem v tiste kraje sv. Frančišek Ksaverij, je postavil tam sv. križ, deset tisoč malikovalcev krstil, tako, da je s solzami srčnega veselja svetemu Ignaciju, svojemu predniku, pisal, da je ginljivo, s kolikošno vnemo novo krščeni končujejo malike in podirajo malikovalske altarje; kajti kjerkoli se križ postavi, vleče dobre ljudi na-se in se časti, in kjer se križ časti, cerkev veselo prepeva, in sv. vera se vkorenini v srcih človeških.

Drug krščanski vojskovodja, Ferdinand Korteč, je popotoval z majhno trumo vojakov proti glavnemu mestu Mehiki; v deželi Tlaskalu je postavil na nekem homecu velik križ, in štiri leta so videli ljudje po noči in po dnevu svitel oblak nad tem križem, in prebivalci tistega kraja so zapustili svoje malike in se zbirali okoli križa, da so tam molili in se tako pripravljali za sprejemo krščanske vere. — Tako je sveti križ v vzhodnjo in zahodnjo Indijo prinesel izveličanje od Gospoda, in zmagal je križ, kamor koli je prišel.

Ajdje so imeli po besedah sv. aposteljna Pavla križ za neumnost, vendar pa bo evangelij od sv. križa zmagal povsod, kjer koli se bo oznanoval, in bo ajde nagnil, da se bodo h križu spreobrnil; pa ne samo ajdje se bodo spreobrnil h krščanski veri, ampak kadar bode polnost ajdov prišla v Kristusovo cerkev, potem bodo tudi trdovratni judje začeli gledati na tistega, katerega so prebodli, in se bodo spreobrnil k tistemu križu, kateri je judom zdaj še pohujšanje, in judje in ajdje bodo potem v veri sv. križa ena čeda pod enim pastirjem Jezusom Kristusom. Sicer se ne bodo vsi spreobrnil, kajti kdor hoče trdovraten ostati, se tudi ne bo silil, Bog nobenega za lase v nebesa ne vleče.

Prišli pa bodo pozneje za sveto cerkev še prav lepi in veseli časi, v katerih bo sveti križ svoj najslajši sad prinašal in veselje

in blagoslov v najobilniši meri razširjal čez zemljo, in ljudje se bodo prepričali, koliko obilnost blagoslova in modrosti ima v sebi poprej tolikanj zaničevani križ. Ljudje bodo spoznali, da je neskončna modrost in milost božja sveti križ izvolila v orodje, da svetu prinese izveličanje. Sveto pismo naznanja, da bodo kralji in posvetni oblastniki križ in njegove nauke in zapovedi spoznavali, in ne le spoznavali, ampak da bodo sami in njih podložni svoje življenje po naukih svetega križa vravnavali. Vse družinske zadeve, dela in opravila se bodo ravnale po modrosti in pravičnosti sv. križa. Sicer se bodo tudi takrat našli sovražniki sv. križa, pa ne bodo imeli moči; milosti sv. Duha se bodo v najobilniši meri razlivala na cerkev in njene vernike.

Kmalopas po tistih srečnih dnevih bo tudi pekel smel še enkrat razviti svojo moč; satan bo še enkrat izpuščen, vstali bodo krivi preroki in krivi kristusi, in bodo s satanovimi zvijačami delali velika znamenja in sleparske čudeže (II. Tesal. 2, 9.) tako, da bi bili kmalo zapeljani celo izvoljeni, če bi bilo mogoče, in Jezus sam pravi, da bo na zemlji velika stiska med narodi, kakoršna še nikdar ni bila. Vse peklenske moči pa se bodo združile takrat pod enim poglavarjem, antikristom, ki se bo zoper Boga in vse, kar je božjega vzdigoval, in se dal v tempeljno celo po božje častiti (II. Tesal. 2, 3. 4.), in bo strašno preganjal tiste, ki bodo zvesti ostali svetemu križu. Svojim služabnikom bo posebno znamenje vtisnil na čelo in roke, in bo iskal pokončati vse tiste, ki ne bodo imeli tega znamenja. (Skriv. razod. 13, 15.—17.) Pa zavoljo izvoljenih bodo prikrajšani tisti dnevi, in Jezus Kristus bo antikrista samega ravno takrat, ko se bo čutil v največji slavi in moči, z največjo lahkoto, z zdihljejem svojih ust končal in v peklenko brezdno pahnil. (Tesal. 2, 8.) Z antikristom vred pa bodo končani in pogubljeni tudi vsi tisti, kateri so ž njim delovali. (Skrivn. 20, 9.) Tako bo križ premagal svoje najhujše sovražnike, antikrista in njegove privržence.

Še en velik sovražnik je, namreč grozovita smrt, ki drži svoje mrtve v oblasti, in vedno pobira svoj rop med ljudmi. Pa tudi tega sovražnika bo Kristus s svojim križem premagal, ko bo na sodnji dan poslal svoje angelje s trobento in z velikim glasom, in oni bodo zbirali izvoljene božje od čveterih vetrov. (Mat. 24, 3.) Takrat bo tudi smrt premagana, ko bodo telesa izvoljenih vstajala neumrljiva, častljiva, trdna in vsa duhovna. Poslednjič bo tudi narava, t. j. zemlja z vsemi svojimi rečmi z močjo sv. križa rešena prekletstva, ki je zavoljo greha tudi vse stvarjene reči na zemlji zadelo, in vse stvarjene reči bodo dosegle častljivo prostost božjih otrok, t. j. dosegle bodo

enako prostost, stanovitnost, častitljivost in neumrljivost božjih otrok. (Rim. 8, 21.)

Tako bo tedaj sv. križ naposled vse svoje sovražnike premagal, in pokončal škodo, ki jo je izvirni greh napravil. In ko se bo vse to zgodilo, potem bo prišel veliki dan Gospodov, dan poslednje sodbe; takrat se bo sv. križ častitljivo na nebu prikazal, in se bo njegova čast in slava vsemu svetu razodela.

II. Pač lep in častitljiv spreved je obhajal Jezus Kristus, ko je na današnji dan sedeč na žebetu oslice slovesno v Jeruzalem jezdil. Spremljajoči ljudje so mu oblačila po tleh pogrinjali, drugi so mu, palmove veje v roki držeč, veselo klicali: *Hozana Sinu Davidovemu, češčen bodi, ki pride v imenu Gospodovem.* (Mat. 21.) To pa se je zgodilo, kakor pravi sveta cerkev v današnjih obredih, v predpodobo tiste popolne zmage in tistega poveličanja, ki ga bo Kristus na sodnji dan obhajal, kakor se je slišal kmalu glas z neba: *Glej, poveličal sem ga in ga hočem znovega poveličati.* (Jan. 12, 28.) Slavni in čez vse slovesni spreved bo Jezus Kristus obhajal na sodnji dan, ko bo prišel spremljan od milijonov angeljev in svetnikov na oblakih neba sodit žive in mrtve. Pred njim se bo svetil v roki velikega angelja Mihaela sv. križ, znamenje Sinu človekovega, častitljivi križ, svitlejši memo solncea. In ob pogledu tega znamenja, tega gorečega križa, bo groza obletela vse sovražnike svetega križa, naenkrat ga bodo zagledali v njegovi strašni lepoti in v za-se pogubljeni strahovitosti; maščevalnemu križu zdaj ne morejo več ulti; svitloba svetega križa, ki so ga zaničevali, jim bo ogenj, ki jih bo do mozga pekel; tulili bodo od groze in klicali goram: padite na nas! in hribom: pokrite nas! pa želje grešnikov se ne bodo spolnile, pred vsem svetom bodo osramoteni. Kajti pri luči sv. križa bodo hudobije grešnikov vsemu svetu odkrite: kako zaničevani bodo hinavci, kako strašno ponižani bodo napuhnjeni, v kolikšni sramoti bodo nečistniki zavoljo ostudnosti svojih teles in duš, kako strašno bo težilo krivično blago vse tatove in goljufe! Oh, takrat bodo pogubljeni spoznali, pa prepozno, da ponižnost križa pridobiva večno čast, uboštvo križa večne dobrote, čistost križa večno veselje, pokorščina križa večno kraljestvo. Grešno veselje, ki so ga grešniki tukaj živali, jim je za vselej minulo, in ž njim so si zaslužili večno trpljenje. Vse to spoznajo pri svitlobi svetega križa.

Gospod Jezus bo sveti križ še enkrat rabil kot pastirsko palico, da bo ločil ovce od kozlov, in med obojnimi bo potem sveti križ stal v neizrekljivem veličastvu, hudobnim v silni strah in grozo, ljubeznivo bliščee kot jutranje solnce pa zvestim učencem svetega križa. *Tedaj*

bodo pravični stali z veliko srčnostjo pred njimi, kateri so jih stiskali . . . Hudobni pa bodo zbegani po groznem strahu, in se bodo začudili zavoljo naglosti neupanega zveličanja (pravičnih), in bodo sami pri sebi rekli, ter se bodo kesali, in zavoljo dušne bridkosti zdihovali: *Ti so, ki smo jih nekdaj imeli v smeh in v zasramljivo pogovor. Mi neumni smo imeli njih življenje (njih poniževanje in zatajevanje, njih življenje po naukih sv. križa) za nespamet, in njih konec za nečast! Glej, kako so zdaj šteti med otroke božje, in njih delež je med svetniki . . . Kaj nam je prevzetnost pomagala? ali bahanje z blagom, kaj nam je prineslo? (kaj nam zdaj pomaga, da smo svojemu mesenemu poželenju stregli?) Vse je to prešlo kakor senca . . . in mi ne moremo pokazati nobenega znamenja čednosti.* (Mod. 5, 1.—13.) Tako bodo po spričevanju sv. pisma tožili grešniki na sodnji dan; pa njih tožba jih ne tolaži in ne najde usmiljenja, ker jeza božja, strah pred angeli, stud svetnikov, zaničevanje od strani hudičev, obupanje in togota v srcu je zdaj njih delež.

Nasproti pa slišijo veselo petje učencev sv. križa: „Molimo te, o Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo, ker si nas odrešil s svetim križem. O sv. križ, o močni križ, o predragi križ! bodi hvaljen vekomaj. Le kratek čas smo te nosili, in ti si nas rešil na vekomaj, ti si nas krepčal, ti si nam bil most čez brezno pogubljenja proti nebesom, ti si nam bil čoln, ki nas je pripeljal čez viharo morje zemskega življenja v nebeško obljubljeno deželo, ti si nam bil luč, ki nam je svetila in pravo pot kazala v temotah sveta, ti si nam bil drevo življenja, od katerega smo vživali sad večnega življenja. Zato bodi svetemu križu čast in slava na vekomaj!“ Zdaj bo sveti križ pred vsem svetom opravičen kot tehtnica božje pravice, kot studenec vsega blagoslova, kot drevo življenja. Zdaj se sveti pri luči svetega križa vsako še tako majhno dobro delo v svoji vrednosti. O strašno veličasten pogled! Na nebesni mavrici sedi božji Sodnik, v sredi pred njim se sveti sveti križ, na njegovi levici od groze koprneča množica pogubljenih, in na desnici vesela in svetla truma izvoljenih.

Na kateri strani pa bomo mi? To je vprašanje, na katero se dá težko odgovoriti, ker ne vé nobeden, ali je vreden ljubezni ali jeze božje; to je vprašanje, ki si ga ne moremo nikoli zadosti velikrat postaviti, da spoznamo njegovo resnobo in strašno imenitnost. Ali bomo stali na levici križa s pogubljenim razbojnikom ali na desnici z zveličanim sv. Dizmom? Oh, gorjé nam, če bomo z zaničevalci sv. križa na levici stali; o blagor, večni blagor nam, če bomo v trumi izvoljenih, ki bodo s palmovimi vejicami v rokah svojemu Zveličarju pre-

pevali hvalne pesmi. In kdo so le-ti, ki tako veselo pejejo? To so možje in žene, mladeniči in dekleta, starčki in otroci, ki so imeli meso in kri kot mi, križe in težave kot mi, mnogotere skušnjave in vojske kot mi, morebiti še večje kot mi, pa so s pomočjo milosti božje Bogu zvesti ostali in stanovitni v tem kratkem življenju in sedaj so venčani na večno. Vsak izmed njih je prišel po križih in trpljenju k častitljivemu vstajenju. In koliko jih bo med temi ravno takih, ki jih sedaj zasmehujete in zaničujete zavoljo njihovega lepega in pobožnega življenja!

Zmago svetega križa tedaj veselo oznanuje truma s križem zveličanih, pa tudi jokajoča druhal s križem obsojenih. Zdaj nastopi ločitev, večna ločitev hudobnih in dobrih. Dobri slišijo: *Pridite, vi izvoljeni mojega Očeta, in posedite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta* (Mat. 25, 35.); hudobne potare strela obsodbe: *Poberite se izpred mene, vi prekleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angeljem.* (Mat. 25, 41.) Spodnji del križa odpre brezno in leva stran križa pahne vso druhal zavrženih v večni ogenj, iz katerega gre dim kvišku vse vekomaj, kjer njih črv (hude vesti) nikoli ne umrje, in njih ogenj nikoli ne ugasne, kjer je jok in škripanje z zobmi v večnem, neizrekljivem trpljenju. Vrh križa pa odpre nebesa in desna stran križa vzdigne trumo izvoljenih kvišku v srečna prebivališča nebes, kjer bodo vekomaj Boga gledali in gledajoč uživali, in uživajoč se večno veselili, kjer se bodo svetili, kakor solnce, kjer bo neizmerno veselje brez naveličanja, kjer bodo (tako rekoč) pijani od obilnosti (veselja) hiše božje, in napajani s potokom radosti božje. (Ps. 35, 9.)

In s tem bo križ svoje delo končal; tedaj se bo svetil sveti križ z večno svetlobo v sredi nebes! Božji sovražniki so premagani, človeštvo je odrešeno, nebeškemu Očetu je čast povrnena, delo je dopolnjeno. Zdaj bo sv. križ v večni časti in v večni slavi v nebesih, in vsi izvoljeni bodo vekomaj v neskončnem veselju hvalo in zahvalo prepevali, ker jih je odrešil s križem.

Pa tudi jaz sem zdaj letošnje postne pridige dokončal. Premišljevali smo stari križ, ki je bil zavoljo Adamovega greha že v raji odločen. Dalje smo premišljevali težki križ, ki ga je Kristus s težo grehov komaj nesel. Dalje smo premišljevali krvavi križ, ker s svojo krvjo je Kristus odkupil naše duše. Potem smo premišljevali sveti križ, ker iz križa izhaja ves blagoslov in posvečevanje. Na to smo premišljevali močni križ, s katerim je Kristus premagal svoje sovra-

nike in tudi mi zamoremo ž njim svoje sovražnike premagovati. In danes smo premišljevali popolno zmago svetega križa in njegovo večno čast in slavo v nebesih. Sveti križ nam je pokazal pravo pot v nebesa, pot zatajevanja in premagovanja, studenec vsega blagoslova in posvečevanja. Bodimo prijatelji svetega križa, držimo se ga zvesto, da bo tudi nas povzdignil kdaj v prelepa nebesa, kjer bomo vekomaj prepevali, rekoč: *Molimo te, o Gospod Jezus Kristus in te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil.* Amen. Josip Krčon.

Praznik oznanjenja device Marije.

VII. Žalostna Mati božja.

Komu te bom primerjal, ali komu
te bom pripodobil hči Jeruzalemska,
velika kakor morje je tvoja bolečina.
Zal. pes. 2, 13.

Na otoku Malorka se je pred več leti zgodila strahovita dogodba. V nekem gradu ostal je doma samo neki zamorski suženj, da bi varoval otroke. Ali ta je v svojem srcu sklenil krvavo maščevati se nad kristijani, kateri, kakor je mislil, le na to delajo, da bi zatrli njegove mohamedanske brate. Da bi se tako maščeval vsaj nad družino svojega krščanskega gospodarja, zaklene od znotraj vse duri, ki vodijo v grad, vzame otroke s saboj gori na vrh stolpa in jih s satanskim smehom pokaže materi, ki je prišla nazaj in stala doli pred gradom. Potem jih z ojstrim nožem enega za drugim zakolje, ter jih vrže mrtve pred mater; nazadnje pa še sam sebe v srce zabode. Kdo je v stanu popisati bolečino in srčno žalost uboge matere, ki je spodaj stala in vse to gledala, roke vila in na pomoč klicala, pa vendar ni mogla pomagati in rešiti svojih nedolžnih otročičev.

Predragi v Kristusu! jaz vem za mater, najboljšo, najljubeznivšo mater, ki je kedaj živela ali bo še živela; ta je imela edinega otroka, ljubeznivega sina, ki je na lepoti in popolnosti prekosal vse angelje, in tega svojega sina je videla umirati najsrमतnejše, najgrozovitejše smrti. Kakor divjega razbojnika so ga z žebli na križ pribili in do smrti trpinčili. Kaj ne, predragi v Kristusu! vsi poznate to mater, poznate tega sina; to je Marija, mati bolečin, to je Jezus, otrok bolečin. Ako premišljujemo skrivnosti britkega trpljenja Jezusovega, kar smo do zdaj storili v postnih pridigah, moramo se spominjati tudi njegove matere Marije, ker ona je tudi ž njim vred trpela. Sv. cerkev obhaja spomin Matere božje sedem žalost v petek pred cvetno nedeljo.

zato hočemo tudi mi danes premišljevati Marijino žalost in bolečino. K temu nas opominja sv. cerkev, ker jih je primeroma le malo, ki bi Marijine žalosti pobožno premišljevali, saj se je Marija sama zavoljo tega pritožila sv. Brigiti rekoč: „Povsod se oziram, ali jih bom našla, kateri bi usmiljenje z menoj imeli in bi moje bolečine premišljevali, pa prav malo jih najdem. Zato, moja hči, če jih tudi mnogo mene pozabi, vsaj ti me ne pozabi.“ Poslušajmo tudi mi glas Matere božje in premišljujmo: 1. Kako velike so bile bolečine Marijine, 2. zakaj so bile tako velike, 3. kako je Marija te bolečine trpela. O Marija! deviška hči Jeruzalemska, ki samotna sedi, žaluješ in jokaš, ker so tvojega Sina, ki ga ljubiš, tako neusmiljeno umorili, odpri nam svoje neomadežano srce, da gledamo v duhu bolečino tvojo, da s teboj, o prežalostna Mati, žalujemo in jokamo! Začnem v imenu Jezusovem in njegove žalostne matere Marije.

I. Kako velika je bila bolečina Matere božje?
 1. V lavretanskih litanijah imenujemo med drugim „Kraljico martenikov“, in s tem imenom naznanjamo, kako silno velika je bila njena bolečina. S tem hočemo povedati, da njeno trpljenje in njene bolečine daleč presežejo vse bolečine mučencev, vse trpljenje, ki so je kdaj ljudje na zemlji trpeli in bodo še trpeli. Naznaniti hočemo s tem, da ga še nikoli ni bilo mučenca, če je še tako grozovito, mnogovrstno in mnogo trpel, da bi Mariji v trpljenji enak postal, da celo trpljenje vseh skupaj ne doseže trpljenja žalostne Matere božje, ker ona je neskončno več trpela, kakor vsi skupaj, zato jo imenujemo kraljico mučenicov. To ime ji pridevlje nezmotljiva sv. katoliška cerkev in obrača na Marijo, prežalostno Mater božjo ginljive besede Jeremija preroka: *O vi vsi, ki greste po poti, poglejte in premislite, ali je katera bolečina, kakor moja bolečina?* In ker je ta bolečina neizmerna, nerazumljiva, zato zakliče sv. cerkev z besedami preroka Jeremije: *Komu te bom primerjal, ali komu te bom pripodobil, hči Jeruzalemska? Kdo te bo tolažil, devica, hči Lijonska? Velika, kakor morje je tvoja bolečina.* Kakor je morje neizmerno, kakor je njegova globočina neizmerna proti drugim vodam, tako je bila neizmerna globočina bolečine Marije Device v njenem materem srcu. Ta bolečina se ne dá primeriti bolečinam mučenicov, in to pomeni tudi ime „Marija“, katero pomeni toliko, kot „morje britkosti“, pravi sv. Brnard.

Poslušajte še, kaj govoré svetniki o žalosti Matere božje. Sveti Brnardin pravi, da človeški jezik ni zmožen popisati bolečine Marijine

in pravi: *Sveta Devica je trpela tolike bolečine, da jih še angeljski jeziki ne morejo izgovoriti, le edini Jezus, kateri sam je poznal globočino bolečine maternega srca Marijinega.* Sv. Lavrencij Justinijan: *Kakor nikdar ni bil rojen sin, kakor Jezus Kristus, in kakor nikdar ni bilo matere, kakor Marija, ravno tako ni bilo nikdar večje ljubezni, in torej tudi nikdar ne večje bolečine, kakor Marijina.* Sv. Brigiti je razodel angelj, da bi presveta Devica Marija nikakor ne mogla prestati svojega mučeništva, ko bi je Bog sam ne bil čudežno krepčal in podpiral.

2. In zdaj pridite vi vsi žalostni in jokajoči; pridite vsi, ki brezštevilne solze pretakate na grobovih svojih ljubih, pridite vi vsi, vi nesrečni, vi bolniki, vi ubožci, vi preganjani, vi obrekovani, pridite in pogledjte Marijo, svojo mater v morji bolečin! Kaj so vse vaše britkosti, vse vaše bolečine v primeri z nepopisljivo bolečino njenega maternega srca? In vi se upate tožiti in mrmrati zoper božjo previdnost: Zakaj moram jaz toliko trpeti? Kaj sem vendar hudega storil, da me Bog tako pokori? — O kristijani, ali smete tako govoriti? Kaj pa je Marija hudega storila? Kaj se je Marija pregrešila? Ona je najčistejša, brezmadežna Devica, brez sence najmanjšega greha, lepša kot luna, čistejša kot solnce, ona Mati trikrat svetega Boga, in vendar vtopljena v neizmerno morje trpljenja. Ona je mati bolečin, kraljica mučenikov, in ti o človek, prah in pepel, ki svojega Boga in Gospoda brezštevilnokrat razžališ, ti se moreš pritoževati, da preveč trpiš, da ne zaslužiš tolikega trpljenja?

3. Imenitni bogati gospej umrl je edini otrok. Od žalosti se ji je skoraj pamet zmešala, nič je ni moglo utolažiti. Še svitlobe dneva ni marala več gledati, v temni otožnosti brez miru hodi po prostornih sobanah svoje hiše in z nobenim človekom ne govori besede. Pobožen slikar si izmisli srečno misel, da bi obupno, nesrečno mater utolažil: Dve podobi napravi, na eni je bil umrl sin, katerega je mati tako silno objokovala, na drugi prežalostna Mati božja, kako drži v naročji mrtvo telo Jezusovo in pod to podobo so bile zapisane besede: „Ona je več zgubila, kakor ti!“ — Ko mati zagleda prvo podobo, svojega sina tako dobro zadetega, kakor bi živel, v silni bolečini in na ves glas zavpije in nezavedna pade na tla. Ko se pa zopet zavé, zagleda najprej pred seboj prežalostno Mater božjo. Dolgo časa gleda presunljivo podobo, solze ji stopijo v oči, solza za solzo ji teče po licu, ginjena zdihuje: „Ona je več zgubila kot ti!“ Zdaj je njena bolečina premagana, zopet je lahko jokala in molila, in od tiste ure je bila potolažena. — O kristijan! ako pride trpljenje nad tebe, ako te britkosti tarejo, ako ti britke zgube solze iz oči stiskajo; hiti k žalostni Materi Mariji, poklekni pred njeno podobo, in reci sam sebi: Ona je več trpela kot jaz, ona je več zgubila kot jaz, ona je več jokala

kot jaz. In žalostna Mati božja je tudi mati tolažbe, zato bo tvoje žalostno srce s sladko tolažbo napolnila.

II. Zakaj je Marija toliko trpela? 1. Zato ker je Jezusa ljubila, neizmerno ljubila. Cerkveni pisatelj Origen pravi: „Marija je neizmerno trpela, ker je svojega Sina neizmerno ljubila.“

Pred leti je šla v Švicarskih planinah kmetiška žena zjutraj s posli na žetev. Vzela je s saboj svoje najmanjše dete. Ko pride na njivo, položi dete v mehko travo in začne pridno žeti. Pri tem delu pa se seveda vedno bolj od deteta oddaljuje. Naenkrat zasliši nad seboj šumenje in plapolanje perutnic in ko pogleda, od kod je to, zasliši svojega otroka kričati in v tem trenutku vidi, kako velik planinski orel napade dete, ga s kremplji zgrabi in kviško odnese. Uboga mati na vso moč vpije in na pomagaje kliče; vsi delavci na polji skupaj prileté in prašajo, kaj se je zgodilo. V tem pa orel proč leti in mati stoji bleda in trda kot kamen, roke razprostrte za svojim otrokom, oči široko odprte in nepremakljivo obrnene za njim. Orel pa leti in leti zmiraj višje proti svojemu gnezdu, dokler ne zgine visoko gori v sredi med strmimi skalami v votlini. Naenkrat, kakor bi se mati iz sanj predramila, se strese, potem pa kakor bi jo veter nesel, proč leti. Ljudje niso precej vedeli, kam; predno so mogli prašati, svetovati in pomagati, vidijo ubogo, obupno mater hiteti na goro proti votlini, kjer je zginil orel. Pleza od skale do skale, zdaj se drži za borovo grmovje, zdaj se plazi po ostrem kamenju, zdaj stoji pred globoko razpoko v skali, — in na oni strani je orlovo gnezdo. Roke proti nebu povzdigne in moli, potem — oh Bog sam jo varuj! — skoči čez brezduo, že je srečno tam, toda pobiti se je morala, ker le počasi dalje leze po rokah in nogah in zdaj je pri votlini. Vstane po konci, roke razprostrè in na tla pade, več je ne vidijo. Orel prileti iz votline in pred njo semtertje leta. Kaj je storiti? — Nekaj pogumnih mladeničev jo udari za ubogo materjo. Ko pridejo gori, najdejo mater v omedlevici, kakor mrtvo, krvavo ranjeno na rokah in nogah in opraskano po obrazu; zraven nje zunaj orlovega gnezda pa leži njeno dete, čudovito rešeno. Angelj varuh ga je varoval, le od orlovih krempljev ima nekoliko prask. Mladič otroka in mater počasi in varno doli nesejo v njeno hišo. Mati pa ni več dolgo živela, začelo se ji je mešati in kmalo potem je umrla. Strah in presilni napor jo je spravil pod zemljo. In ko so jo k pogrebu nesli, prišli so ljudje od blizo in daleč, ter so spremili k grobu najzvestejšo mater, in mnogo solzâ se je na tem pogrebu potočilo. Nekaj let pozneje pa so videli sleherni dan na grobu te matere klečati dečka, in večkrat je prinesel venec cvetic ter ga obesil na grobni križ. Dolgo in glasno je jokal na grobu zveste matere, in večkrat so slišali klicati jokaje: „O mati moja, ko bi ti še živela! O ljuba mati, kako si me ljubila!“

Predragi v Kristusu! tako velika, tako goreča, tako zvesta, tako srčna je ljubezen zemeljske, grešne matere do njenega otroka. Kako

velika, neizrekljivo velika morala je biti še le ljubezen najsvetejše matere Marije do njenega Sina Jezusa. Jezus je bil njen sin, spočet iz njene najsvetejše, neomadežane krvi; on je bil najlepši, najljubeznivši, najpokorniši otrok, lep kakor cvetica na polji, neomadežan kakor lilija, izvoljen izmed milijonov. In zdaj si mislite, kakošna ljubezen mora goreti do tacega sina v najčistejšem srcu take matere, kakor Marija. Po pravici je lahko klicala Marija z besedami visoke pesmi: *Podpirajte me s cveticami, krepčajte me z jabelki, ker ljubezni medlim.* — Kolikor večja pa je ljubezen, toliko večja je tudi bolečina, če kdo ljubljeno stvar zgubi. Tako si lahko mislite, kako neizmerna, neizrekljiva je bila bolečina presvete Device, ko je videla svojega Sina tako grozovitno trpeti in umreti, Sina, ki ga je toliko ljubila. Marija sliši, kako divja druhal tirja krvavo smrt njenega otroka in kriči: „Križaj, križaj ga!“ Marija gleda, kako smrtno-bled in opehan omedluje pod težkim križem po ulicah jeruzalemskih. Marija sliši strahovito zabijanje žebeljev s kladvi, ki predira meso in kosti. Marija posluša njegove mile tožbe na križu, vidi ga umirati, vidi, kako vojščak neusmiljeno s sulico njegovo sv. srce prebode. — In ko snamejo truplo njenega ljubega Sina s križa, položé ga ji v naročje. O kdo popiše, kolika neizrekljiva bolečina je takrat njeno srce presunila! Tisti, katerega je nekdam kot ljubeznivo dete v svojih rokah nosila, leži zdaj kot mrlič v njenem naročji; oči njegove, ki so se svetile v nebeški milobi, so ugasnene; usta njegova, iz katerih je tekla božja beseda, kakor sladek méd, so obledele; obličje njegovo, ki se je svetilo časti in veličastva, je prebodeno z ostrimi trni; roke njegove, ki so se odpirale le, da bi blagoslov delile, so predrte z groznimi žebli; noge njegove, ki so se vtrudile iskati grešnikov, so neusmiljeno prebite; vse telo njegovo, poprej podoba lepote, je zdaj raztrgano, čez in čez z ranami pokrito. O prežalostna Mati! kdo razume tvojo bolečino?

2. Marija je toliko trpela, ker je popolnoma spoznala čast Jezusovo. Naše spoznanje Božje je namreč otemнено po izvirnem grehu: „mi gledamo“, pravi sv. Pavel, „kakor v zrcalu, v megli, le nekoliko spoznamo“. Presveta Devica pa je bila brez madeža izvirnega greha, zato je skrivnosti božje bolj spoznala, kakor najpopolnejši ljudje, celó bolj kot angelji. Marija je spoznala, da je njen Sin pravi Bog, z večnim Očetom enega bitja; Marija je spoznala, da ga je le neskončna ljubezen do ljudi iz nebes na zemljo pripeljala, da bi zanje trpel in umrl. In ravno zato, ker je Marija svojega Sina kot Boga najbolj popolnoma poznala, zavoljo tega ga je tudi najbolj popolnoma ljubila, zato jo imenuje sveti Frančišek Sal. kraljico ljubezni. In sveti Peter

Damijan pravi: *Kakor so zvezde le majhne lučice v primeri s solncem in se pred solnčno svetlobo popolnoma skrivajo, tako je ljubezen božja Marije Device v primeri z ljubeznijo svetnikov, kakor žarno solnce med zvezdami.* Ker je pa Marija svojega Sina tako neizmerno ljubila kot Boga, zato je bila njena bolečina, ko je videla Jezusa trpeti, večja kakor je trpljenje marternikov in drugih svetnikov.

3. Marija je toliko trpela, ker ni mogla pomagati svojemu božjemu Sinu. Če imate ve krščanske matere bolno dete v svoji družini, tedaj vas žene materna ljubezen, bolnemu detetu pomagati in mu bolečine lajšati. In kadar mora otrok umreti, tedaj se mati ne gane od njegove smrtne postelje, pri njem bedí, joka in moli, naj jo srce še tako boli. To je njena tolažba, da svojemu otroku v smrti uri na strani stoji, da umirajoče dete še enkrat objame in poljubi. In glejte, krščanske matere, te tolažbe prežalostna Mati Marija ni imela. Ona vidi svojega Sina vsega v ranah, pa mu ne more pomagati; vidi njegovo telo s krvjo polito, pa ga ne more omiti; vidi njegove oči s solzami in s krvjo napolnjene, pa jih ne more izmiti; vidi ga golega, pa ga ne more pokriti; sliši, kako ga zasramujejo in preklinjajo, pa ga ne more zagovarjati; sliši, kako toži za žejo, pa mu je ne more pogasiti; vidi ga zapuščenega od nebeškega Očeta, pa mu ne more pomagati; vidi ga umirati, pa ga ne more objeti, da bi ga zadnjikrat poljubila.

O kraljica mučenikov! o žalostna mati našega Zveličarja, kdo zamore razumeti tvoje nepopisljivo trpljenje! Velika kakor morje je tvoja bolečina. Res, ti si tista žena, o kateri je pisano: „Ne imenujte me lepe, ampak grenko, ker z grenkostjo me je Vsemogočni napolnil.“ Ti si tista mati bolečin, o kateri prerokuje Jeremija: *Joka se in joka po noči in solze so po njenih licih. Jokam se, ker daleč je od mene tolažnik, ki bi tolažil mojo dušo.*

III. Kako je Marija trpela? Preljubi moji! ne moremo se ločiti od žalostne Matere božje, da bi ne pogledali še enkrat v njeno ljubeznipolno materno srce in brali v njem, kako je trpela.

1. Marija je stala pod križem, tako povejo evangelisti. Bile so matere, katere je bolečina premagala, da niso mogle strpeti pri smrti postelji svojega otroka. Ko je Hagara mislila, da mora njen sin Izmael žeje umreti, položila ga je pod drevo, je šla proč in se vsedla od njega proč obrnena, ker rekla je: „Jaz ne morem gledati svojega otroka umirati.“ Marija pa je stala pod križem in ni šla od njega proč, dokler ni Jezus umrl. — S v. Alipij

je zapustil svoje rojstno mesto Adrijanopel in za stanovanje si je izvolil visok steber, na katerem je stojé ostro in spokorno živel. Njegova mati si je dala postaviti ob vznožji stebra majhno hišico, da bi vedno bivala blizo svojega sina. Tako je stala tudi Marija pod križem svojega božjega Sina. Marija je stala pod križem, med tem ko so — možje, aposteljni, plašno bežali; Marija je stala in ni obrnila svojih oči od umirajočega Sina; Marija je stala mirno med tem, ko je solnce otemnelo, zemlja se tresla in so skale pokale; Marija je stala polna vdanosti v božjo voljo, stala je kakor nepremagljiva palma miru in potrpežljivosti.

2. Marija je molčé trpela. Paganski divji vojščaki se surovo norčujejo, judovska množica preklinja, trdosrčni farizeji se posmehujejo; Marija pa se ne pritožuje, ne kliče jeze božje čez neusmiljene sovražnike, Marija molči. Kakor je Jezus molčal v svojem trpljenji, tako je molčala tudi Marija. Bog in sveti angelji so bili priče njene bolečine.

3. Marija je stala pod križem Jezusovim, Marija je molčé trpela, trpela je pa s popolno vdanostjo v voljo božjo. — Častiljivi škof Tomaž Kantiprat pripoveduje o svoji stari materi sledečo zgodbo: Umrli ji je prvorojeni sin, brez prenehanja ga je objokovala in se ni dala utolažiti. Imela je pa sanje, videla je trumo mladeničev, ki so v neizrekljivi svitlobi in velikem veselji šli po poti; daleč, daleč za njimi pa vidi svojega sina žalostnega obraza in silno počasi hoditi. „Kaj ti je, moj sin?“ ga vpraša, „da tako samotni hodiš, za drugimi zaostajaš in tako težko stopaš?“ Sin pa odgrne svoje oblačilo in ji pokaže veliko posodo polno solz, katero je silno težko nosil. „Poglej, o mati,“ pravi, „to so tvoje solze, ki jih brez prida za menoj pretakaš, njih teža me zadržuje od večnega zveličanja. Daruj svoje solze Bogu, daruj za-me Bogu svoje vdano srce in presveto daritev Kristusovo, potem bom kmalo očiščen vsega, kar me še teži.“

Marija, prežalostna Mati božja, je stala pod križem, je objokovala trpljenje in smrt svojega Sina, kakor moli sveta cerkev v prelepi pesmi:

Žalostna je mati stala,
Se pod križem mil' jokala,
Kjer je visel njeni Sin.

V žalost je srce vtopljeno,
Vse pobito, prebodeno
Z mečem dušnih bolečin.

Ali njena duša, njena volja je z božjo voljo zjedinjena in vsa udana govori: *Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!* Predragi v Kristusu! žalostna Mati božja nam je prečuden izgled, kako moramo tudi mi trpeti. Ni zadosti, da križ sprejmemo iz božje roke, ampak nositi ga moramo, dokler Bogu dopade, stati pod

križem na Kalvariji brez toževanja in mrmranja, „trpeti in molčati“, kakor govori sv. Janez od križa. In če zdaj stanovitno, molčé, vdani v božjo voljo trpimo, blagor nam, prišel bo srečni trenutek, ko bomo šli v nebeški paradiz, kjer bo Bog obrisal vse solze, in ne bo več žalovanja, ne vpitja, ne bolečin.

Blizo Augsburga je živel nekda na svojem gradu plemenitaš, kateremu so se čudili vsi, ki so ga poznali. Bil je ljubezniv človek in mož, pa imel je na sebi nekaj posebnega, da so ga ljudje včasih čudno sodili. Že na dan poroke, ko je izročil svoji pobožni gospej vse ključé od gradu, obdržal je zase ključ od ene sobe in rekel: „Dokler živim, ne smeš v to sobo stopiti.“ Ta soba bila je prazna, brez vsega lepotičja, na stenah so bile svete podobe, v zidu pa je bila votlina, zaprta z močnimi železnimi vratmi. Malokateri dan je bil, da bi gospod ne bil obiskal te sobe, in večjidel je prišel venkaj ves spremenjen. Če je bil žalosten, ko je tje šel, prišel je nazaj vesel in potolažen. Če je bil prej vesel, prišel je ven resen, in kolikor večkrat je tje hodil, tem bolj tiho in samotno je živel, tako, da so njegovi podložniki, kedar so ga od daleč videli, govorili: „Glejte, tam gre naš sveti gospod!“ — Njegova žena je mislila pa drugače, večkrat je šla tiho za njim do tiste sobe, natanko je čula, kako so se železna vrata odprla, in kmalu potem je slišala mili jok; in tako je mislila, da je tamkaj zaprt vjetnik, ki se živi le ob pičlem kruhu in vodi. Mnogokrat je torej prosila svojega moža, naj ji razodene skrivnost tiste sobe, pa ne odgovori ji besedice na take prošnje. Ko je bil že 20 let oženjen, zbolil za smrt. Ko je bil prejel sv. zakramente za umirajoče, pravi svoji ženi: „Zdaj je čas, da ti razodenem skrivnost; tukaj je ključ, pojdi tje, jaz bom med tem časom molil.“ Ona gre tje, odpre železna vrata in — kaj vidi! — pred njo stoji visok križ, na križi umirajoči Zveličar v pravi velikosti, pod njegovimi nogami žalostna Mati božja v črnem oblačilu, s krono na glavi, solze v očeh, z mečem v sre, solzno ruto v rokah, z obličjem polnim ljubezni, bolečine in žalosti. Ta pogled gospo silno presune, na kolena pade in potok solz se ji ulije iz oči. Ko se vrne k svojemu možu, ji reče: „Kmalu me več ne boš videla, in kedar bom umrl, pelji moje otroke k podobi žalostne Matere božje in reci jim: tukaj je kraj, kjer se je vaš oče spreobrnil, kjer se je učil greh sovražiti, križ nositi in Boga ljubiti.“

Predragi v Kristusu! Tako tudi mi stopimo pred podobo prežalostne Matere božje, tam se učimo od Marije Boga ljubiti, tam se učimo od Marije križ nositi, tam se učimo od Marije greh kot največje hudo čez vse sovražiti. Položimo svoje mrzlo srce, srce brez ljubezni in kesanja v ljubezni polno, žalosti prebodeno materno srce Marijino in prosimo to žalostno sveto mater, naj nam izprosi čeznatorno,

popolno žalost nad grehi, da dobro pripravljeni zdaj v tem času stopimo k sedežu milosti v zakramentu sv. pokore in odpuščanje zadobimo, potem pa enkrat po smrti spokorjeni, s čisto dušo stopimo pred sedež večnega Sodnika in zaslišimo iz njegovih ust milostljivo sodbo večnega zveličanja. Amen.

Ljud. Škufca.

Veliki Petek.

Zlobnost smrtnega greha.

O ljudstvo moje, kaj sem ti storil, ali v čem sem te razžalil? Odgovori mi? Ker sem te rešil iz Egipta, pripravilo si križ svojemu Zveličarju.

Očitanja (Cf. Mih. 6, 3.)

Žalostni, tužni glasovi odmevajo danes med posvečenim zidovjem hiše božje. Tam, kjer se navadno razlegajo mili doneči glasovi veselih pesmi, danes ni čuti radostnih slavonspevov; le turobne žalostinke, katere je nekdanj s tužnim srcem popeval sv. prerok Jeremija na razvalinah Jeruzalemskega mesta, milo odmevajo po praznem svetišču. Altarji, navadno ozaljšani z mnogoterimi dragocenostmi, obropani so danes vse lepote; ugasnena svetilnica pred tabernakelnom nam priča, da tam ne prebiva več Gospod nebes in zemlje, tabernakelj sam je odprt in prazen. Svete podobe so zakrite, kakor v znamenje žalosti. Še celó zvonov mili glas ne kliče več vernikov v hišo božjo, le lesa ropot se razlega po okolici. Vse to nam kaže, da danes je dan občnega žalovanja. Med svetimi podobami, ki so danes še zakrite, ena, o kristijan! se je danes odkrila tvojim očem. Ta podoba, ki zavzema navadno najčastnejše mesto na altarju, podoba, pred katero se ponižno in s svetim strahom priklanja vsak pravoverni kristijan, ta podoba, glej! leži danes tam na tleh — na tleh leži podoba križanega Izveličarja, Jezusa Kristusa! Kaj, predragi! naj to pomeni? — Stopite v duhu na goro Kalvarijo blizu Jeruzalema, tam se vam bode dal odgovor. — O strašen prizor! Na križa les s krutimi žebliji na rokah in nogah pribitega zrem Boga-človeka, sredi med dvema razbojnikoma viseti vidim nedolžno Jagnje božje med nebom in zemljo, da s presveto Krvijo izpira neskončni zemlje dolg ter dela spravo med pravičnim Bogom in v greh pogreznenim rodом človeškim. — Kdo, o mili Jezus! kdo ti je pripravil to trdo posteljo, križ, da na njem izdihneš svojo sveto dušo? Kdo te je tako grozno razmesaril

po celem životu, kdo ti na glavo pritisnil trnjevo krono, kdo ti z žebli prebodel roke in noge? Kdo s toliko britkostjo napolnil dušo tvojo? Kdo je zakrivil vse to grozno trpljenje in grenko smrt? Hudobni judje, nečloveški rimski vojaki! Pa mar niso ti v vrtu Getzemani strahu popadali na tla, ko so iz tvojih ust čuli besede: *Jaz sem?* Kako bi te mogli oni sedaj križati, ako se jim nisi radovoljno dal v krute njihove roke? Torej kdo je zakrivil tvoje trpljenje in smrt? To je storil nesrečni greh!

Ali čuješ, kristijan! Kdo je provzročil to trpljenje in smrt nedolžnega Jezusa? To je storil nesrečni greh! Moj greh, tvoj greh, naši grehi so Sina božjega na križ pribili in umorili! O zares, nesrečni greh! o velika hudobija smrtnega greha!

Tu stoj, kristijan! pod križem Jezusa Kristusa na Kalvariji, tu premišljuj hudobijo smrtnega greha, ki je Boga potegnil iz nebes ter ga na križu umoril! *Danes, ako boste čuli glas Gospodov, o nikakor ne pustite, da bi otrpnela vaša srca!* (Ps. 94.)

O Jezus, ti mili naš Odrešenik! s žarkom svoje milosti razsvetli naš um, da prav spoznamo svojo hudobijo, ogrevaj naša srca, da svoje grehe resnično obžalujemo. O Marija, ti Mati prežalostna, prosi za nas!

1. a) Človeški pameti ni dano razumeti greha hudobijo; zakaj da premoremo zmeriti velikost razžaljenja, morali bi poznati razloček med človekom, ki greh stori, in Bogom, katerega greh žali; ta razloček med človekom in Bogom pa je neskočen, zato more le Bog sam razumeti neizmerno hudobijo smrtnega greha. Kdo je Bog? kdo si ti, človek? Bog je večno, najpopolnejše bitje, vsemogočni Stvarnik zemlje in nebes; in tudi ti, o človek, si delo njegovih rok. Zakaj pa, v kakšen namen je vstvaril Bog ves ta neizmerni prostor in vse, kar je v njem? Vse je vstvaril v svojo čast in slavo, vse je vstvaril, da bi njemu služilo ter pričalo njegovo vsemogočnost, njegovo dobrotljivost. In res, poglej, o človek! krog sebe — koliko različnih stvari, živih in neživih, zapazi tvoje oko! Pa katera teh ne spolnuje postave od Stvarnika jej dane? Po neobsežnem nebesnem oboku se sučejo neznani svetovi; brez števila zvezd miglja na nebu o jasni noči, med njimi bleda luna, ki razliva na zemljo svoj čarobni svet; vsaka teh ima svojo pot, katere nikdar ne zgreši. Po dnevu sije zlato solnce, ki nam pošilja o svojem času dobrodejno toploto, in odkar svet stoji, je še vsak dan prisijalo na vzhodu, zašlo zopet na zahodu: tako se redno vrstita noč in dan; poglej tudi, kako lepo si roko

podajajo štirje letni časi, za mrzlo zimo cvetoča pomlad, za vročim poletjem hladna jesen. — Poglej na sinje morje, neprestano se zibljejo njegovi valovi, vsakih šest ur odstopi od brega in zopet naraste. — Poglej drevesa in druge rastline; vsaka se o svojem času ogrne s zeleno obleko, okraši se s pisanim cvetjem, rodi svoj sad in zopet zaspi v zimsko spanje. Poglej vsakovrstne ribe v vodi, ptice v zraku in druge živali na suhi zemlji — kje najdeš katero, da ne bi se držala od Boga jej dane postave, da ne bi po svoje častila vsemogočnega svojega Stvarnika? Da, resnične so besede Psalmistove: *Vse služi tebi, (o Bog) nebo in zemlja sta polna tvoje slave.*

Toda med temi stvarmi božjimi si tudi ti, o človek! stvar najimenitniša, stvar najpopolniša, ti od Boga postavljeni gospodar celi zemlji: ti imaš neumrljivo, po božji podobi vstvarjeno dušo, kakoršne nima nobena druga stvar na zemlji; ti imaš um in prosto voljo, kakoršne nima nobena druga stvar na zemlji; ti imaš dar govornice, ki ni podeljen nobeni drugi stvari na zemlji; živali gledajo v tla, ti imaš ravno rast, da zreš v jasno nebo, da se vedno spominjaš, od kod si prišel, kam si namenjen! Kdo ne bi rekel, da si iznad zemlje, kjer prebivaš, ti, o človek, tako vzvišena stvar božja! da odmevajo neprestano hvalne pesmi proti nebu v čast in slavo večnemu Bogu? Pa mesto tega kaj vidimo resnično? Vidimo gnjusobo greha! vidimo, da se človek, in človek edini izmed vseh stvari, protivi volji svojega Stvarnika, da se človek edini z umom in voljo in z vsemi počutki, z duševnimi in telesnimi močmi strastno bojuje proti vsemogočnemu Bogu! — Solnce, luna in zvezde spolnujejo voljo božjo; morje, rastline in vse živali spolnujejo voljo božjo — ti pa, o človek, ti edini izmed vseh stvari govoriš: „ne bom ti služil“! Ti, ki si v prvi vrsti poklican, da oznanuješ slavo Vsemogočnemu, se drzneš preklinjati njegovo Veličastvo; ko vidiš, da vse stvari krog tebe njemu služijo, ti edini se drzneš odrekati mu dolžno pokorščino! Nespametna žival, mrtva rastlina, mrzel kamen ti očitajo tvojo hudobijo, ti pričajo grozo greha!

b) Bog te je stvaril, o človek! naredil ti telo iz ila, dušo vdihnil po svoji podobi. On je torej tvoj *G o s p o d a r*, ti njegov *h l a p e c*, on tvoj *K r a l j*, ti njegov *p o d l o ž n i k*. Hlapec je gospodarju dolžan pokorščino, podložnik kralju dolžan pokorščino. Kje pa je tvoja pokorščina do Boga, o grešnik! kako spoštuješ ti svojega Gospodarja, kako častiš ti svojega Kralja? Je mar to pokorščina, da v pregrešni oholosti stopiš pred Boga ter vpričo njega zasmehuješ njegovo sveto postavo, da se vpričo njega ž njim norčuješ! To ni pokorščina, to je

u p o r, to je punt proti Bogu! Ali pa misliš, da te Bog ne vidi, kedar grešiš? On je povsod pričujoč. Ali misliš, da On za tvoj greh ne vé? On je vseveden. Zato pravi sv. Avguštin: *Grešnik, ako hočeš storiti greh, poišči si kraj, kjer te Bog ne vidi, tam dovrši svojo hudobijo.* Toda tega kraja ni nikjer; kjerkoli grešiš, v temni noči, na samotnem kraju, in da se skriješ pod zemljo in da se pogrezneš v peklenko brezdno — povsodi grešiš vpricho vsevednega Boga. Mar ni to predrznost! Bogu, da tako rečem, pljuvati v presveti obraz, Bogu, ki drži na niti tvoje življenje, Bogu, ki te lahko v tistem trenutku, ko greh dovršiš, z mogočno svojo roko na večno pahne v dno pekla!

c) *Čuj nebo in zemlja poslušaj, ker Gospod govori! sinove sem si izredil ter jih povikšal, oni pa so me zaničevali.* (Izaj. 1, 2.) Tako se je pritožil Bog po preroku vsled grehov svojega ljudstva. — Bog ni le tvoj vsemogočni gospodar, on je tudi tvoj dobrotljivi, usmiljeni Oče, o človek! *Ako sem pa jaz Oče, kje je moja čast?* vpraša te Oče nebeški. Kje, o grešnik, je tvoja hvaležnost za toliko necenljivih dobrot, katere dan na dan sprejemaš iz radodarne roke njegove? Grd in velik je greh otroka, ki svojih starišev ne spoštuje, večji je otroka greh, ako se drzne svoje stariše preklinjati, ko morda že v tihem grobu spé, vnebovpijoča je otroka hudobija, ako s kruto roko očeta ali mater udari ter tako roditeljev dobrotljivost in skrb povračuje s črno nehvaležnostjo! To velja mej ljudmi. Pa kateri oče, katera mati je kedaj tako ljubila svoje dete, kakor ljubi Oče nebeški tebe, nehvaležni človek! *Kaj imaš, česar nisi sprejel?* vpraša sv. Pavel. Dušo in telo, življenje in zdravje, hrano in pijačo, obleko in stanovanje, blago in polje, dež in solnce in zrak; stariše in učeničke, um in prosto voljo — odkod imaš vse to? Od Boga! On ti je dal vse to, ne kakor da si ti kaj zaslužil, ampak iz čiste svoje ljubezni in dobrotljivosti! Pa ni dovolj. Ti si kristijan, katoliški kristijan, v svetem krstu sprejet v otroka božjega, obdarjen z milostjo božjo in s pravico do sv. nebes, sprejet v katoliško cerkev, katera ti kaže po sveti veri edino pravo pot, ki pelje v nebeško domovino; v zakramentu sv. pokore tolikrat očiščen svojih grehov, v najsvetejšem zakramentu nasičen z mesom Sina božjega, napojen ž njegovo presveto krvjo, deležen daritve sv. maše, kjer se dan za dnevom za-te daruje Jezus Kristus v podobah kruha in vina! Kaj hočeš še več, o kristijan? Kdo ne bi mislil, da bodeš ti za toliko dobrot iz srca hvaležen svojemu Očetu nebeškemu ter ga celo svoje življenje za to hvalil in častil? Toda ne, tolika dobrotljivost ne gane tvojega kakor kamen trdega,

kakor led mrzlega srca, o grešnik! Ti, nesramni nehvaležneš, zgrabiš z neusmiljeno roko oster nož ter ga zasadiš v ljubezni kipeče srce svojega Očeta! *Da me je zasramoval moj sovražnik, bil bi potrpel — ali ti, ki bi moral biti z mano ene misli, ti, ki si z mano vžival prijatne jedi!* (Ps. 54.) O grešnik, spoznaj hudobijo greha, spoznaj svojo grdo nehvaležnost!

2. Grešnik, ako te ne gane hudobija smrtnega greha, zato ker je upor proti tvojemu vsemogočnemu Gospodarju najgrša nehvaležnost proti tvojemu dobrotljivemu Očetu nebeškemu — gane naj te **l a s t n a š k o d a**, katero ti napravi smrtni greh.

a) Smrtni greh te p o n i ž a pod nespametno žival; zakaj ta ne stori greha, ti pa, ki nosiš v sebi podobo božjo, neumrljivo dušo, prelomiš postavo božjo, torej si slabši od živali. In žival, ako ima že katero napako, ima le po eno: nevoščljivost, potuhnenost, požrešnost, krvoželjnost, trdovratnost, — človek pa, marsikateri človek nima le ene, marveč veliko taci in grših napak na sebi.

b) Smrtni greh te o r o p a. Ti, o kristijan, si dobil milost božjo, ta necenljivi dar milosrčnosti božje, to svatovsko obleko, katere lepota je tako velika, da jo angelji občudujejo, brez katere nič dobrega ne moreš storiti, brez katere ne boš nikdar gledal nebeškega raja; in to milost ti vzame smrtni greh. Kolika škoda. Iz prijatelja božjega in dediča nebeškega kraljestva postal si božji sovražnik in večne kazni vreden! — V milosti božji si bil pravičen, nedolžen, svet; molil si, delil miloščino, opravljaj spokorna dela, boril si se proti skušnjavam; potrpežljivo prenašal nadloge ter si s tem nabral obilo zaslug za nebesa — toda e n s a m smrtni greh, ta je pokončal vse: zgubljeno je, niti najmanjše plačilo te za vse to ne čaka, ako se z enim samim smrtnim grehom preseliš v večnost! Kolika škoda! — Ni dovolj; tudi nobeno dobro, da, tudi najboljšo delo, dovršeno v smrtnem grehu nima pri Bogu nikakoršne veljave, nima pravice do plačila v nebesih. In vendar koliko je kristijanov, ki živé leta in leta, morda celo življenje v tem pogubljivem stanu! Katera dobra dela bodo pač pokazali pravičnemu Sodniku? On jim bo rekel: *Resnično vam povem, jaz vas ne poznam!* To spričuje sv. Pavel, pisoč: *Ako bi imel vso vero, tako da bi goré prenašal, ljubezni pa nimam, nisem nič. In ako razdelim ubogim vse svoje imetje, ako dam še svoje telo, da bi zgorelo, ljubezni pa nimam, mi vse nič ne pomaga.* (I. Kor. 13.) Ta ljubezen pa izvira iz milosti božje, katere nima, kdor ima en sam smrtni greh na vesti. Po smrtnem grehu namreč, o kristijan, si mladíka odsekana od debla, to je od

Jezusa Kristusa. In kaj se zgodi naposled s tako mladiko? *Vržena bo v ogenj*, pravi Sin božji. O kolika škoda je smrtni greh!

c) Greh ukrade mir vesti, veselje srca. O grešnik! misli nazaj, nazaj v pretekla leta nedolžne svoje mladosti: mir, kakoršnega svet ne pozná, je vladal v tebi, radost srca ti na obrazu! In zdaj? O zdaj te grize nemirni črv vesti, otožnost se je polastila tvojega srca. Le skrivaj se v temno noč, le beži kakor plaha zver v samotne kraje; tvoj rabelj te spremlja povsod, povsod ti očita nemirna vest, da nisi več prijatelj božji, da ti vedno odprto nasproti zijá peklenko žrelo! Le potopi se v posvetno veselje, uživaj v polni meri radosti — sredi mej hrumečim veseljem pleše ti pred očmi črna pošast, smrtni greh govoreč: prišla bo smrt, prišla, kadar najmanje na njo misliš, in kaj potem? Pravična sodba! In potem? Neskončna večnost! Pa kakšna? Nesrečna za te, ker smrtni greh zasluži večno kazen. O nemirna vest, otožnost srca, to je plačilo smrtnega greha!

č) Greh podjarmi tvojo dušo telesnim strahom, podjarmi hudobnemu duhu. Duša, ta prelepa podoba božja, stvarjena, da nad telesom gospoduje, mora po grehu služiti meseni poželjivosti; duša stvarjena, da z umom in prosto voljo v ljubezni služi svojemu Bogu, je po grehu vklenena v trdo sužnost poglavarja peklenkega brezdna! Koliko ponižanje! — Smrtni greh umori dušo. Duša tvoja je prišla iz Boga, in Bog sam je njeno pravo življenje; greh pa loči od Boga, torej vzame duši pravo življenje. Živ po telesu, nosiš, o grešnik! v sebi ostudnega mrliča, lastno dušo, katero je umoril smrtni greh! Kolika nesreča, kolika škoda! *Védi torej in glej, kako hudo in grenko je, da si zapustil Gospoda, svojega Boga!* (Jerem. 2, 19.)

3. Grešnik! ako te prehití smrt v smrtnem grehu; zgubljena so nebesa, zgubljen Bog, zgubljeno vse na večno! *Strašno je pasti v roke živemu Bogu!* govori sv. pismo. Grešnik, ako ti ni mar škode, katero ti napravi smrtni greh na duši in telesu, boj se strašne kazni, katera te čaka, ako se ne spokoriš. Hočes vedeti, kako Bog greh kaznuje? Poslušaj!

a) Vsemogočni je stvaril v raju nebeškem veliko število prelepih, mogočnih duhov, angeljev. Ako je bilo vse lepo in dobro, kar je stvaril neskončno modri Bog, prelepi in dobri so bili angelji, katerim je bilo že iz početka dano Boga gledati. Toda Bog jih je postavil na poskušnjo, katere niso vsi srečno prebili; veliko teh tako lepih, tako srečnih duhov, njim na čelu eden prvih angeljev, Lucifer, so padli v greh, hoteli so biti enaki Bogu vsemogočnemu. Pa čuj:

Kakor strelo, so besede sv. pisma, videl sem pasti satana iz neba in ž njegovimi tovariši vred ga je požrlo brezumno peklenško. Pravični Bog, kolika sprememba! Prej lepi, dobri angelji v nebesih — sedaj grde, hudobne spake v peklenškem ognju! Kar si moreš misliti grdega, nagnjusnega, hudobnega, vse je v teh zavrženih duhovih, zavrženih na večno! — In koliko grehov so storili angelji? En sam greh, en sam greh v mislih! O Bog, kako strašna je tvoja kaznujoča pravičnost! En sam greh v mislih — in ti zavržeš svoje najlepše stvari, jih premeniš v strašne spake ter jih pahneš v večni ogenj! Moj Bog, kaj pa čaka mene, ubozega grešnika, ki nisem storil samo enega, marveč na tisoče smrtnih grehov! — Kakšna pošast mora biti v tvojih očeh smrtni greh, če ga ti, ki si vendar sama ljubezen in usmiljenost, tako grozno kaznuješ!

b) Srečno sta živela v zemeljskem raju Adam in Eva, prva človeka; solnce milosti božje je njima sijalo; razsvetljena njuna pamet, v dobrem utrjena njuna volja; nedolžna na duši, zdrava po telesu, živela sta prijatelja božja v zadovoljnosti; imela sta vse, česar sta potrebovala, celo neumrljivost telesna jima je bila zagotovljena, ako ne bosta grešila. — *Od vsega sadja na vrtu smeta jesti, samo od drevesa, ki stoji sredi vrta, ne! Ako bosta jedla, bosta umrla!* tako se je glasila prepoved božja. Kako lahka je bila ta poskušnja! In vendar — Adam in Eva sta bila nepokorna postavi božji! In glej ta nesrečna prva človeka pahnena iz prekrasnega raja na pusto zemljo, podvržena vsakovrstnim boleznim in nesrečam, podvržena bridki smrti! *V potu svojega obraza moral boš jesti svoj kruh, dokler se ne vrneš v zemljo, iz katere si vzet; zakaj prah si in v prah se boš premenil.* (I. Moz. 3, 19.) — O strašna kazen za en sam greh! Pa kaj, sta morda le Adam in Eva čutila to kazen? Kristijan, poglej po svetu krog sebe, poglej samega sebe — kaj ne vidiš žalostnih nasledkov tega greha, kamorkoli se ti oko ozrè? Od Adama do zadnjega človeka, ki bo živel na tem svetu, čutil je in čutil bo vsak kazen tega greha; zakaj vse zlo in vsa hudobija, kar je je na svetu, vse trpljenje, katero mora človek rad ali nerad nositi, do grenke smrti, kateri ne uide noben zemljan, vse je kazen enega greha! Tako kaznuje Bog svoje ljubljence. Toda Bog je neskončno pravičen, on ne more kaznovati več, kakor si kdo zasluži; kolika hudobija mora biti torej smrtni greh, ker pravičnost božja en sam greh tako grozno kaznuje! Da, resnično: „Bog ne dá, da bi se kedo ž njim norčeval!“

c) Ozri se, o grešnik! iz te solzne doline tje v globočino peklenškega brezdna. Pekel, ogenj! strašna beseda! Ali dvomiš, da li

je ta grozni kraj? Vprašaj svojo vest, vprašaj svojo pamet, ta ti pravi, da mora biti kraj, kjer trpi grešnik zaslužen kazni. Zakaj te pa strah spreleti, kedar se zmisliš na pekel? Ako si prepričan, da ga ni, zakaj se ga pa bojiš? O pekel je, in večni ogenj tam gori! — Zakaj je Bog vstvaril ta kraj? Z a v o l j o g r e h a. Tako bo govoril pravični Sodnik sodnji dan grešnikom: *Poberite se izpred mene, vi prokleti, v večni ogenj, ki je pripravljen satanu in njegovim angeljem od začetka sveta!* Komu je pripravljen? Satanu in njegovim angeljem. Torej ta kraj ni pripravljen za te, o človek! ti si stvarjen za nebesa. In vendar, poglej v globočino tega strašnega brezdnega — kaj vidiš? Ognjeno morje, in v njem tisoče, da, milijone človeških duš, tudi duš katoliških kristijanov, ki so bili v sv. krstu odkupljeni iz sužnosti satanove za drago ceno presvete krvi Kristusove. Kdo jih je pahnil v ta ogenj? G r e h! m o r d a e n s a m s m r t n i g r e h! In koliko časa bo trajalo to trpljenje? V e č n o! Bo kedaj konec temu trpljenju? N i k d a r! Vendar po tisoč, po milijon letih bo konec, enkrat bo konec? Nikdar! *Iz pekla ni več rešitve* (Job.) O večnost, večnost! ki te nikdar nikoli konca ne bo! In za en sam smrtni greh? Z a e n s a m! Strah in groza! en sam greh — ena minuta, ena ura greha, pa večno trpljenje! Moj Bog, tvoja pravičnost je strašna! in vendar moram priznati, da tako mora biti — neskončno razžaljenje, neskončna kazni! Ti, o Bog, si neskončno pravičen, ne kaznuješ več, kakor si kdo zasluži; kolika hudobija torej mora biti smrtni greh! — *Vsak dan sem grešil, pokoro nisem delal, smrtna groza me obdaja. Ker iz pekla ni nobene rešitve več; usmili se me, o Bog, in reši me!* (Job.)

4. Zavoljo e n e g a g r e h a je bil pahnen za vedno hudobni angelj iz nebes, zavoljo e n e g a g r e h a je zgubil človek pravico do nebes; pa to pravico mu je zopet kupil Jezus Kristus za drago ceno svoje krvi, do zadnje kaplje na križu zanj prelite. — Grešnik! ako te ne gane hudobija greha, ker ž njim osramotiš Boga; ako te ne gane velikanska škoda, izvirajoča tvoji duši iz smrtnega greha; ako te ne gane kazni, katero si s smrtnim grehom zaslužiš — tedaj poslušaj mile besede Zveličarja svojega, ki ti raz križ govori: *O vi vsi, ki greste po poti! ozrite se in poglejte, da li je bolečina enaka bolečini moji!* Upri svoje oko v Jezusa, v Jezusa na križu umirajočega, in pomisli, kdo ga je pribil na ta grozni križ! Neskončna pravičnost božja je zahtevala primerno zadoščenje za greh, z a v o l j o g r e h a torej visi tvoj Zveličar v smrtnih bolečinah na križu. — Roke in noge mu prebadajo železni žebli, tako da on, ki z enim prstom drži

nebo in zemljo, se tu ne more ganiti, in zakaj ne? Zato ker ti, grešnik, nočeš podvreči svoje volje postavi božji! Zakaj ne stopi raz križ on, ki je vsemogočen? Zato ker hoče oteti večnemu pogubljenju tvojo neumrljivo dušo, katero ti z grehom vedno prodajaš v sužnost hudobnega duha! Bodeči trni mu prebadajo sveto glavo, da mu kri zaliva celi obraz, zakaj? Zavoljo ošabnih, maščevalnih, nesramnih misli, katerim ti tako rad ustrezaš! Trnjeva krona venča glavo tvojemu Zveličarju, zakaj? Zato ker se ti toliko ponašaš z lepoto svojega obličja in še druge v greh napeljuješ! Vse obleke obropan visi na križu tvoj Zveličar, v posmeh in zasramovanje svojim sovražnikom, zakaj? Zato ker kristijanje toliko gledajo na lepoto in dragocenost obleke, tako da jih je mnogo morda sram prikazati se ob nedeljah v hiši božji, ker je njihova obleka nekoliko obnošena, kakor da je pri Bogu poglavitna reč obleka, in ne neumrljiva duša! Ves razmesarjen do kosti visi tri ure na križu tvoj Odrašenik, pekoča žejna mu usta suši, in nečloveški rabeljni ga napajajo s žolčem in kisom, zakaj? Zato ker mnogo kristijanov nima druge skrbi, kakor kje in kaj bodo jedli in pili, zato ker mnogokrat ne poznajo mere v jedi in pijači, zato ker brez potrebe tolikrat prelomijo od sv. cerkve zapovedane postne dneve in za košček mesa prodajo svojo dušo! Zato ker toliko kristijanov z grdim grehom pase svojo meseno poželjivost, s peklenko hudobijo trgajo še nedolžnim dušam belo obleko krstne nedolžnosti, skrunijo tudi od Boga posvečeno vez velikega zakramenta, sv. zakona! — Tri ure visi Zveličar na križu v neznanskih bolečinah, zakaj? Zato ker se mnogim kristijanom pretežko dozdeva o Bogu posvečenih dnevih eno uro pobožno moliti v hiši božji mej sv. mašo, zato ker mnogo kristijanov, kakor sami pravijo, nima v jutro in na večer deset minut časa, da bi opravili kratko molitvico. V smrtnih bolečinah zdihuje tvoj Zveličar na križu, njegovi sovražniki se mu posmehujejo, se ž njim norčujejo, on pa molči, ne, on moli: *Oče, odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo!* Zakaj? Zato ker toliko kristijanom manjka potrpežljivost, ponižnost, ljubezen do bližnjega; ker kuhajo leta in leta v svojih sreih jezo in smrtno sovraštvo; zato ker že za vsako žalbesedo preklinjajo človeka, zemljo, nebo, Boga! Presveta kri nedolžnega Jagnjeta teče na zemljo, da izpira neskončni greha dolg, kristijanje pa v svoji ošabnosti *teptajo z nogami to presv. kri* s smrtnimi grehi ter tako vedno *ponavljajo trpljenje Jezusa Kristusa.* (Hebr. 10, 29.)

Glej, o grešnik! tako kaznuje Bog hudobijo greha na svojem Sinu; do zadnje kaplje prelije on svojo presv. Kri za tvoje grehe in slednjič v groznih bolečinah izdihne svojo dušo! Zato upri svoje oči

v mrtvo obličje Jezusovo ter vtisni si globoko v srce ta obraz, da ga imaš vedno pred očmi, kadar misliš storiti greh! Ako te pa ta pogled ne presune, da bi obžaloval svoj greh, tedaj je tvoje srce resnično bolj trdo, kakor skale na Kalvariji, ki so se ob smrti Jezusovi razpokale, manj občutljivo kakor solnce, ki si je zakrilo svoje obličje, bolj zaprto in z grehom zapečateno kakor grobovi, ki so se odpirali. Ako te ne gane ta žalostni pogled na mrtvega Zveličarja, o tedaj bo enkrat njegova kri vpila v nebo za maščevanje; ako nočeš biti po tej krvi ozdravljen in zveličan, boš zavoljo te krvi proklet in pogubljen na veke! Da, na vekov veke bo tvoji duši vtisnjeno ostalo neizbrisljivo znamenje sv. krsta, v katerem si bil po presv. krvi Jezusa Kristusa odrešen in posvečen, pa ostalo bo le tebi v večjo sramoto in groznejše trpljenje; zakaj nad kristijani posebno bo hladil zavrženi angelj svojo maščevalno jezo, katere ne more izliti nad vsemogočnega Boga; s peklenskim sovraštvom jih bo trpinčil ter škodoželjno se jim smejoč govoril: Odrešeni ste bili iz moje oblasti po krvi Sina božjega, posvečeni od sv. Duha po sv. zakramentih; pa kaj vam sedaj vse to pomaga? v moji oblasti ste vendar, v večnem ognju vendar gorite in nikdar več vas iz njega ne bo rešila kri Jezusova! Tako bo očital sam hudobni duh pogubljenim kristijanom hudobijo njihovih grehov.

Hočeš mar, o kristijan, da i tebe zadene ta kazen v brezdu peklenskem? Hočeš mar, da je zastoj bila za-te prelita presv. kri Jezusova do zadnje kaplje? O hiti, da rešiš svojo dušo, dokler je še čas! Glej, kako mili Jezus razprostira svoje roke na križu, da te objame! Čuj poslednje besede iz njegovih ust: *Oče, odpusti jim!* tebi prosi milost, odpuščenje grehov. *Se danes boš z menoj v raj!* tebi, o kristijan! odpira vrata svetega raja. Torej kristijanje, obžalujmo svoje grehe, ki so Jezusa na križ pribili, poklekimo pred križanega Zveličarja, ter milo prosimo: „O premili Jezus! za naše duše je prelita tvoja presveta kri, naši grehi so tebe na križu umorili; mi spoznamo neskončno hudobijo smrtnega greha, katerega izbrisati je mogla le kri Boga-človeka, veliko je število smrtnih grehov, s katerimi smo te tako hudo razžalili. Žalost trga nam srca, ker smo to storili, in danes, o Zveličar naš, premišljujoči tvoje britko trpljenje in tvojo grenko smrt na križu, danes trdno sklenemo, danes ti obljubimo, da te z grehom ne bomo več žalili, ne več zametovali tvoje milosti, ne več ponavljali tvojega trpljenja, ne več služili satanu, marveč tebi, svemu Odrešeniku. Zato, o mili Jezus, odpusti nam naše hudobije,

kakor si odpustil spokornici Magdalení, spokornemu razbojniku na svoji desnici, ter usmili se nas po neskončni milosrčnosti svoji. Daj nam milost, o Jezus, da, kar smo danes sklenili, tudi resnično dovršimo, da do poslednjega zdihljeja tebi zvesto služimo in takrat ob smrtni uri čujemo tvoj premili glas: *Še danes boš z menoj v raj!*

— O Marija, pribežališče grešnikov, prosi za nas sedaj in ob smrtni uri. Amen.

J. Slavec.

Velikonočna nedelja.

Vstajenje — naša tolažba v trpljenji.

Nikar se ne vstrašite! Jezusa iščete Nazarenskega, vstal je, ga ni tukaj.
Mark. 16, 6.

Velikonočna aleluja ima nekaj posebno veselega za starost in mladost. Zato so ta praznik že od nekdaj obhajali z vsemi mogočimi slovesnostmi. Nabrali so na polju prvih pomladanskih cvetic, in jih potresli pred cerkvenimi vrati. Lope in pota pokrili so z zelenimi vejami, in na oltarje stavili bandera Kristusove zmage nad svetom, smrtjo in peklom.

Tudi mi se danes te aleluje združeni veselimo, polni želja, da bi jo še veliko-velikokrat zdravi in veseli obhajali. Ali — morebiti ne bo preteklo 60 let, ko je več ne bo praznoval tudi najmlajši izmed nas. Da, kdo nam more porok biti, da se bomo vsi ti, ki smo danes v tej hiši božji zbrani, zopet čez leto tukaj sošli? Kmalo bo prišel čas, ko se bodo drugi za nami današnjega praznika tukaj veselili; mi pa bomo mirno počivali po grobeh zraven svojih rajnih očetov. Leto za letom nas bo zmanjkovalo, pa tudi leto za letom se bodo pozabljevala naša imena, in kmalo bodo nastopili rodovi, ko nas nihče več ne bo poznal, in se nas več nobeden spominjal. Strohneli bodo križi na naših grobeh, in prekopala se bo zemlja, kjer bodo počivale naše koščice, dokler se bodo še te spremenile v perišče prsti, v prah in pepel, iz katerega so vzete.

Pa — kaj, da vam veselje velikonočnih praznikov z žalostno resnico o smrti in trohnobi kalim? Mar ugovarjam besedam kraljevega psalmopevca, ki nam kliče: *To je dan, ki ga je Gospod naredil, radujmo in veselimo se v njem?* (Ps. 117, 24.) O kaj šel marveč želim vaše veselje povzdigniti, zlasti povzdigniti veselje tistih.

ki so v žalosti, v stiskah in v trpljenju, ter po rešitvi in po pomoči zdihujejo. Glejte, tam iz Kristusovega groba prirastla vam je v zgodnji vigradi lepa rožica, katero ste s svojimi solzami zalivali; prirastlo vam je s prvim pomladanskim zelenjem zelenje krščanskega upanja v prihodnje vstajenje. Upanje v prihodnje vstajenje vam je, kakor bote slišali, najslajša tolažba v zopernostih in grenkosti življenja. Daj, o ljubi Jezus! da vsakega kristijana trpeče srce najde nad to rožo, ki jo je tvoja roka sadila, mir, tolažbo in oveseljenje.

Ako človeško življenje premišljamo, mu nahajamo najlepšo podobo v štirih letnih časih. Pomladi podobna so otročja leta, poletju enaka so leta trdnosti, jeseni enaka so leta dozorelega moštva, in zimi leta starosti, o katerih s cerkvenim pridigarjem pravimo, da nam ne dopadejo več. Kakor se pa ti štirje letni časi hitro zvrsté, ravno tako hitro nagne se človeško življenje proti koncu. Zato pravi Job: *Človek od žene rojen malo časa živi in je s veliko britkostmi napolnjen*. Ni nam treba teh besed na dolgo in široko dokazovati. Vsak sam nad sabo čuti, da se v njegovem življenji vrsti žalost z veseljem, počitek za trpljenjem, dobri in hudi časi, ravno kakor noč in dan, ali pa solnčno in deževno vreme. Ni je starosti, ki bi zgoli veselje vživala, kakor ga ni stanu, ki bi svojih zopernost in križev ne imel. Po pravici imenuje se zemlja dolina solz, kraj naših britkih poskušanj, ptuja dežela, kraj našega pregnanstva, kjer se nam vsem večkrat oči solzé od žalosti, kakor pa od veselja. Trpljenje, bodi si že na duši ali na telesu, je delež vseh Adamovih otrok. Med vsem pa nam nemila smrt zadaja najglobokejše rane, ker nam večjidel ravno tiste najrajše pobira, katere tudi mi najrajše imamo ali jih najtežje pogrešamo; take pa pušča, ki so po naših mislih sebi in drugim v križe in nadloge. Res huda je ločitev od prijatelja, s katerim si tako rekoč polovico svojega srca pokopal, ki je veselje in žalost s tabo delil, in ga pod solncem ne najdeš več tako zvestega, kakor ti je bil rajni. — Kako vsa obupna, žalostna in objokana stoji mati pri smrtni postelji svojega edinega sina, ki je bil vse upanje njenih starih let, pomoč in podpora njena v dneh njene onemoglosti! Njeno materino srce čuti vse sinove bolečine, vsak njegov zdihljej je nož zanjo, ki jo zbada v srce. Njegova smrt je zanjo netolažljiva, dokler je poleg sina ne zagrebejo v črno zemljo. — Še bolj žalostno je videti na smrtni postelji očeta, ko mali otročiči krog smrtno postelje ihtijo in objokani poslušajo zadnja sporočila, poslednje ljubeznivo opominjevanje, poslednja njihova povelja. Kako ginljivo je gledati, kadar

oče poslednjič svojo roko vzdignejo, podelivši jim svoj blagoslov; pa kmalo jim roka od slabosti omahne, britko martro na usta pritisne in mrtvaško svečo prime; — še nekaj zdihljejev; — sapa zmiraj dalje izostaja; — še en žalosten pogled na svoje ljube; — še en pojemljaj, in — očeta več ni — ugasnili so, zaspali v Gospodu. Otroci so uboge sirote brez dobrega očeta. Kdo jih bo tolažil, kdo zanje skrbel, kdo jim rajnega ljubeznivega očeta nadomestoval? Surovi in trdosrčni ljudje jih odganjajo izpred svojega praga, njih nesreča jim srca ne omeči, njih tožbam se ne verjame!

Kako bridka je ura, ki razdere zvezo ljubih zakonskih za vselej! Kdo bi popisal bolečine, ki jih trpi srce umirajočega? Kdo izrekel žalost, ki jo občuti žena, ko jej mož zadnjič v roko seže, jo ljubeznivo odpuščanja prosi, in jej otroke priporoča? In kdo more zapuščeni siroti ozdraviti krvavo srce, ker nima žive duše, kateri bi se mogla zaupati? — Noč pride in preide, nov dan napoči, pa spet zaide solnce za goré. A ran njenega srca ne zaceli ponočno spanje, ne ozdravi jih zora mladega jutra in zahod večernega solnca jej bolečine le še ponavlja. Kolikorkrat se ozrè v kót, kjer je stala njegova bolniška postelja ali njegov mrtvaški oder, tolikrat jo polivajo solze. — Da, prav je sicer, da obžalujete svoje rajne, saj je še Kristus jokal na grobu svojega prijatelja Lazarja; a privoščite rajnim tisti mir, ki ga jim svet ni mogel dati; saj so šli iz trpljenja v počitek, iz tuje dežele v domačo, od truda in trpeža šli k studenčinam nebesnega raja. Ozrite se v Kristusov prazni grob, kjer vam cvete lepa roža, roža upanja v prihodnje vstajenje, upanje veselega snidenja po smrti. Saj je moral tudi Kristus trpeti, da je skozi trpljenje šel v svojo čast. Tudi njegova duša bila je žalostna do smrti, in ko je svojim učencem rekel: *Kamor jaz grem, vi ne morete za mano*, in jih je zavoljo teh besed videl žalostne, jih je tolažil, rekoč: *Ker sem vam to povedal, je žalost napolnila vaše srce; pa zopet vas bom videl, vaše srce se bo veselilo, in vašega veselja vam ne bo nihče odvzel*. Zaupaj torej tudi ti, krščanska duša! ti moléé govori skrivnostna roža v Kristusovem grobu; saj groba noč ne bo trpela vekomaj, zakaj prišel bo dan, ko bodo vsi, ki so v grobeh, glas angeljeve trobente zaslišali in vstali. Kakošna vesela prigodba takrat za pobožne, ko bo božja vsemogočnost konec sveta kamne od grobov odvalila in zemljo odprla, ki bo prijatelja s prijateljem, otroke s stariši, stariše z otroci zopet zedinila, in jih nikdar več vsaksebi ne ločila!

Žalostno je videti polje v jeseni, kadar ga ostra burja obrije in trava vsa rujava mraza trepeče. Obupati bi bilo, ako bi se ne bilo

nadejati boljega časa. Ali kadar zopet začnejo pihljati tople sape mladega leta, z zelenjem se pokrivati planine in doline, je zopet veselo naše srce, ker nam vse to veliko veselja pripravlja in novo žetev obeta. Tako tudi trpljenje na tem svetu le malo časa traja. Za njim pa pride večna pomlad, večna žetev, pride dan vstajenja, ki bo vse solze obrisal, in nam trnje v rožice spremenil.

Ta misel: Vstal bom poslednji dan iz groba, in duša se bo zopet s telesom sklenila, da tudi telo prejme plačilo za svoje trpljenje; ta misel: Vstal bom spremenjen in častitljiv ter se svetil v nebeški lepoti, kakor Zveličar na gori Tabor, ta misel, pravim, prevaga vse trpljenje, ker ni nič v primeri s tisto častjo, ki bo unkraj groba nad nami razodeta. Da, ko bi nam Bog trpljenje odvzel, odvzel bi nam po besedah sv. Krizostoma krono zveličanja, in tepe nas le zato, da nas k sebi vabi. On ravna z nami, kakor oče, ki svojemu otroku zato igrače potare, da ga k delu nakloni. Tako ti Bog odvzame zdravje, ker si je morebiti v njegovo razžaljenje obračal, tvoje bogastvo, ker je bilo morda tvoje srce preveč nanj navezano, tvojega otroka, ker si ga preslepo ljubil, in bi ga bil s to mehkoto večno pogubil, prijatelja, na katerega si vse stavil, da se spomniš svojega Boga, ter vanj, ne pa na zlomljivi trst staviš svoje zaupanje.

Da pa k veselemu in častitljivemu vstajenju po trpljenji sedanjih časov dospemo, se moramo poprej v šoli tega trpljenja dobro izuriti. Učenik v tej šoli nam bodi med drugimi pobožni Job. Blagoslovljen od Gospoda mu v obilnosti vsega časnega ni manjkalo, kakor obljube, da bo ta sreča vseskozi trajala. Ali kar nenadoma prihrumé sovražniki, pastirje pobijejo in čede s saboj odpeljejo. Roparski Kaldejci in ogenj z nebes mu končajo ovce in kamele, hiša se pospe in pobije sinove in na zadnje nesreča pride še nadenj. Od nog do glave ves v hrastah in nagnjusnih bolečinah od vseh zapuščen na gnoju leži. Pa — na mestu tožbe in godrnjanja Boga hvali rekoč: *Gospod je dal, Gospod je vzel; kakor je Gospodu dopadlo, tako se je zgodilo; Gospodovo ime bodi češčeno!* Kaj pravite, od kod mu je dohajala ta tolažba? Ali mar od prijateljev, ki so mu skrivne grehe podtikali in ga zasramovali? Ali od žene, ki mu je njegovo pobožnost očitala? O kaj še? On sam nam to pové, rekoč: *Vem, da Zveličar moj živi, in da bom poslednji dan iz groba vstal ter v svojem mesu gledal Boga svojega odrešenika.* Ako je pa pri pobožnem Jobu upanje v prihodnje vstajenje storilo, da je vso zgubo časnega bogastva in vse bolečine svoje bolezní tako voljno trpel, on, ki še o Kristusovem vstajenju nič ni vedel; koliko večjo moč moralo bi to upanje pri nas imeti, ki nam je njegovo

vstajenje spričano, in po njem naše lastno vstajenje zagotovljeno! S takim zaupanjem umrli so mladeniči, o katerih v bukvah Makabejev beremo, da so se v svojih smrtnih mukah s tem tolažili: *Kralj zemlje nas bo te, ki zavoljo njegove postave umiramo, pri vstajenji v večno življenje obudil.* — Kristus sam je svoje učence v žalosti tolažil, ko jim je rekel: *Ne bojte se teh, ki telo umoré, duše pa ne morejo umoriti; ampak bojte se tistega, ki dušo in telo zamore po gubiti v pekel.* In to je dajalo pogum svetnikom in svetnicam Božjim, da so vse zoprnosti in težave življenja voljno in krotko prenašali, da so rajše vse pretrpeli, premnogi tudi življenje rajše dali, kakor da bi bili Boga z grehom žalili.

Naj molčim o družih izgledih krščanske srčnosti in stanovitosti, ki jih imamo na milijone v življenji svetnikov, omenim le, kar se je s kristijani na Japonskem zgodilo pred 200 leti. Eno samo leto preganjanja je bilo 20.000 deloma križanih, deloma sežganih! In kaj mislite, da jim je srčnost dajalo iti v ogenj in smrt? Glejte, upanje v prihodnje častito vstajenje in v povračilo pri Bogu je bilo. Lep izgled nam je neka mati z dvema otrokoma. Sin je bil 11, hči 16 let stara. Vse tri so h kolom privezali, pa tako na rahlo, ako bi se bili skesali in hotli nezvesti biti, da bi se bili lahko odvezali. Okoli vsakega je bilo blizo tri čevlje daleč zakurjeno, in rabeljni imeli so povelje, pri tej priči ogenj pogasiti, ako bi se kdo želel rešiti in malikom darovati. Primeri se, da se je 11letni deček odvezal in že so vsi mislili, da hoče krščansko vero zatajiti. Ali otrok skoči čez ogenj k materi, jo objame in se je tako dolgo oklenen drži, da je oba smrt rešila. Hči je najdlje trpela. Poslednjič, ko se še ona od kola odveže, se pripogne do tal, si živega oglja za krono na glavo dene, se po koncu zravna, in s svojimi očmi v nebesa zamakne. Upanje, da bo tam z materjo in z bratom kmalo zopet sklenena, jej daje moč in stanovitnost, dokler se še ona zgrudi in mrtva pade na žrjavico.

Ljubi moji! taki izgledi morajo pač želje v nas obuditi, vsakatero zgubo, vsakatero nesrečo, bolezen ali trpljenje z voljo prenašati, ker vse to trpljenje bo kmalo minilo. Konec našega življenja bo tudi konec vseh nadlog in začetek srečnega snidenja in oveseljenja v preljubi Očetovi hiši. Po pravici se naša zemlja imenuje solzna dolina; veliko britkosti in težav, ki stiskajo srea človeška, sem vam danes naštel, a še brez števila jih je, katerih ne more nihče popisati. Pa naj bi bilo naše trpljenje še tako veliko, v kratkem bomo vse pretrpeli. Tolažimo se s tem, da za žalostjo velikega tedna napočilo bo tudi za nas preveselo jutro nebeške aleluje! Amen.

Mat. Torkar.

Velikonočni ponedeljek.

Krščansko upanje v Boga je nam potrebno.

Gospod, ostani z nami, ker večer postaja in dan se je nagnil.

Včeraj smo obhajali veseli praznik Velike noči, ali spomin častitega vstajenja našega Gospoda Jezusa Kristusa. Obudili smo v srečno trdno vero, da bomo tudi mi nekaj od smrti vstali in pred Bogom večno živeli. Ta nauk nam daje lepo veselje in vzbuja v nas sveto upanje na srečno večnost, tudi nam budi gorečo ljubezen do Boga, ki je nam pripravil to nebeško veselje.

To je bilo včeraj, danes pa nam pripoveda sv. evangelij o dveh učencih Jezusovih, ki sta vsa žalostna in potrta šla v trg Emavs. Med potom solzna govorita o Jezusu, ki je bil še pred kratkim (na cvetno nedeljo) tako častit, kakor mogočni kralj in gospod. Zdaj pa so ga Judje vjeli, v smrt obsodili in križali. Že tretji dan je v grobu. — Tako sta govorila med seboj učenca Jezusova in to žalost sta tudi potožila svojemu spremljevalcu na potu. Ta popotnik je pa bil Jezus sam, le poznala ga nista, ker so bile njune oči zadržane. Ko se je pa večer storil, rekla sta mu zaupljivo: „Gospod, ostani z nama, ker večer postaja in dan se je nagnil.“ In to prijazno prošnjo je uslišal Jezus, ostal je pri njiju in prinesel jima je bogato tolažbo, ko se jima je dal spoznati. Urno sta se vrnila utolažena in vesela v Jeruzalem nazaj.

Krščanska duša! tudi naše življenje ima vesele in žalostne dni. Ker smo pa včeraj že pogledali, kako nam je Kristusovo vstajenje tolažba v trpljenji, zato pogledajmo danes, kako potrebno je nam krščansko upanje v Boga, in sicer: I. v nesrečah, ki zadenejo naše premoženje in II. v težavah, ki zadenejo naše življenje.

Spoznali bomo, kako je tudi nam potreba, da pogosto zdihnemo: „Gospod, bodi z nami, ker večer postaja in dan se je nagnil!“

Krščansko upati se pravi, trdno se zanesti, da bo nam Bog vse to dal, česar nam je potreba za dušno in telesno življenje. Kedaj in kako je treba obuditi trdno zaupanje v Boga, to vam hočem ravno po vašem stanu pokazati. Ker ste skoraj vsi kmetskega stanu, zato pogledajmo v ta namen navadno delo in skrb kmetskega stanu.

1. Na spomlad se polje obdeluje. Z velikim trudom je kmet oral in sejal. Začelo je tudi veselo rasti in cveteti. Upanje lepega pridelka se kaže na polji. Sadno drevje je v najlepšem cvetu in obeta

zlahten sad, sad za jesen in zimski čas. Brajda je šla v cvet in obeta bogato povrniti trud v vinogradu. Žito pojde kmalo v klasje, ob kratkem že rumení in zori. Vesela žetev je pred durmi. — Davi je pa slana padla na zelene travnike, polja in goré. Čez noč je pokončano upanje, podrto delo, zgubljen trud. Črni oblaki se pripodé na nebo, toča prihruje in žito zdrobi, sreča veselja s polja beži. — Tedaj se kmetu same žalosti sree topi, tedaj mu silijo žalosti solze v oči. Takrat naj kmet zaupljivo povzdigne svoj pogled do Boga, in iz ponižnega srca naj zdihne: „Gospod, bodi z nami, ker dan mojega veselja se je nagnil, in večer moje žalosti se bliža.“ Kakor nekdanj pobožni Job naj kliče: *Bog je dal, Bog je vzel; naj bo češčeno njegovo ime.* Bog je do zdaj pomagal, on bo pomagal še dalje. Časne zgube včasih pridejo, da nas obrnejo k Bogu, ker smo znabiti preveč zariti v časne skrbi. Dokler je človek bogat in srečen, le prerad pozabi Boga in kar je božjega. Verno zaupanje v božjo pomoč naj nas vzdigne od enakih nesreč gor do neba.

2. Zdaj pogledjmo za kmetom še dalje. Srečno je spravil poljske pridelke pod streho. Bogato je polje rodilo, obilen je sad. Skednji so polni in kašče napolnjene, da bo živeža za živino in družino. Tudi bo še kaj za prodajo, da se poravnajo navadna plačila in davki, saj stoji v hlevih lepo število rejene živine. Gospodar je tega po pravi vesel in sladko zaspil, pa nesreča ne spava. — Pritepe se kuga in živino mori; za par dni pogine, kar se je v letih skrbno priredilo. Privali se povodenj in ves kraj poplavi; težko pridobljeni svet je voda odnesla ali s peskom zasula. Požar nastane in hiša v ognji stoji; vsa pomoč domačih in sosedov je bila zastonj. Kraj je poplavljen, živina po polji dirja in vpije, gospodar in družina so brez strehe, končano je dozdajno bogastvo! — Ob takem času je živa potreba krščanskega zaupanja. Zato naj kmet proti nebu obrne svoj pogled in vzdihne: „Gospod, ostani z nami, ker dan mojega bogastva se je nagnil in večer mojega ubožstva se je približal.“ Stari Bog še živi, v njega naj zaupa nesrečni gospodar in naj na novo začne v božjem imenu. Bog in dobri ljudje mu bodo pomagali, da se mu povrne prejšnje blagostanje na dom in polje, v skednje in hleve. Časne nesreče pa včasih Bog sam pošilja, da človeka skuša, ali zná tudi ob hudem času Bogu zvest ostati. V nesreči ne pozabimo Boga.

3. Pa niso vsi gospodarji, ne vsi kmetje. Nekateri je pridlen delavec, zvest hlapec ali dekla, pošten zasebnik, ki živi ob svojem lastnem imetji. Tudi takemu se ne godi vselej po volji. Vkljub vsej delavnosti in pridnosti, vkljub vsej varčnosti se mu noče po sreči goditi.

Ni mu mogoče, dobiti svojim zmožnostim primernega dela ali posla. Po zadolženji drugih ljudi znabiti on veliko škodo trpi. Brez števila je nesreč in težav, ki pridejo nad človeka, čeravno jih sam ni zadolžil. — Res, takrat Bog človeka išče in obišče. Tak naj se zaupljivo k Bogu obrne in naj kliče k njemu prav iz srca: „Gospod, ostani z nami, ker zame postaja mračen večer in svetli dan se je nagnil.“ *O Bog! glej na mojo pomoč, Gospod, hiti mi pomagat. Moj pomočnik in moj odrešenik si ti.* (Ps. 69 in 39.) Star pregovor pravi: „Kogar Bog ljubi, tega tepe. Kogar Bog ljubi, temu pošilja na svetu pogosto težave in trpljenja, da mu more v večnosti podati tem večje in tem lepše plačilo. Ravno zato pravi sv. evangelj: *Blagor žalostnim, ker oni bodo razveseljeni.*

II. Iz tega spoznate, krščanski poslušalci! kako potrebno je nam krščansko zaupanje v Boga, kedar nas zadenejo nesreče in zgube v našem posestvu ali premoženju. Ravno tako in še več nam je potreba krščanskega upanja v Boga v stiskah in težavah, ki zadenejo naše življenje. Zato pogledajmo si navadni tek človeškega življenja.

1. Med različne težave, ki zadenejo človeka, štejemo hudo uboštvo in težko skrb za vsakdanji živež. Saj veste, kako hudo se rado godi ubožcem in siromakom. Znabiti nekoga kdo hudo obreče in po krivem obdolži, da si skoraj ne upa med ljudi: to se težko prenaša in znotraj v srečeh boli. Znabiti da smrt pobere starišem otroke, otrokom stariše, drugim znance in prijatelje; tudi to napravlja srčne bolečine, da je težko jih popisati. Še druge ljudi stiskajo dušne nevarnosti. Hude skušnjave je obhajajo in je vabijo v greh, da bi storili, kar je Bog prepovedal, kar je zoper pošteno življenje. Take in enake težave užalostijo dušo, da je boječa in zbegana. — Takrat je človek v dušni nevarnosti. Takrat je treba, da se človek zravná in k Bogu obrne ter iz vsega srca prosi: „Gospod, ostani z nami, zakaj dan moje sreče se je nagnil in večer mojega trpljenja je nastopil.“ Zaupaj v Boga, verni kristijan! zakaj on je vseveden in vsemogočen. On tebi kliče: *Pridite k meni vsi, ki ste trudni in obteženi, jaz bom vas poživil.* (Mat. 11, 28.) Bog zna za tvoje težave in je zmožen, da tebi pomaga. Gospodove oči so svitlejše od solnea, da gledajo vsa človeška pota, in gledajo v najskrivnejše kote človeškega srca.

2. Tudi v bolezni, bodi si lastni ali naših znancev, bodi Bog naša pomoč. Prav velik dar božji je ljubo zdravje. Varovati je moramo skrbno, zakaj skazí se lahkó, popravi težko. Vzlasti se moramo varovati nezmernosti v jedi in pijači. Tudi moramo se izogibati

vsake strasti in vsakega nezmernega uživanja. Hudo je človeku, ako zdravje zgubi. Bolan se valja po postelji, pa ne najde polajšanja, ne spanja, niti počitka. Ves život ga boli od zunaj in znotraj. Vsa postrežba mu donša le malo polajšanja; vsi prijatelji mu pomagati ne znajo. Res hudo je bolniku, kedar nevarno in močno zboli. — Ob takem času je treba, da bolnik obudi trdno zaupanje v Boga, in da kliče k njemu besede: „Gospod, ostani z nami, zakaj dan mojega zdravja se je nagnil in bliža se večer moje bolezni.“ Bog pripelje do groba, zna pa tudi od groba zopet pripeljati do zdravja nazaj, ker je neskončno mogočen, dobrotljiv in usmiljen. Kakor Bog more pomagati, kakor Oče nam hoče pomagati, in po svoji dobroti nam zares pomaga, ako ga pomoči prosimo. V sv. pismu stare zaveze so zapisane lepe božje besede: *More mar mati pozabiti svojega otroka? Ako bi ravno ona pozabila, jaz tebe ne bom pozabil, pravi Gospod.*

3. Enako upanje v Boga je nam živo potrebno tudi in posebno o b sm r t n i u r i. Znabiti je volja božja, da bolnika s tega sveta v večnost pokliče. Telesne moči bolnika zapuščajo, truplo zgublja svojo toploto, sapa težka postaja, oči so kalne in udрте, udje odmirajo. Nobeno zdravilo več ne pomaga, noben zdravnik ne vé več pomoči. Bližajo se znanci, prijatelji in sorodniki, da jemljejo za ta svet slovo. Bolnik pa tudi sam že spoznava, da gre življenje v kraj, in da je treba iti pred Boga, odgovor dajat od življenja. To je huda in naj-hujša ura za bolnika. — In ravno tačas, ko ves svet bolnika zapušča in mu pomagati ne more, takrat je treba, da se bolnik s trdnim zaupanjem obrača do Boga in kliče: „Gospod, ostani z nami, ker dan mojega življenja se je nagnil in bliža se noč moje smrti.“ Kakor nekdanj pobožni Job v svojem trpljenji, tako naj tudi bolnik zdihuje: *Akoravno me Bog ukonča, vender bom v njega zaupal. Jaz vem, da moj Odrešenik živi, in da bom zopet vstal na zadnji dan, in zopet bom s svojo kožo obdan, in v svojem mesu bom gledal svojega Boga.* Takošno zaupanje v božje usmiljenje mirno popelje bolnika s tega sveta v večnost, kjer bo pred Bogom večno se veselil.

Krščanske duše! zdaj pa sklenemo svoje današnje premissljevanje. Ni ga travnika, kjer bi med lepodišočimi cveticami tudi bodečih ne rastlo. Tako tudi ni nobenega človeka, ki bi v svojem življenji vedno veselje užival brez žalosti in zopernih skrbi. — Bogastvo in sreča sta podobna nevarnemu morju, na katerem se pobožnost pogosto potopi. Reve in nadloge so pa tiste morske skale, na katerih se grešnik vzbudi, in se iz smrtne spanja reši.

Vsega spomina je vredna beseda sv. pisma: *Ako Gospod ne zida hiše, tedaj se zastonj trudijo, ki jo zidajo; ako Gospod ne varuje mesta, tedaj zastonj čuje, kdor ga varuje.* (Ps. 126, 1.) Treba nam je zmiraj in povsod božje pomoči in božjega blagoslova. Ker ga je nam sam Bog dati obljubil, zato trdno vanj zaupajmo. Prav pogosto se obračajmo do Boga s prelepo prošnjo: „Gospod, ostani z nami, ker večer postaja in dan se je nagnil.“ Amen. Fr. Rup.

Pogled na slovstvo.

A

Jezičnik. Knjiga Slovenska v XIX. veku. D. Spisal J. Marn. V Ljubljani. Natisnila in založila J. R. Miličeva tiskarna. 1890. — Že imamo XXVIII. tečaj tega prezanimivega dela pred seboj; — prezanimivega, pravim, ker zdaj pač ne najdeš izobraženega Slovenca, osobito če se peča strokovnjaško s slovenskim slovstvom, da bi ga ne poznal, ne čislal in dejansko ne uporabljal; tudi inojezični učenjaki se zanimajo čedalje bolj za Marnov Jezičnik. Takega dela, ki je inteligentnemu svetu že torej znano in priljubljeno, ni potreba še posebej ocenjevati in priporočati; ménim, da zadostuje, ako ga le omenimo in pristavimo iskreno željo, naj ljubi Bog podeli učenemu jezikoslovcu krepko zdravje, da bi še dalje tako spretno snoval svoje slavno delo tembolj, ker si je meje razširil in se v poslednjem času ne ozira le na delovanje umrlih, marveč tudi še živih in delujočih ter za naše slovstvo zaslužnih móz, kakor nam svedoči zopet letošnji »Učiteljski Tovariš«. — Letošnji Jezičnik je nekoliko tanjši memo svojih prednikov, kar pisatelju ni bilo po godu, kakor omenja v predgovoru, a vendar nam podaja životopise in slovstvena dela ter po dosedanji navadi v pojasnilo mnogo odlomkov šestnajstero raznih bolj ali manj slavni pisateljev slovenskih. Prodaja se v »Katol. Bukvarni« po 60 kr.

B

1. Allgemeine Realencyclopaedie, oder Conversationslexicon für alle Stände. Vierte verbesserte und sehr vermehrte Auflage. In dreizehn Bänden. Regensburg. Druck und Verlag von Georg Joseph Manz. — Ako doživi kako malo in ceno delo mnogo izdaj, ni se temu čuditi. A drugače je, ako jih doživi veliko in drago delo, ki ne more imeti mnogo kupcev. Ako jih pa vendar le doživi, mora se to imeti kot posebno znamenje vrline takega dela. L. 1846 je začel izhajati pri Manzu v Ratisboni prvi veliki katoliški naučni slovník s temle imenom: Allgemeine Realencyclopaedie oder Conversationslexicon für das katholische Deutschland. Bearbeitet von einem Vereine katholischer Gelehrter und herausgegeben von Dr. Wilhelm Binder«. Obsegal je ta slovník 12 debelih zvezkov in bil dovršen l. 1850. Poslednja dva zvezka sta obsegala mnoge dodatke. Ta slovník se je pri katoliških naobraženih možeh jako razširil, tudi v naši domovini sem vzlasti pri duhovnih jako velikokrat nanj naletel. Tretja izdaja je izšla še v 12 zvezkih v letih 1865—1873. A od takrat se je mnogo premenilo in slovník se je zato kmalu postaral. Zato je napravil založnik — za Nemce-katoličane jako

zaslužen mož — 4. izdajo, ki je začela izhajati l. 1880 in bila dovršena s 13. zvezkom lansko leto. Umeva lahko vsakdo, da o takem delu ni dosti, ako se pové par splošnih stavkov. Nameravamo namreč nekaterikrat povedati kaj več o njem. Za danes le toliko, da je vsebina v 4. izdaji v primeri s prvo za polovico pomnožena, pač tudi vsestransko predelana. To je bilo možno s tem, da je tisek ožji in manjši. Vendar ne mučiš očij, marveč reči treba, da je v tem oziru slovník vzoren. Prav lahko se čita, in vsaka beseda hitro najde. Vsaka stran je predeljena v dve kolumni. Da je tudi ta izdaja na trdnem katoliškem stališču, treba komaj omenjati. Cena za vseh 13 zvezkov vez. v polsagrin gl. 56-94 in so dobiti v »Kat. Bukvarni«.

2. **Der apostolische Seelsorger** oder: der Seelsorger, wie er sein und wirken soll. Von Dr. W. Cramer, Weihbischof. Zweite vermehrte Ausgabe. Reinertrag für den Bonifatius-Verein Mit kirchlicher Genehmigung. Dülmen bei Münster in W. A. Laumann'scher Verlagsbuchhandlung (Fr. Schnell). 1890. 8°. Str. 400. Cena 1 gld. 80 kr. — To knjigo smo naznanili in priporočili že lani. Dasi je bila natisnena v 5000 izvodih, bila je takoj razprodana, ker so jo listi dobro priporočali in jako ugodno ocenjevali. V tej izdaji nahajamo nekaj prememb in dostavkov, vsled česar bode še boljše ustrezala svojemu lepemu namenu.

3. **Summa Apologetica de ecclesia catholica** ad mentem S. Thomae Aquinatis auctore Fr. J. V. de Groot, Ord. Praed., S. Theol. Lect. Cum approbatione Rev. episcopi Ratisbonensis et licentia ordinis. Pars I. (Quaestio I—XI.) Str. 394. Pars II. (Quaestio XII.—XXII.) Str. 368. — Ratisbonae. Institutum librarium pridem G. J. Manz. 1890. 8°. Cena obeh delov 6 gl. — To je vrlo delo; dasi imamo knjig te vrste precej, bodisi manjših, bodisi večjih, vendar, ménim, ni to odveč. Vsaj jaz moram reči, da me je knjiga vrlo zanimala, a mi tudi jako ugajala. Obseg knjige je dovolj izražen v naslovu, pa tudi način, po katerem je tvarina obdelana. Red je zvečine tak, kakoršen je v znanih apologetičnih knjigah, n. pr. Schwetzovi, a dokazi so mnogo temeljitejši in obilnejši. V prvem delu dokazuje pisatelj, da je katoliško cerkev ustanovil Kristus in ji dal dar nezmljivosti, v drugem delu pa razkazuje, kako deluje sv. cerkev in rabi ta dar v prid vernikom, kako pa tudi po njej zajemamo sv. vero iz sv. pisma in ustnega izročila.

Bogoslovec ima v tej knjigi — rekel bi — shrambo vseh nauk — tako važnih nauk o cerkvi. Zato je vredno, da jo priporočamo. O malenkostnih rečeh ne moremo govoriti. Ako pisatelj piše v predgovoru: »Avenus hoc opere apologetico ad communem utilitatem aliquid conferre; sacrorum alumnos adjuvare, ut aliquando doceant et alios ecclesiae attendere quasi lucernae lucenti in caliginoso loco hujus saeculi«, rečemo lahko, da je stavljeno si nalogo vrlo izvršil.

4. **Appendix ad I. — V. editionem Theologiae Moralis** auctore Augustino Lehmkuhl S. J., exhibens additiones et mutationes in ed. II. usque ad VI. incl. factas. Freiburg. Brisingoviae. Sumptibus Herder, typographi editoris pontificii. MDCCCXC. 8°. Str. 30. Cena 24 kr. — Za one, ki imajo Lehmkuhlovega navoslovja izdajo 1.—5., potreben je ta dostavek, ki deloma izpopolnjuje, deloma preminja nekatere stvari v dosedanjih izdajah. Pač teh prememb ni posebno mnogo. Vendar je tu pa tam marsikaj važnega, ker se dandanes pojavljajo vedno nova vprašanja in se razvijajo vedno nove okoliščine, v katerih deluje duhovni pastir. Gospod pisatelj je s tem delcem mnogim jako ustregel.

Dr. F. L.